

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Факультет менеджменту та маркетингу
Кафедра економіки і підприємництва

«На правах рукопису»
УДК 336/02

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри
П.В.Круш
(підпис) (ініціали, прізвище)
«__» _____ 2018р.

Магістерська дисертація

Зі спеціальності 051 «Економіка» _____
зі спеціалізації «Економіка підприємства» _____
на тему: «Управління фінансовою політикою підприємства» _____

Виконав: студент II курсу, групи УЕ-71мп

Мохаммед Жегір Шакір _____

(підпис)

Науковий керівник: доц., к.т.н. Підлісна О.А. _____

(підпис)

Консультант

з економіко-математичного розділу: доц., к.е.н. Кузьмінська Н.Л. _____

(підпис)

Консультант з нормоконтролю: доц., к.е.н. Кривда О.В. _____

(підпис)

Засвідчую, що у цій магістерській
дисертації немає запозичень з праць
інших авторів без відповідних посилань.
Студент _____
(підпис)

**Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»**

Факультет менеджменту та маркетингу
Кафедра економіки і підприємництва
Рівень вищої освіти - другий (магістерський) за
освітньо-професійною програмою
Спеціальність 051 «Економіка»
Спеціалізація «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

(підпис) П. В. Круш
(ініціали, прізвище)

“ ____ ” _____ 2018 р.

ЗАВДАННЯ
на магістерську дисертацію студенту
Мохаммед Жегір Шакір
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема дисертації: «Управління фінансовою політикою підприємства», науковий керівник дисертації доц., к.т.н. Підлісна О.А., затверджені наказом по університету від «12» 09 2018 р. № 3503-с
2. Строк подання студентом дисертації 03.12.2018 р.
3. Об'єкт дослідження: фінансовий стан підприємства.
4. Предмет дослідження: теоретичні та методичні підходи до ефективності управління фінансовою політикою підприємства з урахуванням специфіки і особливостей його функціонування.
5. Перелік завдань, які потрібно розробити:
 - визначити особливості фінансової політики – визначення, підходи, методи;
 - дослідити світовий досвід управління фінансовою політикою підприємства;
 - визначити ефективність фінансової політики: формули, методи оцінки;
 - обґрунтувати особливості управління фінансовою політикою на підприємстві ТОВ «Ekozon»;
 - виявити особливості фінансових результатів у ТОВ «Ekozon» ;

- оцінити ефективність управління фінансовою політикою ТОВ «Екозон» ;
- з'ясувати особливості обліку фінансової політики на підприємстві ;
- розробити методи управління;
- обґрунтувати механізм оцінки ефективності управління фінансовою політикою підприємства.

6. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу: 20 рисунків, 10 формул, 32 таблиці.

7. Орієнтовний перелік публікацій: 1 стаття, 2 тези доповіді.

8. Консультанти розділів дисертації:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Консультант з економіко - математичного розділу	К.е.н. Кузьмінська Н. Л., доцент кафедри економіки і підприємництва КПІ ім. Ігоря Сікорського		
Нормоконтроль	К.е.н. Кривда О. В., доцент кафедри економіки і підприємництва КПІ ім. Ігоря Сікорського		

9. Дата видачі завдання 20.09.2017 р.

№ з/п	Назва етапів виконання магістерської дисертації	Строк виконання етапів магістерської дисертації	Примітка
1.	Затвердження теми науковим керівником	20.09.2017 р.	
2.	1-й розділ написання магістерської дисертації	03.09.2018 р.	
3.	2-й розділ написання магістерської дисертації	08.10.2018 р.	
4.	3-й розділ написання магістерської дисертації	19.11.2018 р.	
5.	Попередній захист магістерської дисертації	23.11.2018 р.	
6.	Строк подання магістерської дисертації на кафедру ЕіП	03.12.2018 р.	
7.	Захист магістерської дисертації	з 17.12.2018 р. по 22.12.2018 р.	

Студент

_____ (підпис)

Ж. Ш. Мохаммед
(ініціали, прізвище)

Науковий керівник дисертації

_____ (підпис)

доц., к.т.н. О.А. Підлісна
(ініціали, прізвище)

РЕФЕРАТ

Магістерська дисертація Мохаммед Жегір Шакір на тему «Управління фінансової політики підприємства спеціальність 051 «Економіка», спеціалізація «Економіка підприємства», КПП, ім. Ігоря сікорського 2018, Київ.

Дипломна робота складається зі вступу, 3 розділів, загальних висновків, літератури і додатків.

Робота виконана в обсязі 119 сторінок, містить 20 рисунків, 37 таблиць.

Мета полягає в дослідженні розвитку науково-методичних положень застосування управління фінансовою політикою фірми в контексті підвищення ефективності господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Під час виконання роботи було використано аналітичні та статистичні методи дослідження, метод групування даних, метод порівняння, економіко-математичне моделювання.

Після проведення кореляційно-регресійний аналізу факторів впливу на ефективність управління фінансовою політикою підприємства у роботі виявлено, що якщо адміністративні витрати зростуть на 1%, то чистий дохід зменшиться на 0,6%; якщо витрати на збут зростуть на 1%, то чистий дохід збільшиться на 1,1%; зростання фінансових витрат майже не вплине на зміну чистого доходу.

Аналітичні дослідження дозволили розробити рекомендації щодо підвищення ефективності управління фінансовою політикою на підприємстві ТОВ «Ekozon».

Об'єкт дослідження – фінансовий стан підприємства.

Предметдослідження–теоретичні та методичні підходи до ефективності управління фінансовою політикою підприємства з урахуванням специфіки і особливостей його функціонування.

Ключові слова: ефективність, управління, фінанси, фінансова політика, доходи, витрати, прибутковість.

ABSTRACT

Master's dissertation MOHAMMED ZHEGIR SHAKIR on the topic « management of financial policy of the enterprise specialty 051 «Economics», specialization «Enterprise Economics» KPI, named after, Igor sikorsky, 2018, kyiv

This is consists of an introduction , 3 chapters ,general conclusions , literature and appendixes.

The work is executed in volume of 119 pages , contains 20 figures , 37 tables.

The aim is to study the development of scientific and methodological provisions on the application of the management of the firms financial policy in the context of increasing the efficiency of the economic activity of the entity . during the work , analytical and statistical methods of research ,methods of data grouping , method of comparison , economic-mathematical modeling were used .

After carrying out a correlation-regression analysis of the factors of influence on the efficiency of management of financial policy of the enterprise in the work it was found that if administrative expenses increase by 1% then net income will decrease by 0.6% ; if sales costs increase by 1% net income will increase by 1.1% the growth of financial expenses will almost never effect the change in net income.

Analytical studies allowed to elaborate recommendation on improving the efficiency of financial policy management of TOB «Ekozon» .

The object of research – the financial condition of the enterprise .

Subject of research – theoretical methodical approaches to the effectiveness of management of financial policy of the enterprise , taking into account the specifics and features of its functioning .

Key words : efficiency , management , finance , financial policy , income , expense profitability.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ I ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА.....	13
1.1. Особливості фінансової політики – визначення, підходи, методи	13
1.2. Світовий досвід управління фінансовою політикою підприємства	18
1.3. Ефективність фінансової політики: формули, методи оцінки	23
Висновки до розділу I	36
РОЗДІЛ II АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ПОЛІТИКОЮ	37
2.1. Управління фінансовою політикою на підприємстві ТОВ «Екозон».....	37
2.2. Особливості фінансових результатів у ТОВ «Екозон»	50
2.3. Оцінка ефективності управління фінансовою політикою ТОВ «Екозон».....	55
2.4. Кореляційно-регресивний аналіз факторів впливу на процес управління фінансовою політикою ТОВ «Екозон».....	67
Висновки до розділу II	71
РОЗДІЛ III НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ПОЛІТИКОЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	72
3.1. Особливості обліку фінансової політики на підприємстві	72
3.2. Розробка методів управління	74
3.3. Механізм оцінки ефективності управління фінансовою політикою підприємства.....	80
Висновки до розділу III	95
ВИСНОВКИ.....	97
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	100
ДОДАТКИ.....	109
До додаток А. Методичне забезпечення оцінки фінансового стану	

підприємства.....	109
Додаток Б. Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2015 р.	112
Додаток В. Баланс (Звіт про фінансовий стан)на 31.12.2016 р.....	116
Додаток Г Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2016 рік.....	118
Додаток Д Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2017 р.....	120
Додаток Є. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2017 рік.....	122
Додаток Ж План доходів та витрат ТОВ «Екозон» за 2018 рік з помісячним розподілом на умовах залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» (тис. грн.).....	125
Додаток З. План доходів та витрат ТОВ «Екозон» за 2018 рік з помісячним та щоквартальним розподілом на умовах впровадження нових «змішаних будівельних послуг» (тис. грн.).....	126

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах господарювання, а особливо за умов фінансової кризи та соціально-політичної нестабільності перед підприємствами стоїть складне завдання забезпечення їх сталого та ефективного функціонування. Проте не лише фактори зовнішнього середовища негативно впливають на діяльність підприємств, але й відсутність ефективного механізму управління фінансовою безпекою та забезпечення відповідного рівня фінансової стійкості підприємств, які б могли протистояти постійним змінам в умовах господарювання. Визначення основних складових механізму управління фінансовою стійкістю підприємства належить до найбільш важливих та актуальних сьогодні проблем, оскільки недостатність фінансової стійкості може привести до неплатоспроможності підприємства, руйнування стратегічного потенціалу та загрози його фінансовій безпеці. Аналіз фінансової стійкості підприємства дає змогу оцінити здатність підприємства адаптуватися до умов зовнішнього середовища та визначити ступінь його незалежності від зовнішніх джерел фінансування. Тому важливим є питання розкриття особливостей управління фінансовою політикою підприємства.

Теоретичні та практичні аспекти управління фінансовою політикою фірми знайшли відображення в наукових працях таких вчених як: В. І. Аранчій, О. О. Безручко, Г. В. Блакита, А. В. Бутенко, О. М. Гончаренко, М. Х. Корецький, Ю. В. Лукіна, О. Ю. Масленніков, Г. О. Партин, І. В. Рябкіна, Н. П. Теслюк, В. А. Янковська та інші. Разом з тим, у вітчизняній теорії та практиці недостатньо розвинуті теоретичні та методичні підходи у вирішенні завдань розробки фінансової політики вітчизняних підприємств.

Метою роботи є розвиток науково-методичних положень застосування управління фінансовою політикою фірми в контексті підвищення ефективності господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Реалізація мети дослідження обумовила постановку та вирішення наступних завдань:

- визначити особливості фінансової політики – визначення, підходи, методи;
- дослідити світовий досвід управління фінансовою політикою підприємства;
- визначити ефективність фінансової політики: формули, методи оцінки;
- обґрунтувати особливості управління фінансовою політикою на підприємстві ТОВ «Екозон» ;
- виявити особливості фінансових результатів у ТОВ «Екозон»;
- оцінити ефективність управління фінансовою політикою ТОВ «Екозон»;
- з'ясувати особливості обліку фінансової політики на підприємстві;
- розробити методи управління;
- обґрунтувати механізм оцінки ефективності управління фінансовою політикою підприємства.

Об'єкт дослідження – фінансовий стан підприємства.

Предмет дослідження – теоретичні та методичні підходи до ефективності управління фінансовою політикою підприємства з урахуванням специфіки і особливостей його функціонування.

Методи дослідження. Теоретичною базою дослідження є наукові праці українських та зарубіжних вчених з питань застосування забезпечення фінансової стійкості банку, законодавчі і нормативні акти України.

У процесі дослідження використовувались такі методи: методи теоретичного узагальнення, аналізу і синтезу – для з'ясування та уточнення сутності поняття «фінансова політика підприємства»; методи статистичного аналізу – для вивчення фінансового стану підприємства; системний метод – для обґрунтування рекомендацій щодо покращення фінансового стану

підприємства; методи економічного аналізу, синтезу, порівняння, аналогії – для оцінки значень показників, що досліджувалися; графічний метод – для наочного зображення статистичного матеріалу і схематичного зображення низки теоретичних і практичних положень дослідження.

Обробка даних здійснювалась за допомогою ПЕОМ з використанням пакета MS EXCEL.

Теоретичною основою дипломної роботи є фундаментальні положення світової економічної та фінансової наук, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених.

Інформаційну базу дослідження склали офіційні матеріали ТОВ «Екозон», показники діяльності підприємства, матеріали наукових конференцій, результати власних розрахунків.

Наукова новизна роботи подягає у наступному:

- систематизовано підходи до управління фінансовою політикою підприємства і методи управління нею,
 - систематизовано сучасні теоретичні напрацювання світової наукової думки з управління фінансовою політикою, визначено особливості управління фінансовою політикою на підприємстві
- Наукова новизна роботи подягає у наступному:

- систематизовано підходи до управління фінансовою політикою підприємства і методи управління нею,
- систематизовано сучасні теоретичні напрацювання світової наукової думки з управління фінансовою політикою,
- визначено особливості управління фінансовою політикою на підприємстві ТОВ «Екозон»
- запропоновано систему заходів з прискорення оборотності капіталу на основі системи фінансового планування, оптимізації структури капіталу, покращення процесів управління майном, здійснення заходів контролю фінансової діяльності,

- розроблено блок-схему управління ризиком

Практична цінність роботи полягає у коригуванні отриманих теоретико-методичних напрацювань для запровадження системи ефективного управління фінансовою політикою підприємства ТОВ «Екозон»

За результатами дослідження з метою практичного застосування запропоновано:

- визначено основні шляхи підвищення ефективності використання капіталу ТОВ «Екозон» (збільшення об'єму виготовленої та реалізованої продукції; зниження собівартості процесу надання послуг; зниження витрат ТОВ «Екозон»; систематичний контроль за розподілом засобів виробництва; підвищення продуктивності праці працівників; підвищення кваліфікації фахівців; впровадження новітніх технологій; створення маркетингових служб на підприємстві),

- розглянуто оптимістичний і песимістичні сценарії управління фінансовою політикою підприємства,

- визначено основне спрямування діяльності ТОВ «Екозон» з метою підвищення ефективності його фінансової політики (ефективне управління витратами, підвищення ефективності використання матеріально-технічної бази, оптимізації складу та структури обігових коштів, підвищення продуктивності праці та системи управління суб'єктом господарювання)

- розроблено заходи щодо підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Екозон»: залучення 3-х досвідчених мерчандайзерів для «віддаленої роботи» та впровадження нових видів будівельних послуг.

Апробація роботи виконана на конференціях: міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання економіки, фінансів, управління та права», яка проходила в Центром фінансово-економічних наукових досліджень (м.Полтава, 2018).

Публікації автора матеріалів дослідження:

1. Мохаммад Ж.Ш., Подлесная Е.А. Финансовая политика Украины и Ирака// Актуальні питання економіки, фінансів, управління та права. Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 4 червня, 2018 ро.): у 3-х ч. – Полтава, ЦФЕНД, 2018. – Ч.1. – 63с. – С. 42-44.
2. Мохаммад Ж.Ш., Підлісна О.А. Фінансовий потенціал сучасних підприємств// Актуальні питання економіки, фінансів, управління та права. Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 4 червня, 2018 ро.): у 3-х ч. – Полтава, ЦФЕНД, 2018. – Ч.1. – 63с. – С. 30-40.
3. Підлісна О.А., Мохаммад Ж.Ш. Сучасні методи управління фінансовою політикою підприємства // «Україна-Болгарія_ЄС». Збірник наук. праць Міжнародної конференції (вересень , 2018, м. Варна): у 2-х т. – Т.2. – 50 с. – С 30-37.

РОЗДІЛІ ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Особливості фінансової політики – визначення, підходи, методи

На сучасному етапі функціонування підприємств дедалі необхіднішим стає стратегічне бачення шляхів розвитку, забезпечення стійкого економічного зростання в довгостроковій перспективі. На перший план виходять саме стратегічні аспекти їх діяльності. Управління господарською діяльністю не може зводитися лише до ухвалення поточних управлінських рішень за окремими її аспектами. Концепція стратегічного управління відображає чітке стратегічне позиціонування підприємства, включаючи і фінансову складову, представлене в системі принципів і цілей його функціонування, механізмі взаємодії між елементами господарської та організаційної структури і формах їх адаптації до мінливих умов зовнішнього середовища.

Комплексний підхід до визначення місця та ролі фінансової політики варто розглядати, відповідно до того, що фінансова політика підприємства підпорядковується політики розвитку підприємства і реалізує основну функцію фінансового менеджменту, тобто впроваджує стратегічні завдання та політику підприємства через поєднання регуляторної, розподільної та контрольної функцій фінансів [19, с. 117].

Фінансова політика підприємства – це визначення довгострокових фінансових цілей та завдань підприємства, що включають формування, управління та планування його фінансових ресурсів з метою підвищення вартості підприємства за умови забезпечення фінансової рівноваги. В існуючих теоретичних положеннях про розробку фінансової політики підприємства її структуру частіше розглядають в розрізі домінантних сфер стратегічного фінансового розвитку підприємства [70, с. 157].

Структурно фінансова політика підприємства складається із: політики управління активами, політики управління капіталом, інвестиційної політики, політики управління грошовими потоками, політики управління фінансовими ризиками, політики антикризового управління, політики узгодження фінансових цілей та якості управління фінансовою діяльністю підприємства.

Аналіз хронології та змісту наукових публікацій (табл. 1.1), присвячених проблемі формування фінансової політики на підприємствах виробничих галузей, вказує, що вони кореспондують з тенденціями макроекономічних показників в економічному секторі України.

Таблиця 1.1 -Існуючі підходи з позиції різних авторів щодо визначення категорії«фінансова політика підприємства»

Автор визначення, джерело	Визначення з позиції автора	Ключове поняття з визначення
Аранчій В. І. [15, с. 156]	Фінансова політика підприємства – політика, що спрямована на управління його фінансовими ресурсами	Управління фінансовими ресурсами підприємства
Лукіна Ю. В. [57, с. 113]	Фінансова політика – політика, метою якої є підвищення багатства власника підприємства	Підвищення багатства власника підприємства
Масленніков О. Ю. [59, с. 261]	Фінансова політика – політика, метою якої виступає підвищення вартості підприємства за умови забезпечення фінансової рівноваги	Підвищення вартості підприємства
Мельник Г. Г. [60, с. 109]	Фінансова політика – визначення основних довгострокових фінансових цілей та завдань підприємства й утримання курсу дій, розподілу ресурсів,необхідних для досягнення цих цілей	Визначення довгострокових фінансових цілей та завдань підприємства
Поддєрьогін А. М. [63, с. 212]	Фінансова політика – політика, що включає методи та практику формування фінансових ресурсів, їх планування та забезпечення фінансової стійкості підприємства за ринкових умов господарювання.	Методи та практика формування та планування фінансових ресурсів підприємства

Таким чином, можна зробити висновок, що фінансова політика підприємства – це визначення довгострокових фінансових цілей та завдань підприємства, що включають в себе формування, управління та планування його фінансових ресурсів з метою підвищення вартості підприємства за умови забезпечення фінансової рівноваги.

Узагальнення авторських підходів щодо формування напрямів фінансової політики представлені в табл. 1.2.

Таблиця 1.2-Узагальнення підходів до виділення напрямів фінансової політики

[69, с. 218]

Напрямок фінансової політики	Бланк І.О.	Герашенко І.П.	Баранко С.П., Міхель В.С.	Павлічек Я	Дженес Е.	Зонгшенг Л.	Путягін Ю., Пушкар Ф., Трилід О.	Геніберг Т.В., Полякова О.В.	Горайнова С.Б.	Веретеннікова А.Б.	Степаненко А.В.	Шахов А.М.
1. Політика формування фінансових ресурсів (політика фінансування, кредитна політика)	+	+	+	+		+	+		+	+	+	+
2. Інвестиційна політика (політика використання фінансових ресурсів)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3. Політика забезпечення фінансової безпеки	+		+								+	+
4. Політика підвищення якості управління фінансовою діяльністю	+		+								+	+
5. Політика розподілу прибутку				+	+	+						
6. Політика правових відносин				+								
7. Структурна політика		+										
8. Податкова політика												
9. Політика на ринку цінних паперів								+				
10. Політика на ринку грошей								+				
11. Цінова політика												
12. Політика оптимізації ризиків									+			
13. Політика подальшого									+			

Наведені дані свідчать, що, незважаючи на наявні суттєві розбіжності, є принаймні два принципово важливих аспекти, з якими згодні майже всі дослідники. Такими загальними напрямками є політика формування фінансових ресурсів (або політика фінансування) й інвестиційна політика (або політика їх використання). Висвітлена єдність пояснюється змістом фінансової діяльності, що характеризується визначеною вище дихотомією – необхідністю залучення джерел фінансування та їх цілеспрямованим використанням.

Аналізуючи представлені в науковій літературі підходи, на наш погляд, слід звернути увагу на різноманітність аспектів фінансової діяльності, які, відповідно до праць [54, с. 275] можуть мати стратегічний характер – це і правові відносини, і податкова сфера, і ціноутворення. З нашої точки зору, такий плюралізм, на жаль, не сприяє упорядкуванню процесу формування фінансової політики, адже побудова, наприклад, легітимних правових відносин із зовнішніми фінансовими інституціями є предметною сферою права, тому, розробляючи фінансову стратегію, слід передбачати лише певний час на укладання угод із кредиторами або інвесторами, а не будувати в її межах систему довгострокових дій із правового забезпечення.

Варто відзначити, що фінансова політика підприємства включає в себе: аналіз фінансового стану; оптимізацію основних та оборотних засобів; розподіл прибутку. Фінансова політика підприємства згідно зі своєю стратегічною ціллю забезпечує:

- формування та ефективного використання фінансових ресурсів;
- виявлення найефективніших напрямків інвестування та зосередження фінансових ресурсів на цих напрямках;
- відповідність фінансових дій економічному стану та матеріальним можливостям підприємства;

- визначення головної загрози з боку конкурентів, правильний вибір напрямків фінансових дій та маневрування для досягнення вирішальної переваги над конкурентами;

- створення та підготовка стратегічних резервів;

- ранжування та поетапне досягнення цілей [10, с. 98].

Таким чином, успіх фінансової політики підприємства гарантується при рівновазі теорії і практики, співпаданні стратегічних цілей з реальним економічним та фінансовим можливостями.

Основними завданнями фінансової політики є:

- визначення способів проведення успішної фінансової політики та використання фінансових можливостей;

- визначення перспективних фінансових взаємовідносин із суб'єктами господарювання, бюджетом, банками, тощо;

- фінансове забезпечення операційної та інвестиційної діяльності;

- вивчення економічних та фінансових можливостей ймовірних конкурентів, розробка та здійснення заходів щодо забезпечення фінансової стійкості;

- розробка способів виходу з кризового стану та методів управління за

- умов кризового стану підприємств [13, с. 109].

Фінансова політика включає методи та практику формування фінансових ресурсів, їх планування та забезпечення фінансової стійкості підприємства за ринкових умов господарювання. Фінансова політика охоплює всі форми фінансової діяльності підприємства: оптимізацію основних та оборотних засобів, формування та розподіл прибутку, грошові розрахунки та інвестиційну політику. Всебічно враховуючи фінансові можливості підприємств, об'єктивно оцінюючи характер зовнішніх та внутрішніх факторів, фінансова політика забезпечує відповідність фінансово-економічних можливостей підприємства умовам, які склалися на ринку товарів [26, с. 9].

На підставі фінансової політики визначається фінансова політика підприємства за основними напрямками фінансової діяльності: податкова, цінова, амортизаційна, дивідендна, інвестиційна. У процесі розробки фінансової політики особлива увага приділяється виробництву конкурентоспроможної продукції, мобілізації внутрішніх ресурсів, максимальному зниженню собівартості продукції, формуванню та розподілу прибутку, ефективному використанню капіталу підприємства тощо [20, с. 98].

Отже, слід відмітити, що розкриття сутності поняття «фінансова політика підприємства» має не завжди точне й однобічне пояснення, що пов'язане з різноманітними підходами авторів, їх розумінням базових категорій, точкою зору на економічні процеси, що відбуваються у суспільстві. Формування фінансової політики пов'язане з постановкою цілей і завдань підприємства, підтримкою фінансових взаємозв'язків між підприємством і суб'єктами навколишнього середовища (фінансовим ринком, державними регулюючими органами, спеціалізованими фінансовими інститутами, діловими партнерами і т. д.). Підприємство досягає своїх стратегічних фінансових цілей, коли зазначені взаємозв'язки відповідають її внутрішнім фінансовим можливостям, а також дозволяють їй залишатися сприйнятливою до зовнішніх соціально-економічних вимог.

1.2. Світовий досвід управління фінансовою політикою підприємства

В сучасних умовах господарювання дуже часто спостерігається нестача фінансових ресурсів у багатьох вітчизняних суб'єктів підприємницької діяльності. Це пов'язано з утратою підприємствами власних ресурсів у результаті їх збиткової діяльності; зростанням у країні інфляції; недосконалістю оподаткування, що супроводжується іммобілізацією фінансових ресурсів; високою вартістю залучених позикових

коштів тощо. Нестача фінансових ресурсів впливає на виробничо-господарську діяльність підприємств, сприяє появі і зростанню боргів перед іншими господарюючими суб'єктами (невиконані контракти), державою (податкова заборгованість), співробітниками (заробітна плата). Це зменшує фінансування подальшого розвитку підприємств, знижує надходження податкових платежів до держави. У цих умовах важливе значення для бізнесу набуває формування достатніх фінансових ресурсів підприємства та вдосконалення механізмів управління ними. Для розробки пропозицій щодо вдосконалення управління фінансовими ресурсами, важливим є вивчення передового зарубіжного досвіду у формуванні та використанні фінансових ресурсів підприємства.

Управління фінансовими ресурсами підприємства по суті можна порівнювати з управлінням фінансовою діяльністю, яке за думкою французького вченого Б. Колласа, має собі на меті, з однієї сторони, регулярно забезпечувати підприємство засобами, які призначені для його раціонального оснащення нормальної поточної господарської діяльності, надаючи йому ці засоби в необхідний час з мінімальними витратами і без втрати для незалежності підприємства по відношенню до третіх осіб його можливої комерційної діяльності, а з іншої – контролювати перш за все раціональне використання фінансових ресурсів і рентабельність операцій для чого ці ресурси були призначені [17].

Вивчаючи зарубіжний досвід управління фінансовими ресурсами підприємства, зокрема французьких, німецьких та англійських компаній, можна виділити чотири основні фактори впливу на формування структури капіталу суб'єктів господарювання. Ці положення значною мірою визначають базову структуру капіталу, однак, поточні умови його застосування можуть примусити фактичну структуру капіталу не співпадати з базовою.

Отже, фірма, чий товарний збут стабільний, може спокійно брати значніше боргове зобов'язання та нести вищі фіксовані витрати, ніж компанія із нестабільним збутом. Фірми зарубіжних країн, наприклад Англії, чий активи

співпадають (підходять) за безпекою кредитів, мають тенденцію використовувати боргове зобов'язання досить інтенсивно. Активи, які можуть бути використані у різному бізнесі, дають добре додаткове забезпечення, в той час як вузько цільові активи його не дають. Таким чином, високорозвинені компанії є, звичайно, кредитоздатнішими і значною мірою використовують кредит, тоді як компанії, що включені в технологічні дослідження, використовують боргове зобов'язання меншою мірою.

Часто спостерігається, що фірми із дуже невеликими коефіцієнтами обігу використовують відносно невелике боргове зобов'язання. Хоча теоретично обґрунтування цього факту немає, одне практичне пояснення існує. Міститься воно в тому, що дуже прибуткові фірми, такі як Intel, Microsoft, Coca-Cola просто не потребують такого великого фінансування боргового зобов'язання. Їх високі коефіцієнти обігу дозволяють їм здійснювати найбільше з необхідних їм фінансувань зарахунок збереженого прибутку.

Відсотковий прибуток являє собою витрати відрахування, які є найціннішими для фірми із високими податковими коефіцієнтами. Отже, чим вищий корпоративний податковий коефіцієнт фірми, тим більша перевага боргового зобов'язання [21, с. 68].

Порівняно з акцією вплив боргового зобов'язання на стан менеджменту може докорінно змінювати структуру капіталу. Якщо менеджер має в цей час контроль над голосуванням (більше 50% акцій), але не знаходить можливостей, щоб скуповувати їх далі, він може вибрати боргове зобов'язання для нових фінансувань. З іншого боку, менеджер може вирішити використати маржу, якщо фінансова ситуація фірми є настільки слабкою, що використання боргового зобов'язання могло б піддати її серйозному ризику його невиконання, тому що, якщо фірма потрапляє в скрутне становище, менеджери змушені будуть залишити свої робочі місця.

Однак, коли використовується занадто мале боргове зобов'язання, посилюється ризик поглинання фірми. Керівництво її поставлене в ситуацію, в

якій можливе використання або боргового зобов'язання, або маржі, тому що тип капіталу, який найбільше захищає фірму, буде змінюватись від ситуації до ситуації. В іншому випадку, якщо менеджмент зовсім ненадійним, необхідні істотні зміни в керуванні фірмою.

Поки що ніхто не може довести, що яка-небудь структура капіталу веде до вищих цін акцій, ніж інша, менеджер може мати свою особисту думку про структуру капіталу. Деякі види менеджменту мають тенденцію бути консервативнішими, ніж інші, тобто, використовувати менше боргове зобов'язання, ніж середня фірма в своїй індустрії. Водночас агресивні види менеджменту використовують більше боргове зобов'язання з метою збільшення прибутку. В більшості випадків корпорація обговорює свою структуру капіталу із кредиторами та оціночними агентствами і прислухається до їх порад. Також, обставини ринку акцій та облігацій відчують і довго- і короткострокові зміни, які можуть суттєво вплинути на оптимальну структуру капіталу фірми. Внутрішня структура фірми може також мати відношення до базової структури капіталу [11, с. 65].

Таким чином, при формуванні фінансових ресурсів зарубіжні фірми створюють оптимальну структуру капіталу фірми, яка виражає собою поєднання боргового зобов'язання і маржі, яка максимізує ціну акції фірми. У будь-який момент менеджер фірми має особливу базову структуру капіталу – ймовірно оптимальну структуру, хоча ця ціль може змінюватись з часом.

У вітчизняній практиці проблеми формування оптимальної структури капіталу пов'язані із впливом таких несприятливих факторів, як низький рівень кваліфікації фінансового менеджменту, надзвичайно ризикова політика формування активів та пасивів підприємств, труднощі із залученням зовнішніх джерел фінансування, дефіцит внутрішніх джерел фінансування, високий рівень кредиторської заборгованості в структурі джерел фінансування. Водночас, найвагомим заходом, який всебічно впливає на формування системи цільових показників ефективності

використання фінансових ресурсів є планування. Для ефективного використання фінансових ресурсів слід займатися плануванням [18, с. 54].

В Україні, як і в інших країнах СНД, планування почали активно замінювати прогнозуванням, тобто встановлювати показники-орієнтири, необов'язкові для виконання. Поряд з процесом прогнозування застосовується індикативне планування, тобто система необов'язкових для підприємства в ринкових умовах рекомендацій, атакож з координованих і взаємозв'язаних засобів непрямого впливу: норм і нормативів, податків і податкових пільг, бюджетних асигнувань і дотацій, кредитів і кредитних пільг, цін, квот, ліцензій, цінних паперів тощо. Світовий досвід розвинених країн підтверджує тезу про те, що планування можна замінити прогнозуванням лише в умовах країни, в якій успішно функціонує економіка і загальний економічний стан стабільний. Якщо економіка в кризі, з якої необхідно вийти, то одним із головних шляхів є застосування планування. Це підтверджує досвід розвинутих країн Латинської Америки, Південної Кореї, Тайланду, Тайваню та інших. Зарубіжні економісти вважають, що розробка як короткострокових, так і довгострокових планів є одним із умов ефективної діяльності підприємств [45, с. 227].

Так, М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедуорістверджують: «один із найбільш важливих уроків японського успіху у тому, що неможливо добитися високої продуктивності праці при спонтанній, імпульсивній реакції на будь-які проблеми, що виникають. Керівництво повинно забезпечувати продуктивність за допомогою планування...» і далі «...необхідність обліку довгострокової перспективи пронизує весь процес планування зверху до низу. Перспективні довготермінові стратегічні плани необхідно всестороннє підкріплювати короткостроковими планами...» [49, с. 158]. Інші автори, наприклад С. Паркінсон і М. Рустомджи, наголошують на тому, що: «якщо у організації немає плану чи бюджету для всього, що вона робить, то результатами будуть фінансові втрати і безлад... щоб ми не робили,

завжди потрібно спочатку скласти план, потім подивитись наскільки результати відповідають плану» [55, с. 97].

Фінансове планування є процесом розробки системи фінансових планів і планових (нормативних) показників по забезпеченню розвитку підприємства необхідними фінансовими ресурсами і підвищенню ефективності його фінансової діяльності в майбутньому періоді. Так, Є. Хелферт відзначає, що за допомогою планування фінансів менеджер визначає, якою стане в майбутньому діяльність підприємства залежно від очікуваного економічного, конкурентного, технічного і правового середовища. Розробка фінансового плану пов'язана з визначенням витрат на продукцію, що реалізовується, виручки від реалізації, грошових накопичень, амортизації, обсягу і джерел фінансування, намічених на планований період інвестицій, потреби в оборотних коштах і джерелах її покриття, розподілі і використанні прибутків, взаємин з бюджетом, банками [67, с. 98].

Отже, досвід роботи підприємств Франції, Німеччини та Англії показує, що найбільш ефективне використання фінансових ресурсів отримують там, де організований чіткий облік і постійний контроль не в кінці року, а систематично протягом року за їх використанням. Без налагодження належним чином кількісного обліку економічні показники втрачають свою об'єктивну основу та економічне значення, перестають бути важелями управління. Контроль лише за річними даними недостатній, несвоєчасний і мало ефективний, оскільки не дає можливості виправити помилки, які мали місце протягом року.

1.3. Ефективність фінансової політики: формули, методи оцінки

На сучасному етапі правомірним буде застосування багатокритеріального підходу до оцінки ефективності фінансової політики підприємства, адже визначення цілей його діяльності на сьогодні носить багатоаспектний характер. Водночас оцінка ефективності фінансової

політики підприємства виходить за межі його показників, оскільки функціонування підприємства впливає на поведінку інших суб'єктів ринку. Так, в умовах ринкових перетворень необхідна цілісна модель оцінки ефективності фінансової політики підприємства, згідно з якою ефективність розглядається з п'яти взаємопов'язаних точок зору: задоволення потреб зацікавлених осіб (хто є основними учасниками програми або проекту, на що вони сподіваються і які потреби мають); вклад зацікавлених осіб (чого саме підприємство бажає і потребу від зацікавлених сторін на взаємовигідній основі); інноваційні стратегії (які інноваційні стратегії необхідно розробити для того, щоб задовольнити побажання й потреби зацікавлених сторін, враховуючи при цьому власні інтереси); процеси (які бізнес-процеси необхідно налагодити, аби реалізувати стратегії); можливості (які саме можливості необхідні для управління бізнес-інтересами) [44, с. 63].

Варто навести показники економічної ефективності, які виступають найважливішим інструментом реалізації економічної політики підприємства і ключовим засобом обґрунтування управлінських рішень, оптимізації витрат ресурсів, удосконалення цінової політики і підвищення конкурентоспроможності підприємства (рис. 1.1).

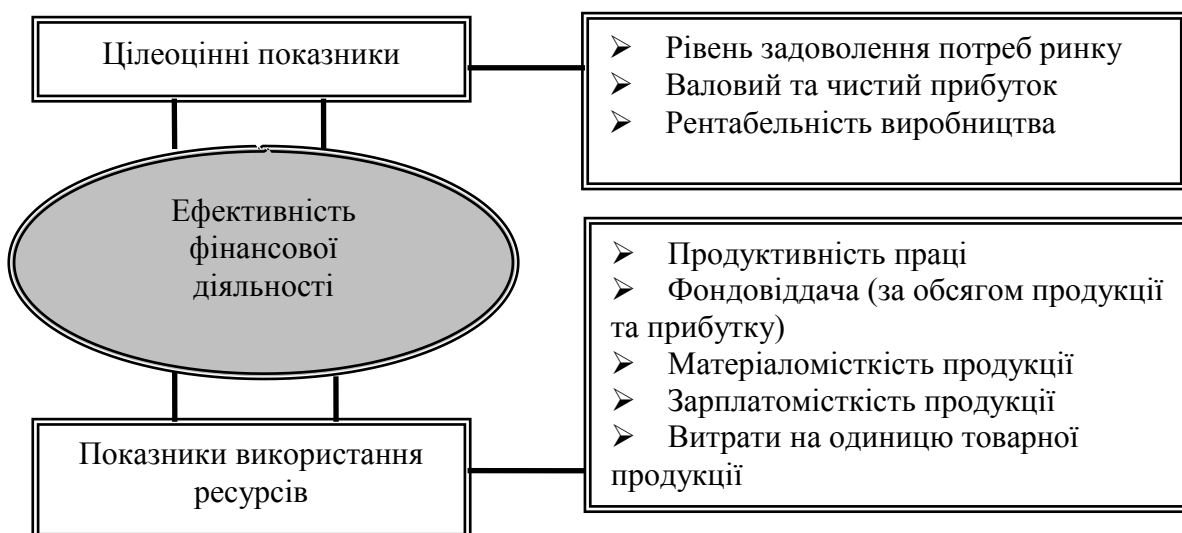


рисунок. 1.1 - Система показників оцінювання ефективності фінансової політики підприємства [51, с. 102]

Ефективність функціонування підприємства формується багатьма економічними, виробничими, технічними показниками, а також показниками ефективності управління. Ефективність функціонування підприємства характеризують: рівень технології, продуктивність праці, ступінь раціональності використання сировини, матеріалів, енергетичних ресурсів, рівень менеджменту і т.д. [52, с. 115].

Поряд із вище наведеною схемою І. М. Сафронською та Г. С. Белай подають схематичний процес оцінювання ефективності фінансової політики підприємства (рис. 1.2) [66, с. 104].

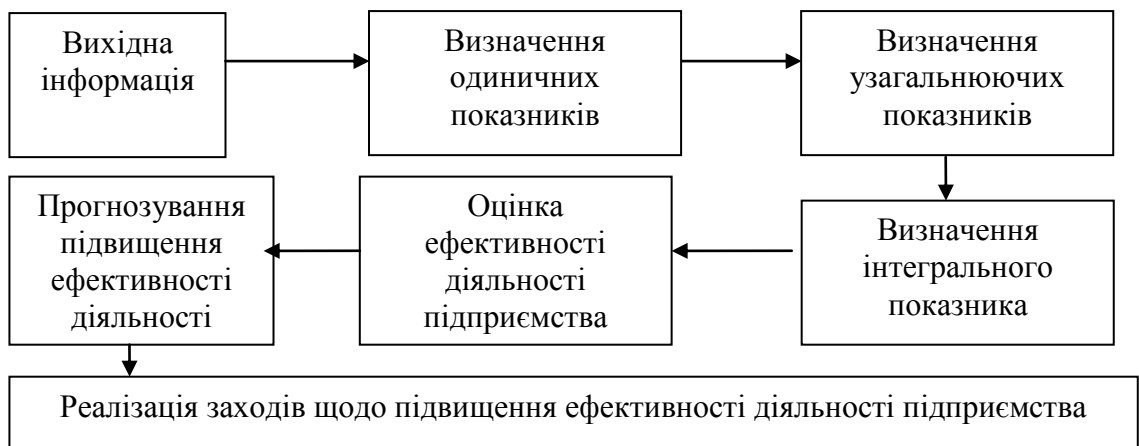


рисунок. 1.2 - Схема процесу оцінювання ефективності фінансової політики підприємства [66, с. 104]

Джерелами інформації для проведення діагностики та оцінки ефективності фінансової політики підприємства є дані статистичної та фінансової звітності підприємства. Отримана із цих джерел інформація опрацьовується, будуються аналітичні таблиці одиничних (аналітичних) показників, на підставі яких розраховується система узагальнюючих (синтетичних) показників. Вони є базою розрахунку інтегрального показника, на підставі якого можна зробити оцінку ефективності фінансової політики підприємства. На цій основі визначаються кращі співвідношення розподілу капіталу підприємства, основні резерви підвищення продуктивності праці, зниження собівартості продукції, прийнятні джерела фінансування, резерви поліпшення ефективності використання основного та

оборотного капіталу, оптимізується організаційна структура. На базі дослідження всіх сторін діяльності підприємства розробляються рекомендації з удосконалення механізму організації виробництва, підвищення ефективності функціонування підприємства, створення та впровадження технологій аналізу та контролю за фінансово-економічним станом [61, с. 12].

Слід зазначити, що проблема підвищення ефективності діяльності полягає в тому, щоб на кожен одиницю ресурсів (витрат) – трудових, матеріальних і фінансових – досягти максимально можливого збільшення обсягу виробництва і прибутку. Тому важливо сформулювати критерії. Які мають найточніше і найповніше характеризувати суть ефективності як економічної категорії і бути єдиним для всіх ланок суспільного виробництва чи господарської діяльності.

Щодо практичного використання критеріїв економічної ефективності в галузях і господарюючих суб'єктах, можна виділити наступні рекомендації:

- орієнтацію підприємства на інтенсивний шлях розвитку і досягнення більш високого рівня ефективності в динаміці;
- вивчення резервів подальшого вдосконалення господарської діяльності підприємства на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, вдосконалення технологій та покращення організації виробництва;
- створення дієвого механізму підвищення ефективності господарювання [47, с. 131].

Отже, економіка сучасного періоду характеризується становленням нових соціально-економічних відносин. В системі цих відносин завжди функціонують підприємства з різним рівнем економічного розвитку. Об'єктивні закони ринкової економіки змушують їх постійно знаходити ефективні форми та методи ведення господарства.

Передумовами фінансово-господарської стабільності діяльності і передумовою сталої життєдіяльності в умовах ринкової економіки є

задовільний рівень фінансового стану підприємства. У нестабільних економічних умовах господарювання керівникам та менеджерам підприємств при прийнятті управлінських рішень необхідно докладати значних зусиль для здійснення моніторингу фінансового стану. Своєчасна та реалістична оцінка фінансового стану підприємства залежить від методичного забезпечення.

Існує широке коло користувачів результатів економічної діагностики, тому цілі її проведення для кожної із цих груп будуть відрізнятися. Виділяють внутрішніх і зовнішніх користувачів фінансової інформації. До внутрішніх користувачів належать керівництво підприємства, що за даними звітності оцінює ефективність діяльності підприємства й рівень стабільності його фінансового стану у звітному періоді, розробляє прогностичні форми фінансової звітності й здійснює на їхній основі попередні розрахунки економіко-фінансових показників для планових періодів. Зовнішніх користувачів можна розділити на дві групи. До першої групи належать суб'єкти, безпосередньо зацікавлені в діяльності підприємства, а саме: існуючі й потенційні інвестори; кредитори; постачальники; клієнти; державні установи; працівники підприємства[48, с. 212].

Для комплексної оцінки ефективності фінансової політики підприємства необхідним є методичне забезпечення, яке охоплює низку методів та прийомів. Комплексне вивчення фінансового стану підприємства з метою оцінки досягнутих фінансових результатів, що проводиться за допомогою методів фінансового аналізу за даними фінансової звітності підприємства являє собою фінансовий аналіз діяльності підприємства (додаток А). Практикою фінансового аналізу сформовано декілька основних методик провадження аналізу:

- горизонтальний аналіз (аналіз часових інтервалів);
- вертикальний аналіз (або аналіз структури);
- трендовий аналіз;
- аналіз відносних показників (фінансових коефіцієнтів);
- факторний аналіз;

– порівняльний аналіз [40, с. 184].

На підставі узагальнення результатів аналізу ефективності фінансової політики підприємства можна зробити висновок про загальну оцінку ефективності фінансової політики підприємства на останню звітну дату і динаміки його зміни та рекомендації покращення фінансового стану підприємства.

За допомогою фінансового аналізу можна забезпечити:

- 1) оцінку рівня ефективності діяльності господарюючих систем та виявлення факторів і причин досягнення існуючого стану;
- 2) визначення тенденцій розвитку підприємства за показниками його фінансового стану;
- 3) розроблення сценаріїв розвитку економічної діяльності суб'єктів господарювання: накопичення, трансформацію і ефективне використання інформаційної бази фінансового характеру;
- 4) визначення рівня кредитоспроможності підприємства як позичальника фінансових ресурсів для здійснення господарської діяльності;
- 5) якісне планування, прогнозування, бюджетування, визначення потреби і ефективне розміщення фінансових ресурсів;
- 6) ефективне формування і використання потоків грошових коштів;
- 7) створення рейтингових систем оцінки ефективності фінансової політики господарюючих систем;
- 8) своєчасне вживання заходів, спрямованих на підвищення платоспроможності, фінансової стійкості і прибутковості підприємств;
- 9) визначення резервів поліпшення фінансового стану господарюючих систем;
- 10) обґрунтування політики розподілу і використання прибутку для потреб господарюючих систем і їх власників;
- 11) оцінку рівня підприємницького ризику щодо можливості погашення зобов'язань, здатності до нарощування чистих активів, залучення інвестицій і прийняття управлінських рішень [50, с. 123].

Як складова аналітичного економічного дослідження щодо вивчення рівня, змін і динаміки фінансових показників у їх взаємозв'язку і взаємозумовленості, фінансовий аналіз дозволяє прийняти ефективні управлінські рішення щодо забезпечення внутрішньої і зовнішньої діяльності господарюючих систем, сталого економічного розвитку і стійкого фінансового стану.

Фінансовий аналіз здійснюється на основі фінансової звітності підприємства, яка є основним джерелом інформації для фінансового аналізу. Прийоми та способи обробки фінансової звітності – це методи фінансового аналізу. Як правило, фінансовий аналіз підприємства складається з таких етапів:

- 1) оцінка майнового стану підприємства та динаміка його зміни;
- 2) аналіз фінансових результатів діяльності підприємства;
- 3) аналіз ліквідності;
- 4) аналіз ділової активності;
- 5) аналіз платоспроможності (фінансової стійкості);
- 6) аналіз рентабельності[65, с. 327].

Для досягнення основної мети аналізу ефективності фінансової політики підприємства можуть застосовуватися різні методи аналізу: коефіцієнтний, комплексний, інтегральний, безбитковий, рівноважний. Безбородова Т.В. вважає, що для оцінки ефективності фінансової політики доцільно використовувати коефіцієнтний або комплексний метод, адже вони є найбільш обширними і охоплюють всі сфери діяльності підприємства. Ці методи представляють підприємство і всі його зв'язки як взаємопов'язану систему рухів фінансових ресурсів, що дає змогу найширше оцінити його фінансовий стан [43, с. 67].

Так, коефіцієнтний метод передбачає розрахунок системи коефіцієнтів, що висвітлюють різні боки господарювання підприємства і враховують вплив як внутрішнього, так і зовнішнього середовищ на фінансовий стан підприємства. В табл. 1.3 наведено систему напрямків та коефіцієнтів для

оцінки ефективності фінансової політики підприємства коефіцієнтним методом.

Таблиця 1.3-Коефіцієнтний метод оцінки ефективності фінансової політики підприємства
[71, с. 177]

Напрямок	Коефіцієнти	Формулі
Ліквідність	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K.a. = \text{Грошові активи} / \text{Поточні зобов'язання}$
	Коефіцієнт загальної ліквідності	$K.zl = \text{Оборотні активи} / \text{Поточні зобов'язання}$
	Коефіцієнт поточної ліквідності	$K.pl = (\text{Оборотні активи} - \text{запаси}) / \text{поточні зобов'язання}$
Рентабельність	Коефіцієнт рентабельності активів	$K.p.a = \text{Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування} / \text{Валюта балансу}$
	Коефіцієнт рентабельності реалізації	$K.p.p = \text{Чистий прибуток} / \text{Дохід від реалізації продукції}$
	Коефіцієнт власного капіталу	$K.p.vk = \text{Чистий прибуток} / \text{Власний капітал}$
Фінансова стійкість	Коефіцієнт автономії	$K.a.vt = \text{власний капітал} / \text{валюта балансу}$
	Коефіцієнт маневреності власних коштів	$K.m = \text{Власні оборотні кошти} / \text{Власний капітал}$
	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$K.k.v = \text{залучені кошти} / \text{власний капітал}$
Ділова активність	Коефіцієнт оборотності активів	$K.o.a = \text{Чистий дохід від реалізації продукції} / \text{Середньорічна вартість активів}$
	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$K.o.vk = \text{Власний капітал} / \text{Середньорічна вартість активів}$
	Коефіцієнт оборотності основних засобів	$K.o.o.z = \text{Основні засоби} / \text{Середньорічна вартість активів}$

Перевагою зазначеного методу аналізу ефективності фінансової політики підприємства є те, що такий метод дає змогу виявити ті напрямки в діяльності підприємства, в яких виникають проблеми, а також дає змогу досліджувати причини, що їх зумовили.

Основними недоліками коефіцієнтного методу аналізу ефективності фінансової політики підприємства є:

1. Досить складний процес формування результатів оцінки;
2. Відсутність нормативних значень більшості коефіцієнтів;

3. Ситуація, коли зміни величин коефіцієнтів у динаміці не можуть бути інтерпретовані належним чином, оскільки значення для розрахунку постійно змінюються у часі. Відтак, цей метод слід використовувати на підприємствах, які мають час для правильної інтерпретації результатів[56, с. 38].

Враховуючи недоліки коефіцієнтного методу, науковці вважають, що для аналізу ефективності фінансової політики підприємства може бути використаний комплексний метод оцінки ефективності фінансової політики підприємства, який охоплює:

- 1) найзагальніші показники діяльності підприємства
- 2) загальні показники фінансового стану (показники дохідності; показники рентабельності)[46, с. 133].

Комплексний аналіз фінансового стану дозволяє встановити задовільний або незадовільний фінансовий стан підприємства. Задовільним є такий фінансовий стан при якому, встановлено стійку платоспроможність, ефективне використання капіталу, своєчасна організація розрахунків. Незадовільний фінансовий стан – відсутність власних оборотних коштів, неефективне розміщення ресурсів, наявність стійкої заборгованості платежів, негативні тенденції у виробництві. Автор І. В. Васильчук вважає, що для оцінки ефективності фінансової політики підприємства доцільно використовувати інтегральний метод аналізу, який передбачає проведення оцінки певним (одним, сукупним) інтегральним показником. Такий інтегральний показник розраховується на базі узагальнюючих показників за рівнем платоспроможності, фінансової незалежності та якості активів підприємства [26, с. 9]. При цьому, інтегральний показник можна в будь-який момент доповнити будь-якою кількістю аналітичних напрямків та коефіцієнтів, що є перевагою цього методу. Недоліком є те, що виникає певна неузгодженість понять «платоспроможність» та «ліквідність».

Узагальнюючі показники, що використовуються для розрахунку інтегрального показника фінансового стану підприємства:

1) Рівень платоспроможності (коефіцієнт покриття; коефіцієнт поточної ліквідності; коефіцієнт абсолютної ліквідності);

2) Рівень фінансової незалежності (коефіцієнт автономії; коефіцієнт фінансової стабільності; коефіцієнт маневреності власного капіталу);

3) Рівень якості активів (частка високоліквідних активів; коефіцієнт якості дебіторської заборгованості; коефіцієнт чистих обігових активів)[29, с. 241].

Інтегральна оцінка фінансового стану підприємств передбачає розрахунок таких комплексних показників як індекс Альтмана, модель Спрингейта, модель Ліса. Але всі ці моделі непридатні для вітчизняних умов господарювання, тому що їх розроблено з використанням вибіркового сукупностей підприємств інших країн, а тому враховані параметри істотно відрізняються від наших [33, с. 53].

Беззбитковий метод оцінки ефективності фінансової політики підприємства передбачає визначення ролі операційного важеля у формуванні результатів діяльності підприємства, на можливості управління його витратами й результатами з метою досягнення необхідних показників беззбитковості виробництва. Критерієм оцінки ефективності фінансової політики підприємства в цьому випадку виступає запас фінансової міцності підприємства (чистого доходу від реалізації, що підприємство має після проходження порогу рентабельності). Чим вищий запас фінансової міцності у відсотках, тим стійкіший фінансовий стан підприємства. Перевагою цього методу є те, що він включає беззбитковість (базовий аспект діяльності підприємства) та витрати, тому і є сучасним та практичним.

Світовим досвідом апробований рівноважний метод оцінки ефективності фінансової політики підприємства, який базується на понятті ліквідності й оцінці фінансового стану підприємства з позицій досягнення рівноваги між ліквідними потоками у сфері господарської та фінансової діяльності підприємства. Перша виступає як зона створення коштів, а друга – як зона споживання коштів. Результатом господарської діяльності і

результатом фінансової діяльності є сформовані та спожиті грошові потоки. Рівність між цими результатами створює ситуацію ідеальної фінансової рівноваги підприємства, коли сукупний результат господарської і фінансової діяльності дорівнює нулю[22, с. 114].

Використання рівноважного методу. Оцінка фінансового стану підприємства, з використанням рівноважного методу, дає змогу встановити дев'ять типових ситуацій фінансового стану підприємства і розробити відповідні рекомендації загального характеру для досягнення фінансово-господарської рівноваги у разі відхилення підприємства від лінії рівноваги чи зони безпеки, що є дуже цінним під час використання саме цього методу [30, с. 38]. Недоліком методу є неможливість врахування стану підприємства в конкретному, діловому, кредитному і ринковому середовищі.

Одним із методів оцінки ефективності фінансової політики підприємства є рейтингова оцінка. Метою такої оцінки ефективності фінансової політики підприємства є проведення розрахунків у досить короткі терміни на основі обраної математичної моделі комплексного фінансового дослідження операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Операційна, інвестиційна та фінансова діяльність підприємства є об'єктами дослідження. Рейтингова оцінка дозволяє ідентифікувати фактичні результати та обґрунтувати прогнозний тренд розвитку фінансового стану суб'єкта господарювання у коротко- або довгостроковому періодах. Результатом такого аналізу буде кількісне вираження спроможності об'єкта дослідження забезпечити стабільність фінансово-господарської діяльності, приріст ринкової вартості підприємства та забезпечення доходу його власників у коротко- та довгостроковій перспективах. Методика рейтингової оцінки має наступні переваги: 1) базується на комплексному багатомірному підході до оцінки фінансової діяльності підприємства; 2) здійснюється на основі даних публічної фінансової звітності підприємства; 3) враховує досягнення всіх конкурентів; 4) здійснюється з врахуванням математичних моделей.

На основі вивчення різних методів оцінки ефективності фінансової політики підприємства зазначимо, що необхідність і практична значущість систематичної оцінки ефективності фінансової політики підприємства спрямована на забезпечення систематичного надходження і ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства і впливає на забезпечення стабільного фінансового стану того чи іншого підприємства[31, с. 69]. Основними критеріями вибору методу оцінки можуть бути:

1. Часові обмеження, якщо оцінку потрібно здійснити найближчим часом, то не рекомендується використовувати коефіцієнтний, комплексний чи інтегральний методи.

2. Комплексність аналізу (деякі методи не враховують усіх видів діяльності підприємства – конкурентоспроможність, кредитоспроможність, ділова активність тощо).

3. Наявність доступу до детальної інформації про діяльність підприємства [73, с. 231].

На наш погляд, слухними є погляди Г. О. Паратин, яка зазначає, що фінансовий стан підприємства треба систематично й усебічно оцінювати з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Це уможливить критичну оцінку фінансових результатів діяльності підприємства як у статичній за певний період, так і в динаміці – за ряд періодів, дасть змогу визначити «больові точки» у фінансовій діяльності та способи ефективнішого використання фінансових ресурсів, їх раціонального розміщення. Неefективність використання фінансових ресурсів призводить до низької платоспроможності підприємства і, як наслідок, до можливих перебоїв у постачанні, виробництві та реалізації продукції; до невиконання плану прибутку, зниження рентабельності підприємства, до загрози економічних санкцій. Аналіз фінансового стану описує діяльність підприємства для

зовнішніх споживачів[62, с. 209]. Так, Г. О. Паратин називає три групи таких споживачів і зазначає, що завдання аналізу ефективності фінансової політики підприємства змінюються залежно від зацікавленості різних груп користувачів аналітичним матеріалом.

Основними групами споживачів результатів фінансового аналізу є:

1) особи, які безпосередньо пов'язані з підприємництвом, тобто менеджери та працівники управління підприємством;

2) особи, які можуть не працювати безпосередньо на підприємстві, але мають пряму фінансову зацікавленість, – акціонери, інвестори, покупці та продавці продукції (послуг), різноманітні кредитори, банки при рішенні питання про доцільність або недоцільність надання йому кредиту, а при позитивному рішенні цього питання – під який відсоток та на який строк;

3) особи, які мають непрямий фінансовий інтерес, – податкові служби, різноманітні фінансові інститути (біржі, асоціації та інші), органи статистики та інші[41, с. 105].

Підсумовуючи зазначимо, що оцінку ефективності фінансової політики підприємства, для додання їй більшої інформативності, достовірності, поглибленого врахування мікроекономічних факторів, тенденцій і закономірностей, слід проводити на основі визначення певних особливостей функціонування досліджуваного об'єкта, за допомогою основних методів фінансового аналізу за даними фінансової звітності підприємства. Для фінансового аналізу використовуються такі методики як горизонтальний, вертикальний та трендовий аналіз, аналіз відносних показників, факторний та порівняльний аналіз. Основними методами аналізу є коефіцієнтний, комплексний, інтегральний, беззбитковий, рівноважний; кожен метод має свої особливості, переваги та недоліки. За результатами фінансового аналізу роблять висновки про задовільний чи незадовільний фінансовий стан підприємства.

Висновки до розділу I

Отже, за результатами проведеного дослідження варто зробити відповідні висновки:

– Визначено, що фінансова політика підприємства – це визначення довгострокових фінансових цілей та завдань підприємства, що включають в себе формування, управління та планування його фінансових ресурсів з метою підвищення вартості підприємства за умови забезпечення фінансової рівноваги. Варто відзначити, що фінансова політика підприємства включає в себе: аналіз фінансового стану; оптимізацію основних та оборотних засобів; розподіл прибутку.

– Досліджено, що досвід роботи підприємств Франції, Німеччини та Англії показує, що найбільш ефективне використання фінансових ресурсів отримують там, де організований чіткий облік і постійний контроль не в кінці року, а систематично протягом року за їх використанням. Без налагодження належним чином кількісного обліку економічні показники втрачають свою об'єктивну основу та економічне значення, перестають бути важелями управління. Контроль лише за річними даними недостатній, несвоєчасний і мало ефективний, оскільки не дає можливості виправити помилки, які мали місце протягом року.

– Зазначено, що необхідність і практична значущість систематичної оцінки ефективності фінансової політики підприємства спрямована на забезпечення систематичного надходження і ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства і впливає на забезпечення стабільного фінансового стану того чи іншого підприємства.

РОЗДІЛ II УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ПОЛІТИКОЮ

2.1. Управління фінансовою політикою на підприємстві ТОВ «Ekozon»

ТОВ «Ekozon» – будівельна компанія з досвідом роботи в сфері альтернативної енергетики та очищення води, яка має у кадровому складі досвідчених (досвід роботи у сфері діяльності не менше 5 років) інженерів і проєктувальників [76]. Основний напрям роботи – встановлення «під ключ» і забезпечення сервісного обслуговування всіх видів сучасних систем будинку, котеджу, готелю, дачі, а також систем великої потужності. ТОВ «Ekozon» здійснює установку, монтаж, сервісне обслуговування. Ефективність діяльності будь-якого підприємства залежить від раціональної побудови організаційної структури. Наведемо схематично організаційну структуру підприємства (рис. 2.1).

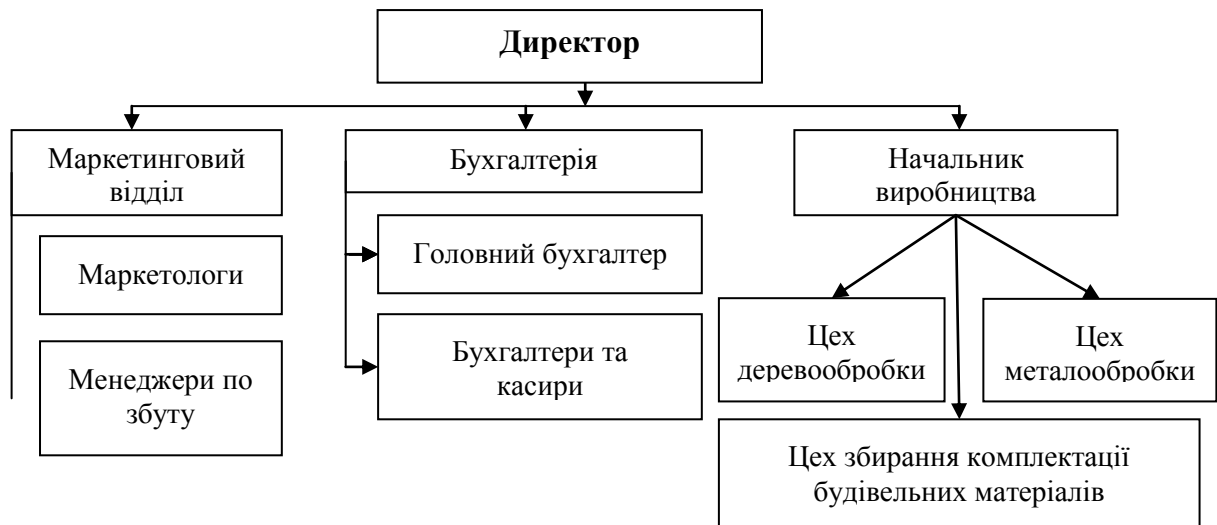


Рисунок. 2.1- Організаційна структура ТОВ «Ekozon»

Компанія заснована у 2005 році. З перших днів роботи компанії у стосунках із клієнтами застосовується партнерський індивідуальний підхід, гнучка цінова політика з можливістю відтермінуванням платежів, максимальне врахування побажань замовників. Від дня заснування у ТОВ «Ekozon» працюють досвідчені професіонали та знавці своєї справи.

Директор ТОВ «Екозон» здійснює оперативне планування, реалізацію поставлених завдань, вносить відповідні корективи та здійснює контроль за процесом виконання плану. Директор здійснює ціноутворення, прогнозування, економічний аналіз та управління персоналом.

Працівники маркетингового відділу ТОВ «Екозон» працюють над: аналізом ринкових ситуацій; вивченням тенденцій розвитку ринку; прогнозуванням обсягів продажу; вивченням попиту; вивченням каналів товарообігу, збуту, методів продажу; підготовкою рекомендацій для підрозділу з просування спільно з керівництвом збутового підрозділу, координацією їхніх дій та дій збутової мережі; визначенням часу просування на ринок нових товарів та зняття з виробництва старої (малоприбуткової) продукції; координацією дій технічних підрозділів, що випускають нові товари, які користуються попитом у споживача; контролем діяльності, яка впливає на споживчу поведінку щодо придбання товарів підприємства; розробкою бюджету маркетингу; плануванням іміджу підприємства.

Бухгалтерія – структурний підрозділ ТОВ «Екозон», що призначений для ведення бухгалтерського обліку. Бухгалтерія забезпечує відповідних користувачів, в першу чергу керівництво, повною та неупередженою інформацією про фінансове становище, результати діяльності та грошових коштів підприємства. Основною метою діяльності бухгалтерії в ТОВ «Екозон» є забезпечення належного ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства з урахуванням особливостей діяльності та технологій обробки облікових даних. Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності в ТОВ «Екозон» є надання користувачам повної та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та грошових коштів підприємства. Бухгалтерський облік та фінансова звітність ТОВ «Екозон» ґрунтуються на таких основних принципах: обачність, повне висвітлення, автономність, послідовність, безперервність, нарахування та відповідність доходів та витрат,

превалювання сутності над формою, історична (фактична) собівартість, єдиний грошовий вимірник, періодичність.

Відділ виробництва ТОВ «Екозон» є самостійним структурним підрозділом підприємства. Відділ підпорядковується безпосередньо директору підприємства. Відділ очолює начальник відділу виробництва, призначуваний на посаду наказом директора підприємства.

Основу діяльності ТОВ «Екозон» становить Статут, що відображає обов'язкові правила взаємовідносин у самому підприємстві й у відносинах з іншими суб'єктами господарювання. Статут повинен відповідати вимогам і положенням Господарського кодексу України. У статуті підприємства зазначено його найменування та місце розташування, власник або засновники, мета і напрями діяльності, органи управління, порядок їх формування, повноваження трудового колективу та його виборних органів, джерела і порядок формування майна, господарська діяльність, процедура реорганізації та ліквідації підприємства. В окремих підприємств може бути передбачена зовнішньоекономічна діяльність. У Статуті визначено орган, який має право репрезентувати інтереси трудового колективу. Ці функції можуть виконувати рада трудового колективу або профспілковий комітет.

Діяльність ТОВ «Екозон» регулюється за допомогою господарського законодавства. Воно охоплює як господарські закони у власному значенні, так і інші нормативні акти з питань господарської життєдіяльності. Нормативними актами, що регулюють господарську діяльність ТОВ «Екозон» є:

1. Конституція України [1]. Конституцією регулюються питання господарської діяльності у статтях про власність, підприємництво, визначається компетенція органів державної влади, Президента, Верховної Ради та Кабінету Міністрів України.

2. Закони, що регулюють господарські відносини, поділяються на:

- закони, що регулюють загальні питання господарської діяльності (закони України «Про господарські товариства» [6], «Про інноваційну

діяльність» [7], «Про зовнішньоекономічну діяльність» [8], «Про відновлення платоспроможності боржника чи визнання його банкрутом» [9] тощо);

- закони про окремі види господарської діяльності;
- закони про окремі види і відносини в господарській діяльності. До них належать нормативні акти господарського законодавства, втілені в Господарському [3], Бюджетному [2], Цивільному [5] та Податковому [4] кодексі України.

Закон «Про господарські товариства» [6] визначає поняття і види господарських товариств, правила їх створення, діяльності, а також права і обов'язки їх учасників та засновників. Згідно із даним Законом, господарським товариством є юридична особа, статутний (складений) капітал якої поділений на частки між учасниками. Інноваційна діяльність ТОВ «Екозон» регулюється згідно із Законом України «Про інноваційну діяльність» [7]. Цей закон визначає правові, економічні та організаційні засади державної регламентації інноваційної діяльності в Україні, встановлює форми стимулювання державою інноваційних процесів і спрямований на підтримку розвитку економіки інноваційним шляхом. Зовнішня діяльність підприємства регулюється Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [8]. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника чи визнання його банкрутом» [9] встановлює умови та порядок відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом та застосування ліквідаційної процедури з метою повного або часткового задоволення вимог кредиторів.

Господарський Кодекс України встановлює, відповідно до Конституції України, правові основи господарської діяльності або господарювання, які базуються на різноманітності господарювання різних форм власності, де предметом регулювання є господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання [3]. Цивільний кодекс кодифікує норми про договірні господарсько-правові інститути: купівлю-продаж, поставку та інші форми

обміну [5]. Податковий кодекс України [4] регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.

Правовий статус даного суб'єкта господарювання – юридична особа. ТОВ «Ekozon» діє на основі чинного законодавства України та Статуту. ТОВ «Ekozon» набуло прав юридичної особи з моменту його державної реєстрації, згідно чинного законодавства України, має самостійний баланс, круглу печатку та штампи зі своїм найменуванням, бланки, товарний знак, емблему, розрахунковий, валютний та інші рахунки в банківських установах України та інших і країн [11].

Згідно зі Статутом, ТОВ «Ekozon» відповідає за своїми зобов'язаннями згідно з чинним законодавством тільки належним йому майном та коштами. Держава, її органи та організації не відповідають за зобов'язаннями товариства, а товариство, в свою чергу, не відповідає за зобов'язаннями держави, її органів та організацій. Товариство не відповідає також за зобов'язаннями його учасників. Учасники ж несуть відповідальність за зобов'язаннями товариства в межах своїх вкладів [11].

Майно ТОВ «Ekozon», відповідно до Статуту, становлять основні засоби та оборотні кошти, а також інші цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі товариства. Майно товариства відповідно до законів України, Статуту товариства та укладених угод належить йому на праві власності. Товариство здійснює права володіння, користування, розпорядження своїм майном. Товариство має право продавати і купувати, передавати і приймати безоплатно, обмінювати, здавати та брати в оренду, надавати та брати в тимчасове користування або в позику будинки, споруди, землю, устаткування, транспортні засоби, інвентар,

сировину та інші матеріальні цінності, а також приймати їх на баланс та списувати з балансу.

Джерелами формування майна ТОВ «Екозон», відповідно до Статуту, є: грошові та матеріальні внески; доходи, отримані від реалізації продукції, а також від інших видів господарської діяльності; кредити банків та інших кредиторів; придбання майна іншого підприємства, організації; безоплатні або благодійні внески, пожертвування організацій, підприємств і громадян; інші джерела, не заборонені законодавством України.

ТОВ «Екозон» є власником: майна, переданого йому учасниками у власність; продукції, виробленої в результаті господарської діяльності; одержаних доходів; іншого майна, набутого на підставах, не заборонених законом [11].

Чистий прибуток, одержаний після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат, внесення передбачених чинним законодавством України податків, сплати відсотків по кредитах та інших обов'язкових і платежів до бюджету, залишається у повному розпорядженні товариства.

Динаміка чистого прибутку ТОВ «Екозон» представлена на рис. 2.2.

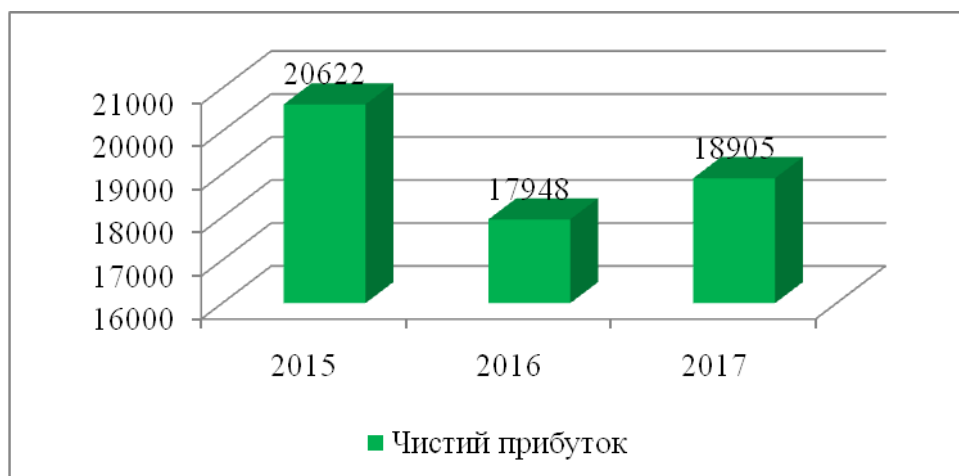


Рисунок. 2.2 - Динаміка чистого прибутку ТОВ «Екозон» протягом 2015-2017 рр. (тис. грн.)

Відповідно до рис. 2.2, протягом 2015-2017 рр. ТОВ «Екозон» вело прибуткову діяльність (чистий прибуток становив: 20622 тис. грн. у 2015 р., 17948 тис. грн. у 2016 р. та 18905 тис. грн. у 2017 р.). У 2017 р., порівняно з

2015 р., відбулося зменшення чистого прибутку ТОВ «Ekozon» на 1717 тис. грн. або на 8,33%. Прибуток підприємство ТОВ «Ekozon» розподіляє самостійно. Схематично розподіл чистого прибутку на підприємстві зображено на рис. 2.3.

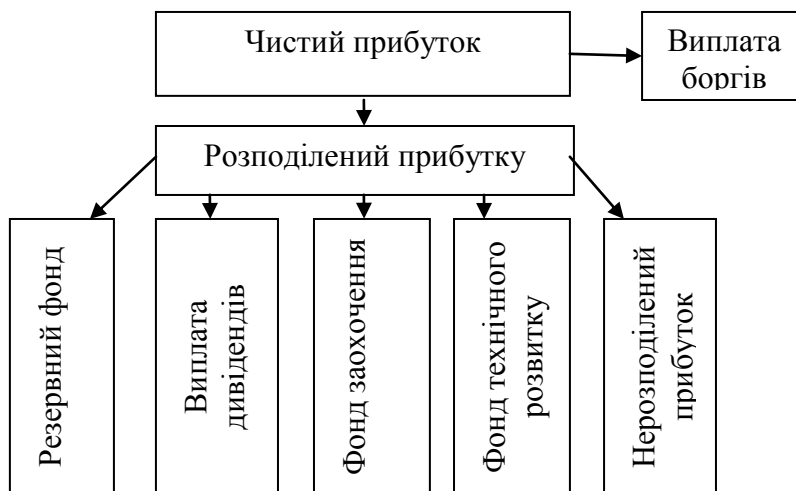


Рисунок. 2.3 - Схема розподілу прибутку на ТОВ «Ekozon»

Напрямки використання прибутку ТОВ «Ekozon» упродовж 2017 р. наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1-Напрямки використання прибутку ТОВ «Ekozon» в 2017 році

Назва фондів	Сума, тис. грн.	Питома вага, %
1. Резервний фонд	945,3	5
2. Виплата дивідендів	4726,3	25
3. Фонд заохочення	3781,0	20
4. Фонд технічного розвитку	6616,8	35
5. Нерозподілений прибуток	2835,8	15
Всього	18905,0	100

Отже, упродовж 2017 р. найбільше чистого прибутку ТОВ «Ekozon» було використано на фонд технічного розвитку – 35% та фонд виплати дивідендів 25%.

На рис. 2.4 зображено відсоткову долю чистого прибутку, який направляється на утворення фондів.

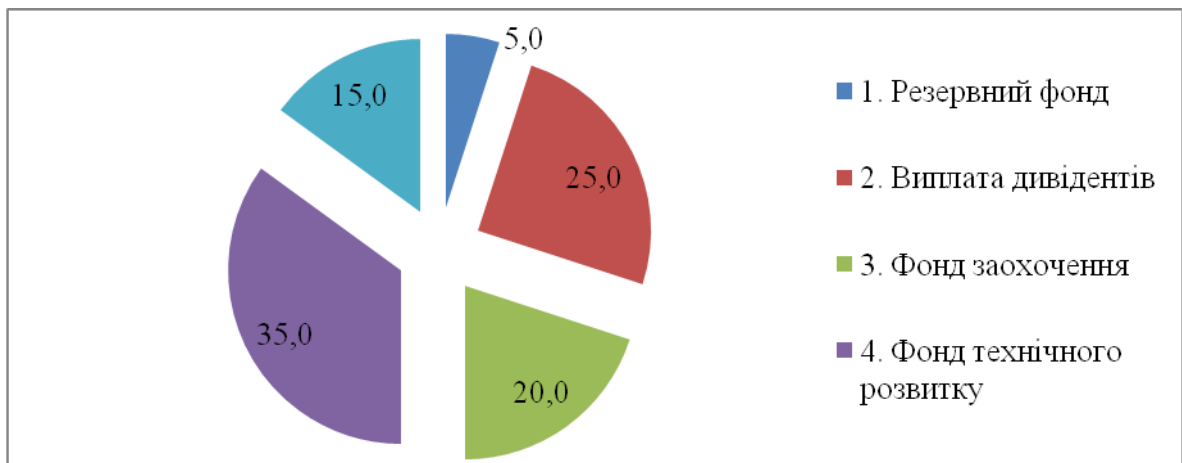


Рисунок. 2.4 - Напрямки використання чистого прибутку в ТОВ «Ekozon» в 2017 р.

Варто відзначити, що перед тим як затвердити річний план використання прибутку, керівництво ТОВ «Ekozon» збирає збори засновників, адже питання організаційного характеру, грошових коштів вирішуються колективно. Стратегія та тактика підприємства досить реальна, тому керівництво надіється на майбутнє процвітання підприємства і збільшення прибутку. Підприємству слід нарощувати темпи розвитку, для того потрібно розробити систему стратегічних і тактичних планів.

ТОВ «Ekozon» здійснює відрахування до державного бюджету щодо соціального страхування та пенсійного забезпечення у порядку та за ставками, встановленими чинним законодавством України. ТОВ «Ekozon» веде оперативний, бухгалтерський та статистичний облік та звітність згідно чинного законодавства. Фінансова діяльність товариства здійснюється на основі планів, затверджених рішенням вищого органу товариства [11].

Отже, ТОВ «Ekozon» функціонує у будівельній сфері України. Організаційно-функціональна структура ТОВ «Ekozon» складається із окремих відділів, кожен із яких виконує свої функціональні обов'язки і витрачає ресурси підприємства на свої потреби. Згідно зі Статутом, ТОВ «Ekozon» створює Статутний, Резервний (Страховий) фонди, а при необхідності і інші фонди. Склад, призначення, розмір, джерела створення та

порядок використання фондів визначаються учасниками товариства згідно чинного законодавства України та Статутом. Кошти фондів знаходяться у повному розпорядженні товариства.

Динаміка та склад власного капіталу ТОВ «Екозон» представлена в табл. 2.2.

Таблиця 2.2 -Динаміка та склад власного капіталу ТОВ «Екозон» упродовж 2015-2017 рр. (тис. грн.)

Показники	2015 рік		2016 рік		2017 рік		2017 / 2015 рр.	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Зареєстрований (пайовий) капітал	2707	2,93	2707	3,00	2707	2,73	0	0,00
Додатковий капітал	8991	9,74	8991	9,96	8991	9,07	0	0,00
Резервний капітал	677	0,73	677	0,75	677	0,68	0	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	79911	86,59	77905	86,29	86808	87,52	+6897	+8,63
Усього власного капіталу	92286	100,00	90280	100,00	99183	100,00	+6897	+7,47

Отже, упродовж 2015-2017 рр. спостерігаємо збільшення загального обсягу власного капіталу ТОВ «Екозон» на 6897 тис. грн. або на 7,47%, що сталося за рахунок зростання нерозподіленого прибутку на 8,63%. Найбільшу частку у структурі власного капіталу ТОВ «Екозон» складає нерозподілений прибуток – 86,59% у 2015 р., 86,29% у 2016 р. та 87,52% у 2017 р.

Для визначення ефективності управління фінансовою політикою проаналізуємо результати господарської та фінансової діяльності ТОВ «Екозон» в абсолютному та відносному виразі (табл. 2.3), використовуючи формули (2.1 – 2.3) магістерської роботи.

Матриця ефективності управління фінансовою політикою підприємства ґрунтується на розрахунку трьох коефіцієнтів: результат господарської діяльності (РГД), результат фінансової діяльності (РФД), результат фінансово-господарської діяльності (РФГД).

Результат господарської діяльності розраховують за формулою:

$$\text{РГД} = \text{БРЕІ} - \Delta\text{ФЕП} - \text{ВІ} + \text{ЗПМ}, \quad (2.1)$$

де БРЕІ – брутто-результат експлуатації інвестицій;

ΔФЕП – зміни фінансово-експлуатаційних потреб;

ВІ – виробничі інвестиції;

ЗПМ – звичайний продаж майна [10, с. 3].

Результат господарської діяльності з економічного погляду може бути визначений як сума грошових коштів підприємства після фінансування. РГД свідчить про ліквідність підприємства після фінансування всіх витрат, що пов'язані з його розвитком.

Результат фінансової діяльності розраховують за формулою:

$$\text{РФД} = \Delta\text{ПК} - \text{В} - \text{ПНП} - (\text{Д} + \text{ДВФД}), \quad (2.2)$$

де ΔПК – зміни позикових коштів;

В – відсотки, вартість фінансування;

ПНП – податок на прибуток;

Д – дивіденди;

ДВФД – інші доходи і витрати фінансової діяльності [10, с. 4].

Результат фінансової діяльності відображає фінансову політику підприємства. У ході його підрахунку треба користуватись лише рухом фінансових потоків. Вирішальне значення для визначення знаку РФД має знак зміни позикових коштів. Результат фінансово-господарської діяльності (РФГД) підприємства розраховують за формулою:

$$\text{РФГД} = \text{РГД} + \text{РФД} \quad (2.3)$$

РФГД показує величину і динаміку грошових коштів підприємства після здійснення всього комплексу інвестиційно-виробничої та фінансової діяльності фірми. Негативні значення результату фінансово-господарської діяльності протягом тривалого періоду може призвести до банкрутства підприємства [10, с. 5].

Таблиця 2.3 - Результати господарської та фінансової діяльності

ТОВ «Ekozon» упродовж 2015-2017 рр.

Показники	Абсолютні показники			Відносні показники		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
РГД	113725	91083	90208	> 0	> 0	> 0

РФД	-12582	-32085	-15839	→ 0	< 0	→ 0
РФГД	101143	58998	74369	> 0	→ 0	> 0

Після розрахунку цих основних показників можна умовно зарахувати підприємство до одного з квадратів матриці, а також визначити, на якій стадії фінансового розвитку знаходиться підприємство (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 - Матриця ефективності управління фінансовою політикою
ТОВ «Екозон» упродовж 2015-2017 рр.

Стадія фінансового розвитку	Гальмування	Стабілізація	Зростання
	РФД < 0	РФД → 0	РФД >> 0
РГД > 0	<p>2016 р. — — — — — → 2017 р.</p> <p>1. Батько сімейства РФГД → 0</p>	<p>4. Рантьє РФГД > 0</p>	<p>6. Материнське товариство РФГД >> 0</p>
РГД → 0	<p>7. Епізодичний дефіцит РФГП < 0</p>	<p>2. Стійка рівновага РФГП → 0</p>	<p>5. Атака РФГД > 0</p>
РГД < 0	<p>9. Кризовий стан РФГП << 0</p>	<p>8. Дилема РФГД < 0</p>	<p>3. Хитка рівновага РФГП → 0</p>

Згідно з наведеними в табл. 2.4 результатами, ТОВ «Екозон» у 2015 та 2017 роках знаходилося в квадраті 4 матриці Франсона і Романа, якому відповідає тип фінансової стратегії «рантьє», який свідчить про те, що підприємство знаходиться в зоні успіху, оскільки розмір його господарсько-фінансової діяльності є позитивним. Це було досягнуто завдяки значному обсягу доданої вартості та інших доходів, отриманих ТОВ «Екозон» у 2015 році, а також незначним обсягом фінансових витрат та зменшенню позикового капіталу, що забезпечило результат фінансової діяльності

близький до 0. Фінансова стратегія «рантьє» характеризується наявністю достатньої кількості ресурсів для реалізації інвестиційних проектів та розвитку виробництва.

Складові доходи ТОВ «Екозон» наведена на рис. 2.5.

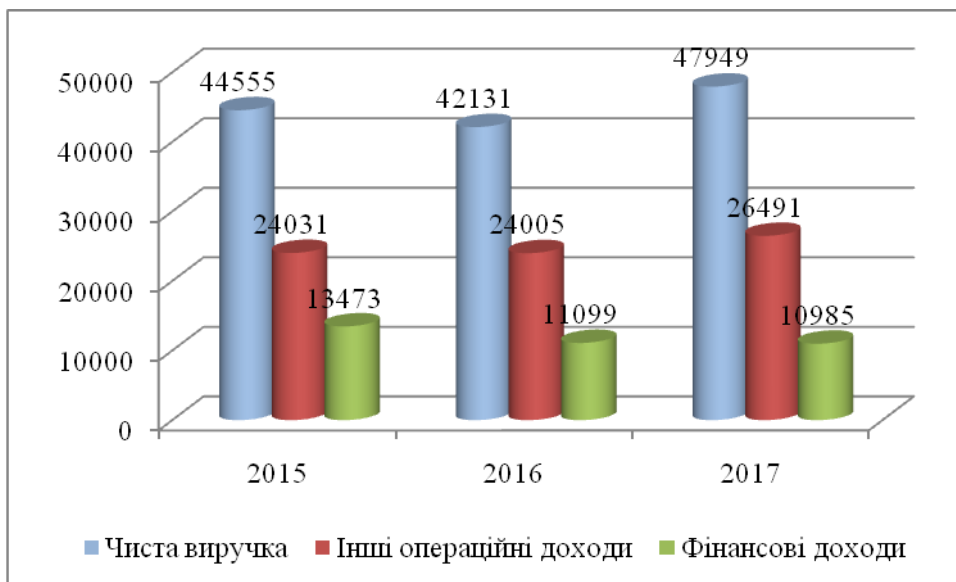


Рисунок 2.5 - Динаміка складових доходів ТОВ «Екозон» упродовж 2015-2017 рр. (тис. грн.)

Так, упродовж 2015-2017 рр. спостерігаємо збільшення чистої виручки від реалізації послуг на 3394 тис. грн. або на 7,62% та інших операційних доходів на 2460 тис. грн. або на 10,24%. Натомість, у 2017 р., порівняно з 2015 р., відбулося зменшення фінансових доходів ТОВ «Екозон» на 2488 тис. грн. або на 18,47%.

На рис. 2.6 представлений аналіз структури доходів за 2015-2017 рр.

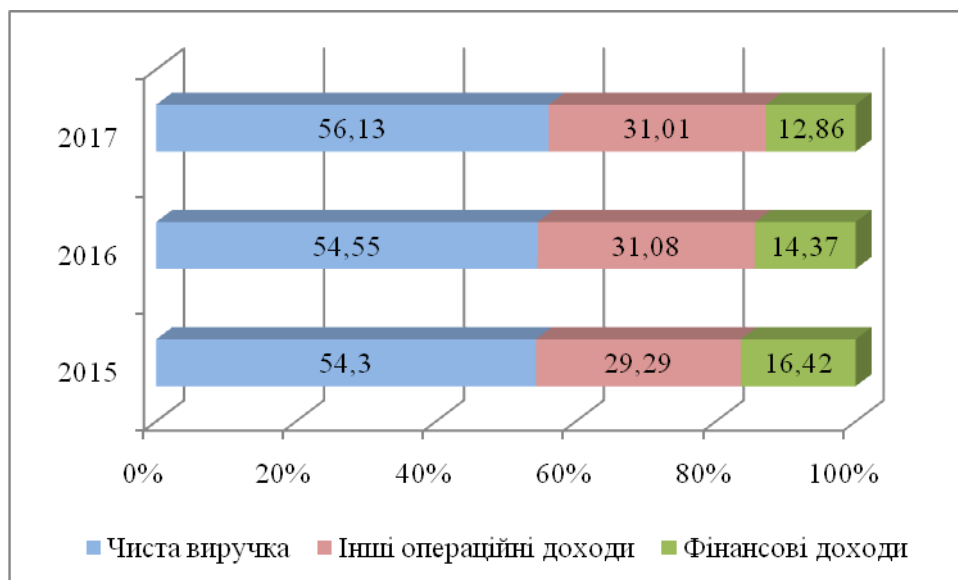


Рисунок. 2.6 - Структура доходів ТОВ «Екозон» упродовж 2015-2017 рр. (%)

Варто відзначити, що у структурі доходів ТОВ «Екозон» найбільша частка припадає на чисту виручку від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства – 54,3% у 2015 р., 54,55% у 2016 р. та 56,13% у 2017 р.

При використанні позикових коштів можливе придбання нового обладнання та впровадження інновацій. Проте у 2016 році підприємство перемістилося до квадрату 1 «батько сімейства», насамперед, через значне підвищення фінансових витрат підприємства ТОВ «Екозон» разом із деяким зниження бруто-результатів від експлуатації інвестицій. Дана фінансова стратегія характеризується нижчими за можливі темпами зростання виробництва, проте, наявністю резервів для покращення ситуації при більш ефективному використанні ресурсів. У підприємства спостерігається приплив коштів від господарської діяльності, тобто воно має стабільний прибуток, але цей прибуток йде на виплату поточних зобов'язань за кредитами. ТОВ «Екозон» у 2017 році повернулося до квадрату 4 «рантьє», в першу чергу, завдяки значному зниженню фінансових витрат і зниженню сум повергнення позикових коштів. Також на це вплинуло значне збільшення доданої вартості, зміна фінансово-експлуатаційних потреб та збільшення інших доходів підприємства. Тобто ТОВ «Екозон» знову має достатній запас

коштів, які воно може вкласти у власне виробництво, проте, на даний момент, надає товарні кредити своїм партнерам за рахунок них. Динаміка показників за останні роки, дає змогу прогнозувати, що у наступному році підприємство залишиться в тому ж квадраті. Проте воно може переміститися до квадрату 6 у випадку, якщо будуть залучені додаткові позикові кошти, або підприємство інвестує наявні ліквідні засоби в капітал інших підприємств, що принесе дохід у майбутньому періоді.

Таким чином, використання запропонованої матриці управління ефективністю фінансової політики дасть змогу керівництву підприємства ТОВ «Екозон» приймати об'єктивні рішення щодо комплексного використання всіх фінансових ресурсів, спрямованих на досягнення мети фінансової стратегії.

2.2. Особливості фінансових результатів у ТОВ «Екозон»

Для оцінки особливостей формування фінансових результатів підприємства доцільно провести горизонтальний аналіз Звіту про сукупний дохід ТОВ «Екозон» упродовж 2015-2017 рр. Основні показники звіту наведено у табл.2.5.

Таблиця 2.5 - Горизонтальний аналіз основних статей Звіту про сукупний дохід ТОВ «Екозон» упродовж 2015-2017 рр. (тис. грн.)

Показники	2015		2016		2017		2017 / 2015 рр.	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Доходи								
Чиста виручка	44555	54,3	42131	54,55	47949	56,13	+3394	+7,62
Інші операційні доходи	24031	29,29	24005	31,08	26491	31,01	+2460	+10,24
Фінансові доходи	13473	16,42	11099	14,37	10985	12,86	-2488	-18,47
Разом	82059	100	77235	100	85425	100	+3366	+4,10
Витрати								
Собівартість продукції	29002	51,49	27922	50,62	32732	52,50	+3730	+12,86
Операційні витрати	26762	47,52	26942	48,84	29619	47,50	+2857	+10,68

Продовження табл. 2.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Фінансові витрати	559	0,99	295	0,53	0	0,00	-559	-100,00
Разом	56323	100	55159	100	62351	100	+6028	+10,70
Елементи операційних витрат								
Матеріальні затрати	5317	19,49	6255	22,97	7532	25,43	+2215	+41,66
Витрати на оплату праці	8431	30,91	7952	29,2	8546	28,85	+115	+1,36
Відрахування на соціальні заходи	2963	10,86	2877	10,56	3121	10,54	+158	+5,33
Амортизація	1577	5,78	2085	7,66	2160	7,29	+583	+36,97
Інші операційні витрати	8986	32,95	8068	29,62	8260	27,89	-726	-8,08
Разом	27274	100	27237	100	29619	100	+2345	+8,60

Отже, протягом 2015-2017 рр. у фінансовій діяльності ТОВ «Екозон» сталися такі зміни як зростання загальних доходів підприємства на 3366 тис. грн. або на 4,10% та збільшення загальних витрат підприємства на 6028 тис. грн. або на 10,70%.

Станом на 31.12.2017 р., порівняно з відповідним показником 2015 р., доцільно зазначити, що відбулося зростання загальних витрат ТОВ «Екозон» на 5442 тис. грн. або на 53,83%, що сталося за рахунок збільшення таких статей витрат як: собівартості реалізованих послуг на 4287 тис. грн. або на 70,42% та операційних витрат на 3053 тис. грн. або на 143,81% (рис. 2.7).

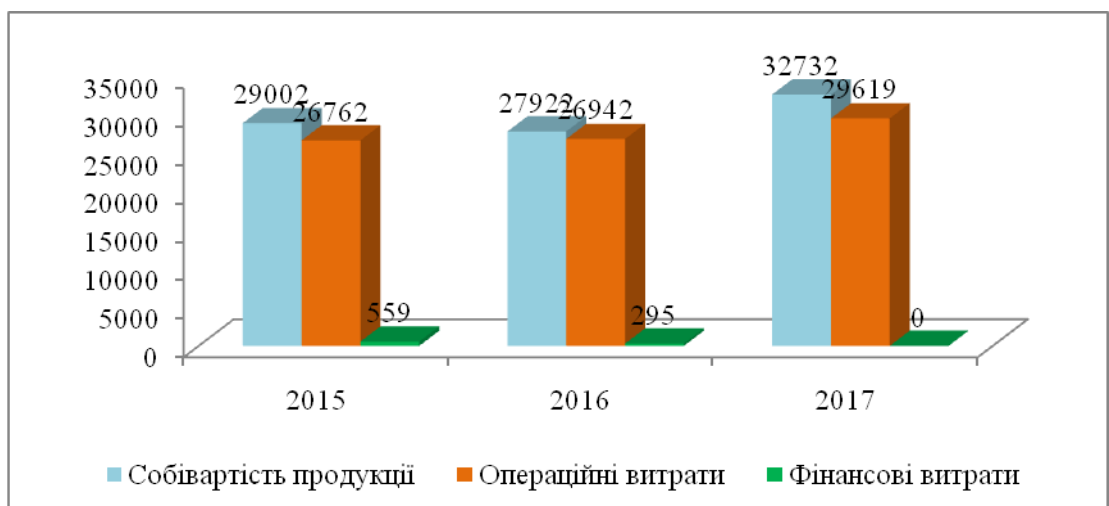


Рисунок. 2.7 - Динаміка складових витрат ТОВ «Екозон» упродовж 2015-2017 рр. (тис. грн.)

На рис. 2.8 представлений аналіз структури витрат за 2015-2017 рр.

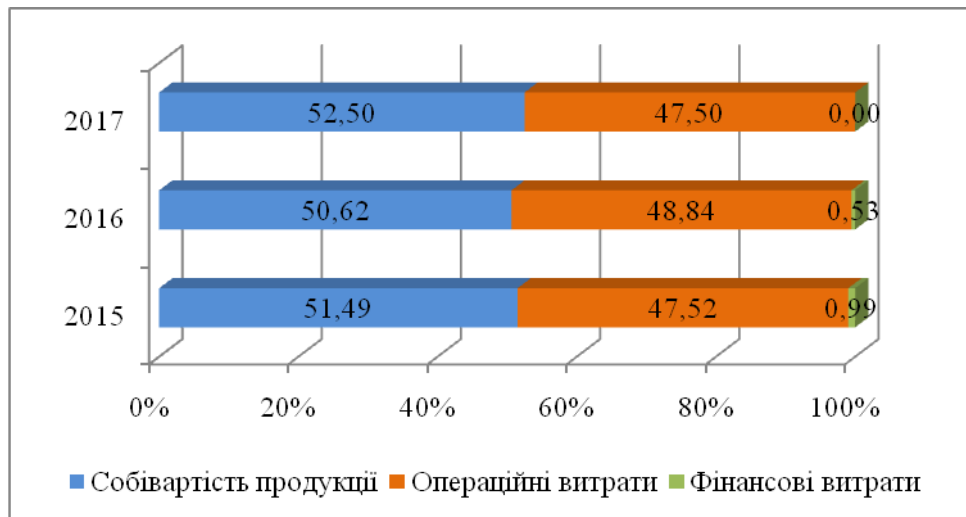


Рисунок. 2.8 - Структура витрат ТОВ «Ekozon» за 2015-2017 рр. (%)

В процесі аналізу впливає, що з-поміж загальних витрат в ТОВ «Ekozon» найбільшу питому вагу має собівартість реалізованої продукції – 51,49% у 2015 р., 50,62% у 2016 р., а в 2017 р. – 52,50%.

Поряд з цим, варто відзначити, що за 2015-2017 рр. спостерігаємо збільшення загальних операційних витрат в ТОВ «Ekozon» на 2345 тис. грн. або на 8,60% (рис. 2.9).

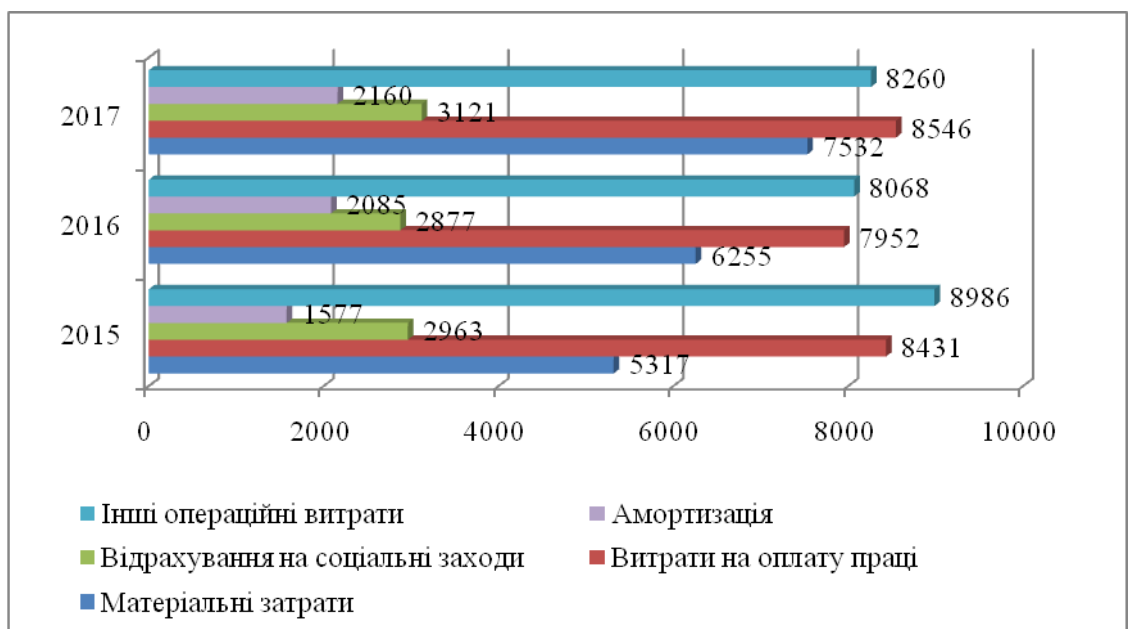


Рисунок. 2.9 - Динаміка операційних витрат ТОВ «Ekozon» за 2015-2017 рр. (тис. грн.)

Так, збільшення операційних витрат ТОВ «Екозон» відбулося за рахунок зростання матеріальних витрат на 2215 тис. грн. або на 41,66%, витрат на оплату праці на 115 тис. грн. або на 1,36%, відрахувань на соціальні заходи на 158 тис. грн. або на 5,33%, амортизації на 583 тис. грн. або на 36,97%.

Структура операційних витрат ТОВ «Екозон» наведена на рис. 2.10.

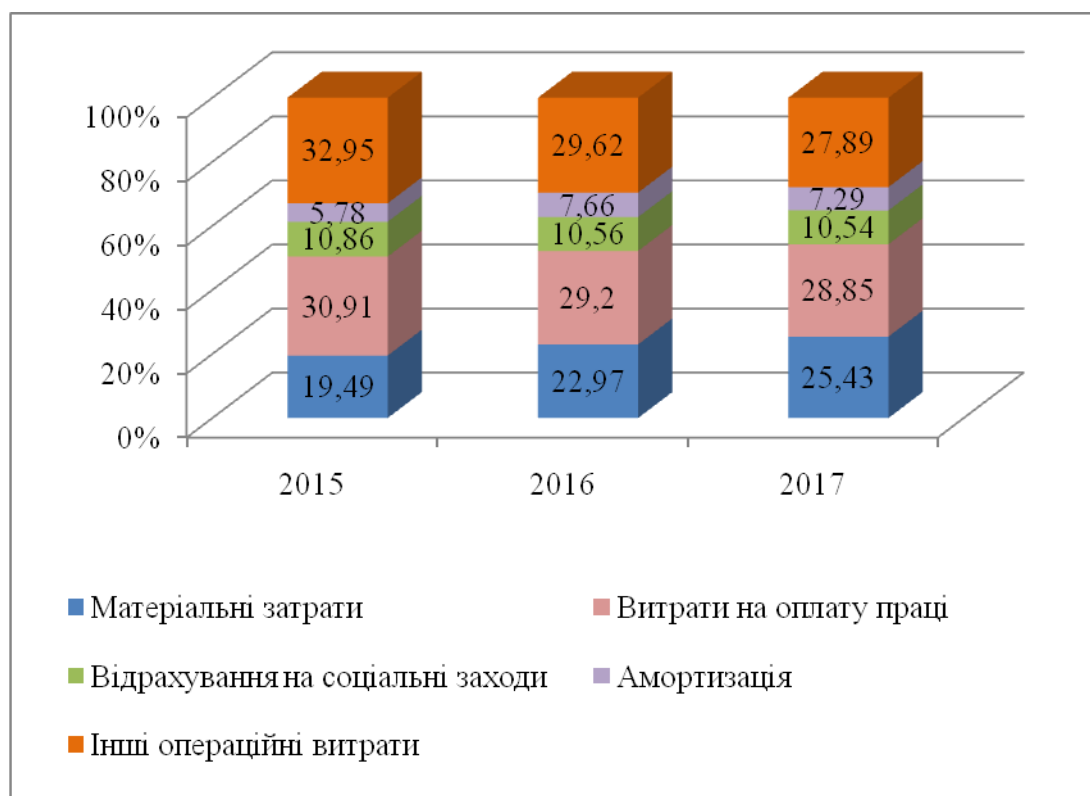


рисунок. 2.10 - Структура операційних витрат ТОВ «Екозон» за 2015-2017 рр.

Так, упродовж 2015-2017 рр. найбільшу частку у структурі операційних витрат ТОВ «Екозон» займають витрати на оплату праці – 30,91% у 2015 р., 29,20% у 2016 р. та 28,85% у 2017 р.; інших операційних витрат – 32,95% у 2015 р., 29,62% у 2016 р. та 27,89% у 2017 р. та матеріальних затрат – 19,49% у 2015 р., 22,97% у 2016 р. та 25,43% у 2017 р.

Проведемо оцінку особливостей формування чистого прибутку ТОВ «Екозон» (табл. 2.6).

Таблиця 2.6-Формування чистого прибутку ТОВ «Екозон» упродовж 2015-2017
рр.(тис. грн.)

Назва показника	Роки			Відхилення 2017 / 2015 рр.	
	2015	2016	2017	Тис. грн.	%
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	44555	42131	47949	+3394	+7,62
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	29002	27922	32732	+3730	+12,86
Валовий прибуток	15553	14209	15217	-336	-2,16
Інші операційні доходи	24031	24005	26491	+2460	+10,24
Адміністративні витрати	4212	3615	3824	-388	-9,21
Витрати на збут	22550	23327	25795	+3245	+14,39
Фінансові результати від операційної діяльності	12822	11272	12089	-733	-5,72
Інші фінансові доходи	13473	11099	10985	-2488	-18,47
Фінансові витрати	559	295	0	-559	-100,00
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	25736	22076	23074	-2662	-10,34
Податок на прибуток від звичайної діяльності	5114	4128	4169	-945	-18,48
Фінансові результати від звичайної діяльності	20622	17948	18905	-1717	-8,33
Чистий прибуток	20622	17948	18905	-1717	-8,33

Так, протягом 2015-2017 рр. відбулося зменшення чистого прибутку підприємства на 1717 тис. грн. або на 8,33%, що відбулося у зв'язку із скороченням валового прибутку ТОВ «Екозон» на 336 тис. грн. або на 2,16%, зростанням собівартості реалізованої продукції на 3730 тис. грн. або на 12,86%, збільшення витрат на збут на 3245 тис. грн. або на 14,39%, скороченням інших фінансових доходів на 2488 тис. грн. або на 18,47%.

Отже, упродовж 2015-2017 рр. ТОВ «Екозон» вело прибуткову діяльність. Варто відзначити, що чистий прибуток є фінансовим показником, який є джерелом покриття подальших витрат підприємства (поточних і довгострокових зобов'язань). Також доцільно відзначити, що протягом 2015-2017 рр. відбулося зменшення чистого прибутку ТОВ «Екозон» на 1717 тис. грн. або на 8,33%.

2.3. Оцінка ефективності управління фінансовою політикою ТОВ «Екозон»

Проведемо аналіз ефективності фінансової політики підприємства для визначення фінансового стану ТОВ «Екозон», використовуючи дані фінансової звітності за 2015-2017 рр. Важливим фактором розвитку ТОВ «Екозон» є грошові надходження, що перевищують платежі підприємства. Від наявності або відсутності коштів буде зрештою залежати можливість функціонування підприємства, його конкурентоспроможність та фінансовий стан. Аналіз фінансового стану базується на даних фінансової звітності та бухгалтерського обліку, на розрахунку й зіставленні значної кількості показників і коефіцієнтів (додатки Б-Д). Розробимо аналітичний баланс ТОВ «Екозон» (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 - Аналітичний баланс за період 2015-2017 рр.

(тис. грн.)

Показники	2015		2016		2017		Відхилення 2017 / 2015 рр.	
	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%
Активи								
Необоротні активи	19056	16,64	18993	17,39	26013	20,61	+6957	+36,51
Оборотні активи	95414	83,32	90156	82,54	100223	79,39	+4809	+5,04
- запаси	16105	14,06	14512	13,29	21108	16,72	+5003	+31,06
- дебіторська заборгованість	4052	3,54	5271	4,83	2120	1,68	-1932	-47,68
- грошові кошти	75227	65,69	70304	64,37	76817	60,85	+1590	+2,11
- інші оборотні активи	30	0,03	69	0,06	178	0,14	+148	+493,33
Інші активи	51	0,04	74	0,07	0	0	-51	-100,00
Пасиви								
Власний капітал	92286	80,58	90280	82,66	99183	78,57	+6897	+7,47
Поточні зобов'язання	22235	19,42	18943	17,34	27053	21,43	+4818	+21,67
короткострокові кредити банків	3000	2,62	0	0	0	0	-3000	-100,00
кредиторська заборгованість	18788	16,41	18368	16,82	26220	20,77	+7432	+39,56
інші поточні зобов'язання	447	0,39	575	0,53	833	0,66	+386	+86,35
Баланс	114521	100	109223	100	126236	100	+11715	+10,23

Так, протягом 2015-2017 рр. відбулося зростання валюти балансу ТОВ «Екозон» на 11715 тис. грн. або на 10,23% (рис. 2.11).

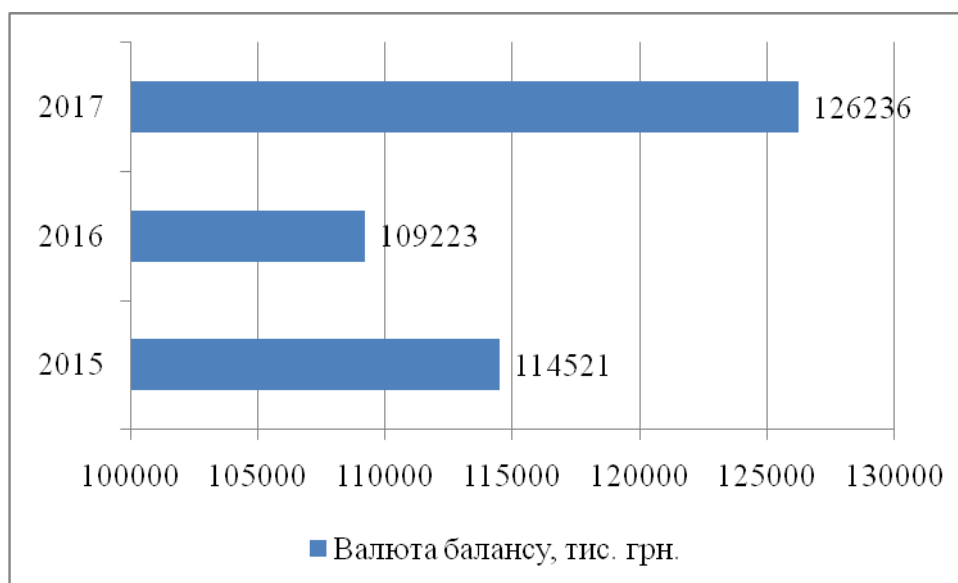


Рисунок. 2.11 - Динаміка валюти балансу ТОВ «Екозон» упродовж 2015-2017 рр. (тис. грн.)

Слід відзначити, що зростання валюти балансу ТОВ «Екозон» було здійснено за рахунок збільшення величини необоротних активів на 6957 тис. грн. або на 36,51% (рис. 2.12).

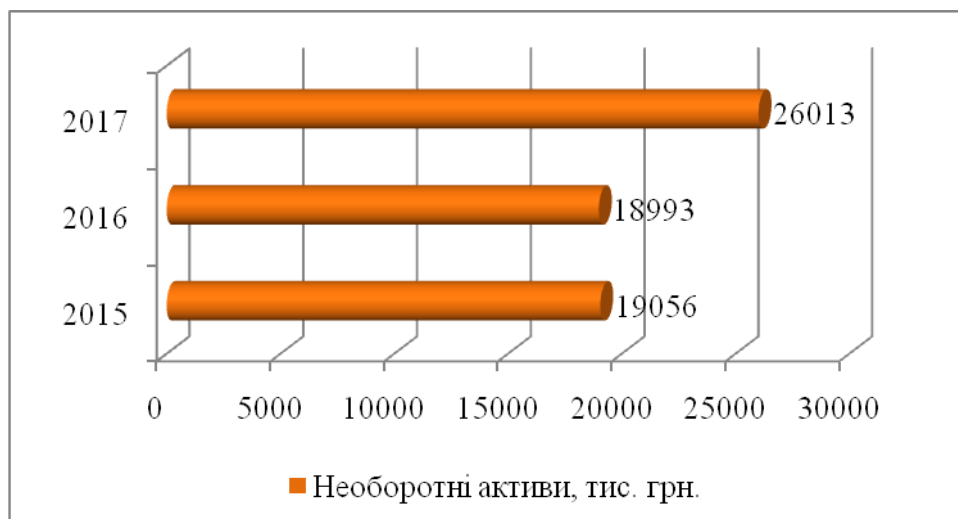
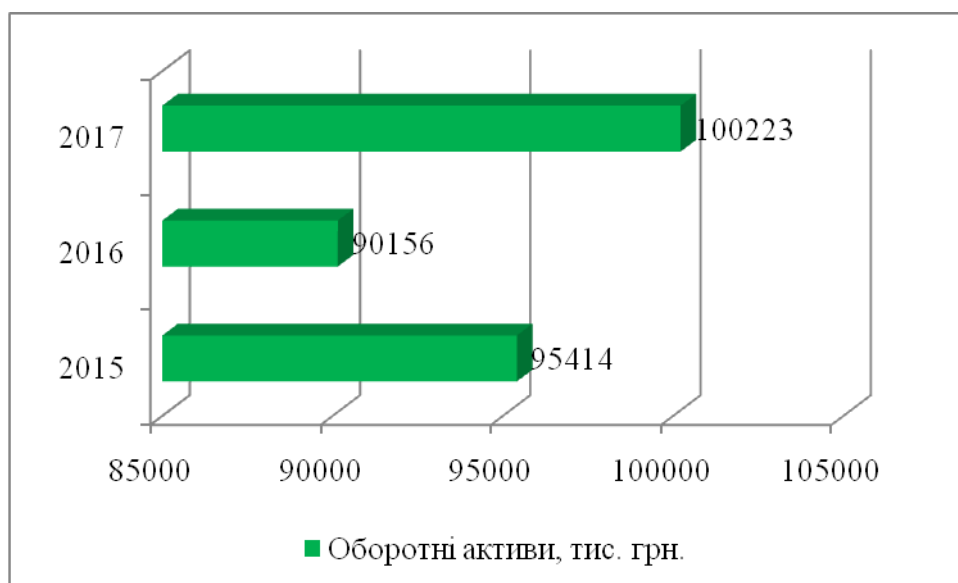


Рисунок. 2.12 - Динаміка необоротних активів ТОВ «Екозон» упродовж 2015-2017 рр. (тис. грн.)

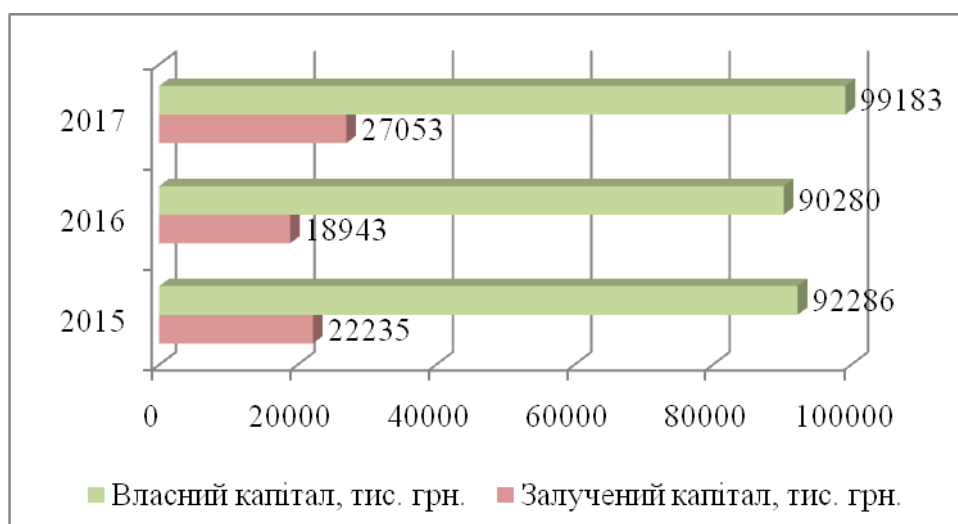
У 2017 р., порівняно з 2015 р., відбулося зростання величини оборотних активів на 4809 тис. грн. або на 5,04% (рис. 2.13).



рисунки. 2.13 - Динаміка оборотних активів ТОВ «Екозон» упродовж 2015-2017 рр. (тис. грн.)

Варто відзначити, що зростання оборотних активів сталося за рахунок збільшення грошових коштів на 1590 тис. грн. або на 2,11% та інших оборотних активів на 148 тис. грн. або на 493,33%.

На рис. 2.14 наведена динаміка власного та залученого капіталу.



рисунки. 2.14 - Динаміка власного та залученого капіталу ТОВ «Екозон» упродовж 2015-2017 рр. (тис. грн.)

Так, упродовж 2015-2017 рр. відбулося збільшення власного капіталу ТОВ «Екозон» на 6897 тис. грн. або на 7,47%. Також протягом 2015-2017 рр. відбулося зростання поточних зобов'язань на 4818 тис. грн. або на 21,67%. Збільшення величини поточних зобов'язань було спровоковано зростанням кредиторської заборгованості на 7432 тис. грн. або на 39,56% та інших поточних зобов'язань на 386 тис. грн. або на 86,35%.

Також слід проаналізувати склад та структуру джерел фінансування в ТОВ «Екозон» (рис. 2.15).

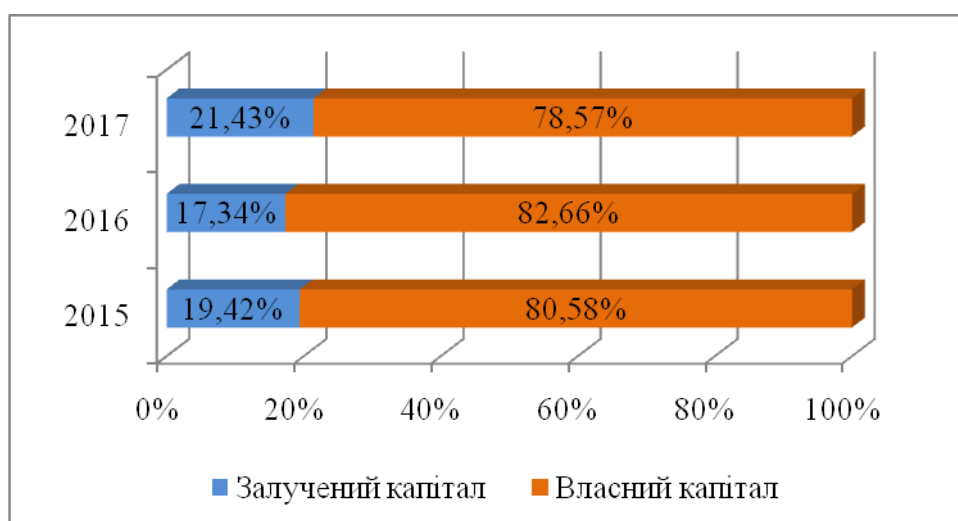


рисунок2.15 - Склад та структура джерел фінансування в ТОВ «Екозон» за 2015-2017 рр.

Так, протягом 2015 та 2017 рр. серед джерел фінансування найбільша частка належить власному капіталу (80,58% у 2015 р., 82,66% у 2016 р. та 78,57% у 2017 р.).

Отже, проведений аналіз динаміки активів і пасивів балансу ТОВ «Екозон» дозволяє зробити висновки про те, що приріст фінансових ресурсів був досягнутий за рахунок власних коштів, основна їх частина була спрямована на поповнення оборотних коштів.

Для визначення ліквідності балансу ТОВ «Екозон» порівняємо підсумки по кожній групі активів і пасивів (табл. 2.8).

Таблиця 2.8 - Баланс ліквідності ТОВ «Екозон» упродовж 2015-2017 рр.

(тис. грн.)

Код	Назва показників	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018
A1	Найбільш ліквідні активи	75227	70304	76817
П1	Найбільш термінові зобов'язання	18835	18368	26252
A1-П1	Забезпечення зобов'язань П1	56392	51936	50565
A2	Активи, які швидко реалізуються	4052	5271	2120
П2	Короткострокові пасиви	3400	575	801
A2-П2	Забезпечення зобов'язань П2	652	4696	1319
A3	Активи, які повільно реалізуються	16186	14655	21286
П3	Довгострокові пасиви	0	0	0
A3-П3	Забезпечення зобов'язань П3	16186	14655	21286
A4	Активи, які важко реалізуються	19056	18993	26013
П4	Постійні пасиви	92286	90280	99183
A4-П4	Забезпечення зобов'язань П4	-73230	-71287	-73170

Станом на 31.12.2017 р. ТОВ «Екозон» найбільш ліквідні активи значно більші суми кредиторської заборгованості, платіжний надлишок склав на кінець року 50565 тис. грн. Це говорить про те, що на кінець року термінові зобов'язання підприємства покривалися найбільш ліквідними активами. На кінець року виявлено перевищення швидкоореалізованих активів над короткостроковими пасивами, тобто платіжний надлишок склав 1319 тис. грн. Це говорить про те, що короткострокові пасиви можуть бути погашені коштами в розрахунках на кінець звітнього року. Повільно реалізовані активи перевищували довгострокові пасиви, відповідно, на 21286 тис. грн. Перевищення постійних пасивів над важко реалізованими активами на 73170 тис. грн. свідчить про те, що підприємство недостатньо володіє власними оборотними коштами.

Також важливим етапом оцінки ефективності управління фінансовою політикою підприємства являється оцінка основних показників його фінансового стану:

1. Аналіз ліквідності підприємства (табл. 2.9).

Таблиця 2.9 -Аналіз показників ліквідності в ТОВ «Екозон» за 2015-2017 роки

Назва показника	01.01. 2016	01.01. 2017	01.01. 2018	2016/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2015
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	3,383	3,711	2,84	+0,328	-0,871	-0,543
Коефіцієнт проміжної ліквідності	3,567	3,993	2,924	+0,426	-1,069	-0,643
Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття)	4,291	4,759	3,705	+0,468	-1,054	-0,586
Власний оборотний капітал	73179	71213	73170	-1966	+1957	-9,0

Так, протягом 2015-2017 рр. спостерігаємо скорочення таких показників ліквідності: коефіцієнта абсолютної ліквідності на 0,543; коефіцієнта проміжної ліквідності на 0,643 та коефіцієнта загальної ліквідності (покриття) на 0,586. Також упродовж 2015-2017 рр. спостерігаємо зменшення власного оборотного капіталу на 9,0 тис. грн., що сталося за рахунок скорочення ліквідних активів.

2. Оцінка показників ділової активності в ТОВ «Екозон» (табл. 2.10).

Таблиця 2.10 Аналіз показників ділової активності в ТОВ «Екозон» за 2015-2017 роки

Назва показника	01.01. 2016	01.01. 2017	01.01. 2018	2016/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2015
Оборотність дебіторської заборгованості	2874,516	374,498	131,367	-2500	-243,13	-2743,1
Оборотність кредиторської заборгованості	1,615	1,664	1,6	0,049	-0,064	-0,015
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	0	1	3	+1	+2	+3
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	226	219	228	-7	+9	+2
Оборотність постійних активів	2,442	2,215	2,131	-0,227	-0,084	-0,311
Оборотність активів	0,393	0,377	0,407	-0,016	+0,03	+0,014
Оборотність чистих активів	0,507	0,47	0,485	-0,037	0,015	-0,022
Оборотність товарно-матеріальних запасів	1,82	1,824	1,838	+0,004	+0,014	+0,018
Період обороту товарно-матеріальних запасів, днів	201	200	199	-1	-2	-2
Тривалість операційного циклу, днів	200	201	201	+1	0	+1

Таким чином, варто відзначити, що коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості протягом 2015-2017 рр. зменшився на 2743,1. У зв'язку зі скороченням оборотності дебіторської заборгованості, спостерігаємо зростання середнього періоду погашення дебіторської заборгованості на 3 дні. Також упродовж 2015-2017 рр. спостерігаємо зменшення оборотності кредиторської заборгованості на 0,015, що вплинуло на зростання періоду погашення кредиторської заборгованості на 2 дні. Зростання чистого доходу від реалізації продукції вплинуло на збільшення оборотності активів на 0,014. Позитивною тенденцією фінансової політики ТОВ «Екозон» є зростання оборотності товарно-матеріальних цінностей на 0,018, що вплинуло на скорочення періоду оборотності ТМЦ на 2 дні. Також спостерігаємо зростання тривалості операційного циклу на 1 день.

3. Аналіз показників фінансової стійкості в ТОВ «Екозон» (табл. 2.11).
Таблиця 2.11 -Аналіз показників фінансової стійкості та платоспроможності в ТОВ «Екозон» за 2015-2017 рр.

Назва показника	01.01. 2016	01.01. 2017	01.01. 2018	2016/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2015
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,806	0,827	0,786	+0,021	-0,041	-0,02
Коефіцієнт фінансової залежності	1,241	1,21	1,273	-0,031	+0,063	+0,032
Коефіцієнт заборгованості	0,194	0,173	0,214	-0,021	+0,041	+0,02
Відношення заборгованості до власного капіталу	0,241	0,21	0,273	-0,031	+0,063	+0,032

Так, протягом 2015-2017 рр. відбулося скорочення коефіцієнта автономії на 0,02, що пов'язано зі зменшенням власного капіталу. Упродовж досліджуваного періоду відбулося збільшення коефіцієнта залежності підприємства. Збільшення коефіцієнта заборгованості на 0,02 відбулося за рахунок наявності заборгованості підприємства. Негативним моментом у діяльності підприємства є зростання показника відношення заборгованості до власного капіталу на 0,032.

4. Рентабельність є однією з базових економічних категорій економіки, яка безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку. Розрахунок показників рентабельності ТОВ «Екозон» поданий у вигляді табл. 2.12.

Таблиця 2.12 -Розрахунок показників рентабельності капіталу ТОВ «Екозон» протягом 2015-2017 рр.

№ п/п	Назва показника	2015	2016	2017	2017 / 2015 рр.
1.	Прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	12822	11272	12089	-733
2.	Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	20622	17948	18905	-1717
3.	Середня вартість активів, тис. грн.	114521	109223	126236	+11715
4.	Середня вартість власного капіталу, тис. грн.	92286	90280	99183	+6897
5.	Загальна рентабельність активів, %	62,18	62,80	63,95	+1,77
6.	Чиста рентабельність активів, %	18,01	16,43	14,98	-3,03
7.	Рентабельність власного капіталу, %	22,35	19,88	19,06	-3,29

Аналізуючи діяльність ТОВ «Екозон», спостерігається збільшення загальної рентабельності активів у 2017 році, порівняно з 2015 р., на 1,77% (станом на 31.12.2017 р. показник становив 63,95%). За 2017 р., порівняно з відповідним періодом 2015 р., чиста рентабельність активів ТОВ «Екозон» зменшилася на 3,03% і склала станом на 31.12.2017 р. 14,98%. Оцінюючи рентабельність власного капіталу, можна побачити, що у 2017 році вона на 3,29% більша, ніж у 2015 р., і становила 19,06%.

Проведемо розрахунок рентабельності продукції, яка характеризує ефективність витрат на її виробництво і збут (табл. 2.13).

Таблиця 2.13-Розрахунок показників рентабельності продукції ТОВ «Екозон» протягом 2015-2017 рр.

№ п/п	Назва показника	2015	2016	2017	2017 / 2015 рр.
1	2	3	4	5	6
1.	Прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	12822	11272	12089	-733
2.	Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	20622	17948	18905	-1717
3.	Виробнича собівартість продукції, тис. грн.	29002	27922	32732	+3730

Продовження табл. 2.13

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

4.	Адміністративні витрати, тис. грн.	4212	3615	3824	-388
5.	Витрати на збут продукції, тис. грн.	22550	23327	25795	+3245
6.	Загальна рентабельність продукції, %	22,99	20,55	19,39	-3,60
7.	Чиста рентабельність продукції, %	36,98	32,71	30,32	-6,66

Розглядаючи дані з розрахунків, можна зробити висновок, що невиправдано високий рівень адміністративних витрат впливають на рівень рентабельності, що робить підприємство менш привабливим для інвесторів. У зв'язку із цим загальна рентабельність продукції ТОВ «Екозон» у 2017 році, порівняно з 2015 р., зменшилася на 3,60% і склала у 2017 р. – 19,39% від чистого прибутку підприємства. Варто відзначити, що станом на 31.12.2017 р., порівняно з відповідним періодом 2015 р., чиста рентабельність продукції скоротилася на 6,66% і склала у 2017 р. – 30,32% від чистого прибутку підприємства.

Проведемо розрахунок коефіцієнта чистого прибутку, або рентабельність продажів, за формулою:

$$K_{\text{чист. приб.}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чистий дохід}}$$

(2.4)

Результати розрахунків подано у вигляді табл. 2.14.

Таблиця 2.14 -Розрахунок коефіцієнта чистого прибутку ТОВ «Екозон» за 2015-2017 рр.

№ п/п	Назва показника	2015	2016	2017	2017 / 2015 рр.
1.	Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	20622	17948	18905	-1717,00
2.	Чистий дохід, тис. грн.	44555	42131	47949	+3394,00
3.	Коефіцієнт чистого прибутку, %	0,46	0,43	0,39	-0,07

Таким чином, станом на 31.12.2017 р., порівняно з 2015 р., коефіцієнт чистого прибутку в ТОВ «Екозон» зменшився на 0,07, що сталося у зв'язку із скороченням чистого прибутку підприємства на 1717 тис. грн. Оскільки для цього показника немає стандартних значень, очевидно, що менеджери

підприємства зацікавлені в отриманні максимально можливого його значення за умови дотримання бажаного рівня ризику.

Рентабельність активів характеризує рівень чистого прибутку, що генерується всіма активами підприємства, які перебувають у його використанні по балансу. Характеризує, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи для одержання прибутку, тобто який прибуток приносить кожна гривня, вкладена в активи підприємства. Найпоширеніший спосіб її визначення представлено у формулі:

$$K_{\text{чист. приб.}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість активів}}$$

(2.5)

Результати розрахунків рентабельність активів подано у вигляді табл.

2.15.

Таблиця 2.15 -Рентабельність активів ТОВ «Ekozон» за 2015-2017 рр.

№ п/п	Назва показника	2015	2016	2017	2017 / 2015 рр.
1.	Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	20622	17948	18905	-1717
2.	Середньорічна вартість активів, тис. грн.	114521	109223	126236	+11715
3.	Коефіцієнт рентабельності активів, %	18,01	16,43	14,98	-3,03

Аналізуючи рентабельність активів ТОВ «Ekozон», можна зробити висновок, що підприємство станом на 31.12.2017 р. отримало 14,98% з кожної гривні, вкладеної в активи підприємства.

Використовуючи детерміновану модель факторного аналізу рентабельності реалізованої продукції за прибутком від реалізації товарів, робіт, послуг визначимо вплив факторів на показник рентабельності ТОВ «Ekozон». Детермінована модель факторного аналізу рентабельності реалізованої продукції за прибутком від реалізації товарів, робіт, послуг представлена у формулі 2.6:

$$P = \frac{\text{Прибуток}}{\text{Виручка}} \times 100\%$$

(2.6)

Дані проведення факторного аналізу рентабельності реалізованої продукції за прибутком від реалізації товарів, робіт, послуг наведені в табл. 2.16.

Таблиця 2.16-Дані проведення факторного аналізу рентабельності реалізованої продукції в ТОВ «Екозон»

№ з/п	Показики	2016 р. (базисний)	2017 р. (звітний)	Відхилення 2017 / 2016 рр.	
				Абс. відх.	%
1.	Прибуток від реалізації товарів, робіт, послуг, тис. грн.	11272	12089	+817	+7,25
2.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	42131	47949	+5818	+13,81
3.	Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком, %	26,75	25,21	-1,54	-5,77

За допомогою методу ланцюгових підстановок проведемо розрахунок впливу факторів на показник рентабельності реалізованої продукції за чистим прибутком ТОВ «Екозон» за системою рівностей (2.7), використовуючи дані табл. 2.16:

$$\begin{cases} P_1 = \frac{\text{Прибуток}_{\text{базисний}}}{\text{Виручка}_{\text{базисний}}} \times 100\%; \\ P_2 = \frac{\text{Прибуток}_{\text{звітний}}}{\text{Виручка}_{\text{базисний}}} \times 100\%; \\ P_3 = \frac{\text{Прибуток}_{\text{звітний}}}{\text{Виручка}_{\text{звітний}}} \times 100\%. \end{cases} \quad (2.7)$$

$$P_1 = \frac{11272}{42131} \times 100\% = 26,75\%.$$

$$P_2 = \frac{12089}{42131} \times 100\% = 28,69\%.$$

$$P_3 = \frac{12089}{47949} \times 100\% = 25,21\%.$$

$P_2 - P_1 = 28,69\% - 26,75\% = 1,94\%$. – вплив прибутку на величину рентабельності реалізованої продукції за прибутком від реалізації товарів, робіт, послуг;

$P_3 - P_2 = 25,21\% - 28,69\% = -3,48\%$. – вплив чистої виручки на показник рентабельності реалізованої продукції за прибутком від реалізації товарів, робіт, послуг.

Таким чином, проаналізувавши основні показники, що характеризують рівень рентабельності підприємства, можна сказати, що рентабельність підприємства протягом 2015-2017 рр. висока, що пов'язано зі прибутковою діяльністю підприємства. Але якщо аналізувати 2016-2017 рр., то варто відзначити, зменшення рівня рентабельності діяльності ТОВ «Екозон», що пов'язано паралельним збільшенням прибутку від реалізації продукції та чистого доходу підприємства.

Підсумовуючи вище проведений аналіз організаційно-економічної діяльності ТОВ «Екозон», варто відзначити, що упродовж 2015-2017 рр. спостерігаємо збільшення активів підприємства на 11715 тис. грн. або на 10,23%, що відбулося за рахунок зростання необоротних активів на 6957 тис. грн. або на 36,51%, оборотних активів на 4809 тис. грн. або на 36,51%. Також протягом 2015-2017 рр. спостерігаємо збільшення зобов'язань ТОВ «Екозон» у зв'язку із зростанням власного капіталу підприємства на 6897 тис. грн. або на 7,47% та залученого капіталу на 4818 тис. грн. або на 21,67%. Збільшення валюти балансу ТОВ «Екозон» свідчить про зростання торговельних можливостей підприємства та зростання попиту на продукцію. Варто відзначити, що протягом 2015-2017 рр. відбулося зменшення рівня ефективності фінансово-господарської політики підприємства, що пов'язано із скороченням чистого прибутку ТОВ «Екозон».

2.4. Кореляційно-регресійний аналіз факторів впливу на процес управління фінансовою політикою ТОВ «Екозон»

Для обґрунтування факторів впливу на процес управління фінансовою політикою ТОВ «Екозон» проведемо аналіз факторів впливу на формування фінансового результату від діяльності підприємства. Припустимо, що зв'язок між результативною і факторними ознаками описується лінійним рівнянням регресії:

$$y = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3, \quad (2.1)$$

де y – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (тис. грн.),

x_1 – адміністративні витрати (тис. грн.),

x_2 – витрати на збут (тис. грн.),

x_3 – фінансові витрати (тис. грн.),

a_0 – вільний член рівняння регресії,

a_i – коефіцієнти рівняння регресії, які характеризують кількісний вплив на результуючий показник зміни величини відповідного факторного показника на одиницю його виміру ($i = 1, 2, 3$).

Вхідні дані для проведення кореляційно-регресійного аналізу представлено у таблиці 2.17:

Таблиця 2.17-Основні фінансові показники діяльності ТОВ «Екозон» за 2012 – 2017 рр.

Показник	2015	2016	2017
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	44555	42131	47949
Адміністративні витрати, тис. грн.	4212	3615	3824
Витрати на збут, тис. грн.	22550	23327	25795
Фінансові витрати, тис. грн.	559	295	0

З метою виявлення основних факторів, що впливають на чистий прибуток діяльності підприємства, потрібно провести кореляційний аналіз окремих фінансових показників діяльності підприємства. Для його проведення використано MS Excel (надбудова «Аналіз даних/Кореляція»),

результати представлено у табл. 2.18:

Таблиця 2.18 - Результати кореляційного аналізу прибутковості підприємства

Показник	Чистий дохід	Адміністративні витрати	Витрати на збут	Фінансові витрати
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	1			
Адміністративні витрати, тис. грн.	0,989	1		
Витрати на збут, тис. грн.	0,995	0,784	1	
Фінансові витрати, тис. грн.	0,613	0,606	0,597	1

Оцінка тісноти зв'язку між досліджуваними ознаками здійснювалась із використанням шкали Чеддока, характеристика представлена у табл.2.19.

Таблиця 2.19 - Характеристика тісноти зв'язку чистого доходу із факторними ознаками

Показник	Адміністративні витрати	Витрати на збут	Фінансові витрати
Чистий дохід	дуже тісний	дуже тісний	помітний

За результатами кореляційного аналізу можна зробити висновок (табл. 2.19), що між чистим доходом і адміністративними витратами та витратами на збут спостерігається дуже тісний зв'язок, між чистим доходом і фінансовими витратами – помітний.

Результати кореляційного аналізу свідчать про те, що мультиколінеарність наявна (r не дорівнює 0, i не дорівнює j), але помірна ($r_{ij} < r_{ухіmax}$, i не дорівнює j).

Для встановлення форми зв'язку між досліджуваними ознаками потрібно провести регресійний аналіз. Для його проведення використано MS Excel (надбудова «Аналіз даних/Регресія»), результати представлені у таблицях 2.20 – 2.21.

Таблиця 2.20 - Регресійна статистика

Показник	Значення
Множинний R	0,999983
R-квадрат	0,999966
Нормований R-квадрат	0,999828
Стандартна помилка	7107,201

Скорегований коефіцієнт детермінації $R^2 \approx 0,9998$ (табл. 2.20), тобто зміна результативної ознаки на 99,98% спричинена зміною факторних.

Таблиця 2.21 - Результати дисперсійного аналізу

Показник	df	SS	MS	F	Значимість F
Регресія	4	1,47E+12	3,67E+11	7269,554	0,008796
Залишок	1	50512302	50512302		
Всього	5	1,47E+12			

Результати дисперсійного аналізу вказують на надійність отриманої моделі: за критерієм Фішера $f^*=7296,554 > f_{\text{табл.}}=0,008796$, де $f_{\text{табл.}} = F(1-0,95; m; n - m - 1)$, тобто рівняння регресії (його коефіцієнти) значиме (на 95%), вплив випадкових факторів відсутній.

Таблиця 2.22 - Результати регресійного аналізу

Показник	Стандартна помилка	t-статистика	P-значення	Нижніе 95%	Верхніе 95%
Чистий дохід	66325,6	5,77274302	0,109196641	-459866,045	1225627,395
Адміністративні витрати	8,2	-7,767260866	0,081513541	-168,706192	40,69806409
Витрати на збут	0,6	20,86224539	0,030492062	5,182777965	21,3311619
Фінансові витрати	2,2	-10,96977685	0,057874018	-53,0136482	3,888091254

За результатами регресійного аналізу (таблиця 2.22), оскільки для усіх показників P-значення менше 0,5, то коефіцієнти можна вважати ненульовими, отже, факторні ознаки впливають на результативну.

Оцінка статистичної значимості параметрів регресії здійснюється за допомогою t-критерія (таблиця 2.22), при значеннях t-статистики, які менші $t_{\text{табл.}}(0,95; n - m - 1) = 0,078$, природа формування параметрів і а є випадковою, інакше, слід визнати статистичну значимість параметра. Отже,

природа параметра (пов'язаний із ознакою адміністративні витрати) випадкова, інші параметри – статистично значимі.

Надійні інтервали для параметрів лінії регресії:

$$-168,7 \leq a_1^* \leq 40,7;$$

$$5,2 \leq a_2^* \leq 21,3;$$

$$-53,0 \leq a_3^* \leq 3,9.$$

Рівняння множинної регресії має вигляд:

$$y = 382880,7 - 64,0 * x_1 + 13,3 * x_2 - 24,6x_3, \quad (2.2)$$

Отже, якщо адміністративні витрати зростуть на одиницю, то чистий дохід зменшиться на 64,0 од.; при збільшенні витрат на збут на одиницю, чистий дохід зросте на 13,3 од.; при зростанні фінансових витрат на одиницю, чистий дохід зменшиться на 24,6 од.

Для аналізу впливу зміни питомої ваги факторної ознаки на результуючу у припущенні, що вплив інших факторних ознак відсутній потрібно визначити коефіцієнти еластичності:

$$\varepsilon = a_i * \frac{x_i}{y}, i = \overline{1,3} \quad (2.3)$$

Тоді $\varepsilon_1 = -0,6$; $\varepsilon_2 = 1,1$; $\varepsilon_3 = 0,003$.

Отже, якщо адміністративні витрати зростуть на 1%, то чистий дохід зменшиться на 0,6%; якщо витрати на збут зростуть на 1%, то чистий дохід збільшиться на 1,1%; зростання фінансових витрат майже не вплине на зміну чистого доходу.

Висновки до розділу II

Отже, за результатами проведеного дослідження варто зробити відповідні висновки:

1. Розглянуто особливості управління фінансовою політикою на підприємстві ТОВ «Екозон». ТОВ «Екозон» – будівельна компанія з досвідом роботи в сфері альтернативної енергетики та очищення води. Аналіз показав, що організаційна структура управління є лінійною і може становити загрози оперативному управлінню підприємством через фактично наявні, але не формалізовані інформаційні потоки.

2. На підставі документів фінансової звітності побудовано матрицю ефективності управління фінансовою політикою. Застосування матриці вказує на зміщення акценту в управлінні підприємством з концентрації на власному капіталі у бік запозичень.

3. Проведено оцінку фінансових результатів у ТОВ «Екозон» за період 2014-2017 роки. У період 2015-2017 рр. відбулося зменшення чистого прибутку підприємства на 1717 тис. грн. або на 8,33%, що стало наслідком скорочення валового прибутку ТОВ «Екозон» на 336 тис. грн. або на 2,16%. У цей же час зросла собівартість реалізованої продукції на 3730 тис. грн. або на 12,86%, збільшилися витрати на збут на 3245 тис. грн. або на 14,39%, скоротилися інші фінансові доходи на 2488 тис. грн. або на 18,47%.

4. Оцінено ефективність управління фінансовою політикою ТОВ «Екозон». Варто відзначити, що в 2017 р., порівняно з 2015 р., коефіцієнт чистого прибутку в ТОВ «Екозон» зменшився на 0,07, що сталося у зв'язку із скороченням чистого прибутку підприємства на 1717 тис. грн. Оскільки для цього показника немає стандартних значень, очевидно, що менеджери

підприємства зацікавлені в отриманні максимально можливого його значення за умови дотримання бажаного рівня ризику.

РОЗДІЛ III НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ПОЛІТИКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Особливості обліку фінансової політики на підприємстві

На сьогодні більшість вітчизняних підприємств переживають економічні труднощі, пов'язані як і з зовнішніми загальнодержавними проблемами (нестабільність політичної ситуації, недосконалість законодавчої бази, неплатежі, «спад» виробництва), так і з внутрішніми проблемами – неефективний маркетинг, неефективне використання коштів, неефективний виробничий менеджмент, незбалансованість економічних потоків тощо. Сукупність перерахованих факторів викликає необхідність постійної діагностики економічного стану підприємства з метою ранньої діагностики його кризового розвитку і розробки захисних механізмів антикризового управління фінансами залежно від виявлених факторів й сили їх впливу. За таких умов основну роль в системі антикризового управління підприємством необхідно відводити широкому використанню внутрішніх механізмів досягнення економічної стабілізації.

Концепція формування та розвитку обліку фінансової політики (ОФП) ТОВ «Екозон» ґрунтується на діагностиці всього, що відбувається всередині підприємства, досліджуванні зовнішніх процесів і на основі цього плануванні майбутнього. Головною задачею формування та розвитку обліку фінансової політики є підтримка внутрішньої стабільності підприємства в умовах постійно змінного зовнішнього середовища. Формування та розвиток обліку фінансової політики підприємством орієнтоване на роботу в умовах зростання нестабільності зовнішнього середовища та передбачає використання ОФП для виявлення додаткових шансів, нарощування запасу гнучкості, збільшення часового ресурсу на прийняття і реалізацію відповідних заходів на загрози, що насуваються. Ідеологія використання ОФП для формування та розвитку обліку фінансової політики підприємством

ґрунтується на припущенні, що будь-які несприятливі явища або перспектива росту можливостей виникають не раптово, а зумовлюються появою сигналів-провісників або «слабких сигналів». Слабкі сигнали – це ранні і неточні ознаки настання важливих подій, які з часом стають більш достовірним та перетворюються на сильні сигнали.

Узагальнена схема формування та розвитку обліку фінансової політики ТОВ «Екозон» за слабкими сигналами з використанням ОФП наведена на рис. 3.1.

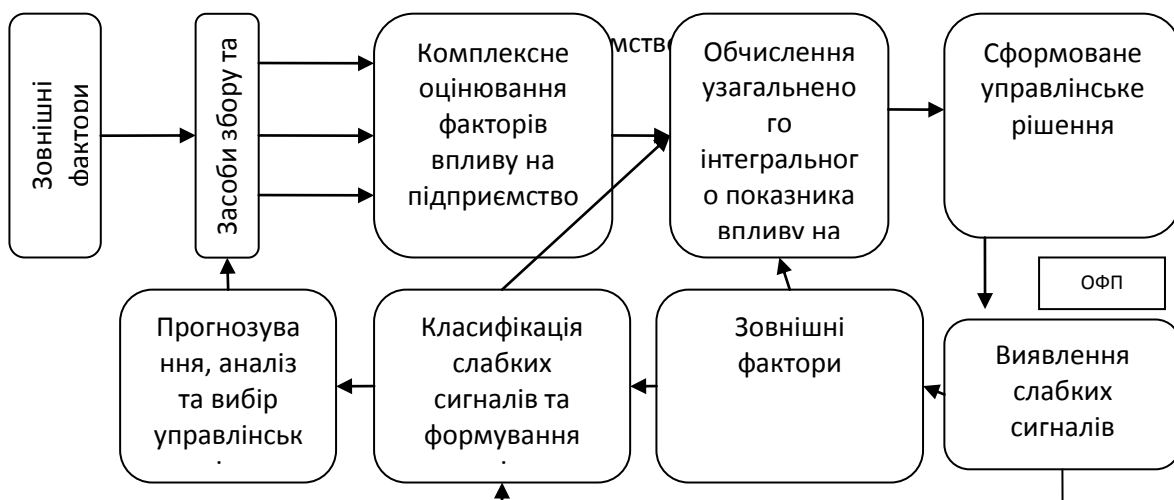


Рисунок. 3.1- Схема формування та розвитку обліку фінансової політики ТОВ «Екозон» за слабкими сигналами

Основними компонентами системи формування та розвитку обліку фінансової політики ТОВ «Екозон» за слабкими сигналами є засоби: збору та накопичення стратегічної інформації; комплексного оцінювання факторів впливу на підприємство; обчислення узагальненого інтегрального показника впливу на підприємство; виявлення слабких сигналів; класифікації слабких сигналів та формування управлінських рішень; прогнозування, аналіз та вибір управлінського рішення; формування управлінського рішення.

Адаптивна модель формування та розвитку обліку фінансової політики ТОВ «Екозон» реалізується як гетерогенна система з використанням компонентів різного виду стратегічного управління. Формування та розвиток обліку фінансової політики за слабкими сигналами ґрунтується на

спостереженні та своєчасному виявленні слабких сигналів, прийнятті завчасних дій для використання потенційних можливостей, або усунення загроз. Основні етапи процесу формування та розвитку обліку фінансової політики підприємством за слабкими є:

1. Збирання, поповнення та аналіз інформації про ситуацію в зовнішньому і внутрішньому середовищах підприємства.

2. Декомпозиція оточуючого середовища підприємства на групи та фактори впливу, їх експертне оцінювання на основі аналізу накопиченої стратегічної інформації та вдосконаленої шкали ваг важливості, що враховує особливості підприємства в секторі дослідження та забезпечує їх точніше оцінювання.

3. Відображення оточуючого середовища підприємства у вигляді ієрархії груп (економічні – Е, соціально-культурні – С, політичні – Р, виробничо-технологічні – В, ринкові – R, конкурентні – К, міжнародні – М) та факторів впливу в кожній групі, що взаємодіють та оцінюються шляхом попарного порівняння для груп впливів та обчислення для них вектора пріоритетів.

Отже, формування та розвиток обліку фінансової політики ТОВ «Екозон» на основі слабких сигналів забезпечує підприємству завчасне нарощування запасу гнучкості для усунення небезпек на ранніх стадіях: чим слабкішим сигнал із зовнішнього або внутрішнього середовищ сприйнято та ідентифіковано, тим більший часовий ресурс має підприємство для прийняття та реалізації відповідних заходів на загрози, які насуваються.

3.2. Розробка методів управління

За умов трансформаційних процесів в економічних відносинах вітчизняних суб'єктів господарювання, істотного розширення прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності, значно зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансового стану підприємств, оцінки їх

ліквідності, платоспроможності та фінансової надійності, пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності.

Варто відзначити, що основною проблемою забезпечення фінансової надійності ТОВ «Ekozon» є скорочення необхідного обсягу власних фінансових ресурсів, що забезпечує зменшення лівої частини нерівності, досягається за рахунок: зниження фінансової активності ТОВ «Ekozon» у всіх її основних формах; забезпечення відновлення операційних необоротних активів переважно за рахунок їх оренди (лізингу); здійснення дивідендної політики, адекватної кризовому фінансовому розвитку ТОВ «Ekozon» з метою збільшення чистого прибутку, що спрямовується на виробничий розвиток; скорочення обсягів програми участі найманих працівників у прибутку (суттєве зниження суми преміальних виплат за рахунок цього джерела); відмови від різних соціальних програм ТОВ «Ekozon», що фінансуються за рахунок прибутку; зниження розмірів відрахувань до резервного та інших страхових фондів, що здійснюються за рахунок прибутку; тощо.

Функціонування системистратегічного управління власним капіталом ТОВ «Ekozon» ускладнене відсутністю регламентованої чинним законодавством методики аналізу оптимізації структури власного капіталу акціонерного товариства. Для подолання даного недоліку запропоновано комплекс організаційних процедур проведення такого аналізу (завдання, фактори формування оптимальної структури капіталу, об'єкти та суб'єкти, інформаційна база) та порядок проведення аналізу оптимізації структури власного капіталу акціонерного товариства.

Для того, щоб ліквідувати виявлені проблеми, необхідно: прискорити оборотність капіталу, запровадити систему фінансового планування, оптимізувати структуру капіталу, покращити процеси управління майном, здійснити заходи щодо покращення контролю фінансової діяльності.

Основні напрями прискорення оборотності капіталу:

– скорочення тривалості виробничого циклу за рахунок інтенсифікації виробництва (використання нових технологій, механізації та автоматизації виробничих процесів, підвищення рівня продуктивності праці, більш повне використання виробничих потужностей ТОВ «Екозон», трудових і матеріальних ресурсів тощо);

– поліпшення організації матеріально-технічного забезпечення з метою безперебійного забезпечення виробництва необхідними матеріальними ресурсами та скорочення часу знаходження капіталу в запасах;

– скорочення часу знаходження коштів в дебіторській заборгованості;

– підвищення рівня маркетингових досліджень, направлених на прискорення просування товарів від виробника до споживача (включаючи вивчення ринку, вдосконалення товару і форм його просування до споживача, формування правильної цінової політики, організацію ефективної реклами і т.п.).

Перелічені заходи дадуть змогу отримувати більше коштів від реалізації продукції за рахунок зменшення періоду оборотності капіталу.

Таким чином, основними шляхами по підвищенню ефективності використання капіталу ТОВ «Екозон» можна вважати:

1. Збільшення об'єму виготовленої та реалізованої продукції;
2. Зниження собівартості процесу надання послуг;
3. Зниження витрат ТОВ «Екозон»;
4. Систематичний контроль за розподілом засобів виробництва;
5. Підвищення продуктивності праці працівників;
6. Підвищення кваліфікації фахівців;
7. Впровадження новітніх технологій;
8. Створення маркетингових служб на підприємстві;
9. Реконструкція і модернізація ТОВ «Екозон».

Як засвідчили результати аналізу, протягом 2016 року фінансова надійність ТОВ «Екозон» знизилась у порівнянні з 2014 роком. Тому

пропонуємо впровадити на підприємстві систему управління ризиком зниження фінансової надійності.

У теоретичному плані процес управління ризиком покликаний забезпечити відповідний механізм подолання проблеми ризику.

Узагальнену блок-схему процесу управління ризиком зображено в Додатку блок-схему. Аналіз ризику проводять у такій послідовності:

- визначення внутрішніх і зовнішніх чинників, що збільшують чи зменшують ступінь певного виду ризику;
- аналіз виявлених чинників;
- встановлення допустимого ступеня ризику;
- аналіз окремих операцій щодо обраного ступеня ризику;
- розробка заходів щодо зниження ступеня ризику.

Управління ризиком зниження фінансової надійності є складовою загальною стратегією управління сталістю фінансового стану ТОВ «Ekozon» і полягає у розробці системи заходів щодо вияву та попередження його негативних наслідків із метою ліквідації пов'язаних із ним збитків.

У практиці управління застосовують два основних шляхи захисту підприємств від ризику зниження сталості фінансового стану, які залежно від активності суб'єкта управління класифікують на пасивне втручання та активне реагування.

Пасивний шлях захисту не передбачає з боку ТОВ «Ekozon» активних дій, спрямованих на зниження ризику. Активне реагування, навпаки, передбачає безпосередню участь ТОВ «Ekozon» у заходах щодо зменшення ризику зниження фінансової надійності ТОВ «Ekozon». Тому, зважаючи на проведений аналіз ТОВ «Ekozon» у другому розділі даної роботи, підприємству можна рекомендувати активне реагування щодо зменшення ризику зниження фінансової надійності ТОВ «Ekozon».

Проблеми ризику повинні розглядатися та враховуватися не лише на прикінцевих етапах процесу управління фінансовою надійністю, а й на етапі діагностування проблеми під час формування та структуризації цілей.

Ступінь допустимого ризику зниження фінансової надійності ТОВ «Екозон» визначається з урахуванням таких параметрів, як обсяги основних фондів та власного капіталу, виробничого потенціалу, а також рівня рентабельності тощо. Логічний процес аналізу ризику, який можна запропонувати підприємству під час прийняття управлінських рішень зображено в Додатку 3. Оцінка рівня ризику зниження фінансової надійності ТОВ «Екозон» – найвідповідальніший і методично складний етап процесу управління. Від якості такої оцінки залежить ефективність управління цим ризиком. На нашу думку, вибір конкретного методу оцінки визначається інформаційною базою та рівнем кваліфікації управлінського персоналу. Для оцінки ризику зниження рівня фінансової надійності ТОВ «Екозон» слід застосовувати розрахунково-аналітичні методи оцінки, які дають змогу одержати відносно точне кількісне уявлення про цей ризик. Ці розрахунки ґрунтуються на системі аналітичних показників рівня сталості фінансового стану ТОВ «Екозон». Незважаючи на те, що в основі цього виду фінансового ризику лежить висока частка позикового капіталу, оцінюючи ризик, треба провести порівняння цільових показників фінансової структури капіталу з показниками планового періоду. Рівень перевищення питомої ваги позикового капіталу у плановому періоді над цільовим значенням цього показника і характеризує ступінь ризику зниження фінансової надійності ТОВ «Екозон», про що свідчать розраховані показники ТОВ «Екозон».

У процесі формування ефективної політики управління ризиком зниження фінансової надійності на ТОВ «Екозон» особливу увагу слід приділити профілактичним заходам і системі внутрішнього страхування. Профілактика ризику зниження фінансової надійності повинна проводитися у чотирьох напрямках: уникнення, мінімізація, диверсифікація, лімітування. Розглянувши принципові ознаки профілактичних заходів, спрямованих на зменшення ризику втрати фінансової надійності, зауважимо, що вони можуть суттєво вплинути на ймовірність його виникнення, але не можуть повністю

нейтралізувати його. Тому підприємству, на нашу думку, слід взяти на себе функцію страхування ризику зниження фінансової надійності.

Система заходів внутрішнього страхування ризиків зниження фінансової надійності має на меті забезпечити нейтралізацію негативних явищ у процесі економічного розвитку ТОВ «Ekozon». Розглянемо основні можливі напрями внутрішнього страхування ризиків зниження фінансової надійності ТОВ «Ekozon». Сутність зовнішнього страхування ризику зниження фінансової надійності ТОВ «Ekozon» полягає у відмові від частини доходів, аби уникнути цього ризику (зменшити рівень ризику до нуля). Зовнішнє страхування ризику зниження фінансової надійності ТОВ «Ekozon» здійснюють переважно спеціалізовані страхові організації, для яких воно є основним видом діяльності. Критерієм вибору надійності страховика може бути його рейтинг.

Отже, за допомогою створення ефективної системи внутрішнього страхування та запровадження профілактичних заходів можна оперативно нейтралізувати ризик зниження фінансової надійності ТОВ «Ekozon» у складних умовах перехідного періоду, що, в свою чергу, сприятиме зміцненню як фінансової, так і загальної надійності ТОВ «Ekozon».

Підвищення рівня платоспроможності ТОВ «Ekozon» залежить від поліпшення результатів його виробничої та комерційної діяльності. Водночас надійний фінансовий стан залежить також і від раціональної організації використання фінансових ресурсів. Тому за умов ринкової економіки здійснюється не тільки оцінка активів і пасивів балансу, а й поглиблений щоденний аналіз стану і використання господарських засобів.

Використання розглянутих систем і методів фінансового планування забезпечує цілеспрямованість фінансової діяльності ТОВ «Ekozon» і підвищує її ефективність. Важливе місце в оперативній фінансовій роботі ТОВ «Ekozon» належить своєчасному погашенню кредиторської і стягненню дебіторської заборгованості. На підприємстві має бути організований повсякденний оперативний контроль за платежами та надходженнями

матеріальних цінностей, виконанням фінансових зобов'язань перед бюджетом, державними цільовими фондами, банками.

Отже, фінансовій службі ТОВ «Екозон» можна рекомендувати щоденно, за допомогою відповідного програмного забезпечення, аналізувати: загальну суму дебіторської заборгованості, строки її виникнення, питому вагу простроченої заборгованості, імовірність її погашення; відсоток неповернення дебіторської заборгованості, що припадає на одного або кількох головних боржників.

3.3. Механізм оцінки ефективності управління фінансовою політикою підприємства

Для забезпечення розвитку та вживання в довгостроковій перспективі ТОВ «Екозон» повинна мати свій оптимальний стратегічний план як фундамент всіх інших видів планування діяльності компанії. На корпоративному рівні – це формування місії, постановка середньострокових та довгострокових цілей компанії, а також розроблення бізнес-портфеля. На рівні підрозділів будівельних товарів ТОВ «Екозон» та ринку – це планування маркетингових процесів і стратегії продажу чи збуту товару. Якщо на першому рівні стратегічного планування з огляду на ті чи інші обставини ситуація не може бути кваліфікована як позитивна, то на другому рівні через те, що вдалось зібрати досить кваліфікований підрозділ, відповідальний за реалізацію товарів ТОВ «Екозон», були правильно визначені напрями розповсюдження послуг, організації та планування процесу продажів.

Побудуємо діаграму Ганта для збільшення прибутку та підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Екозон» (рис. 3.2).

Назва періоду	1-й рік впровадження проекту			
	1 квартал	2 квартал	3 квартал	4 квартал
Залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» та спілкуватимуться з клієнтами через Інтернет				
Надання «змішаних будівельних послуг»				
Розрахунок необхідних коштів та джерел для підвищення ефективності діяльності підприємства				
Раціональне використання маркетингових комунікацій для просування послуг				
Оцінка прибутковості запропонованих заходів				

Рисунок 3.2 - Діаграма Ганта для ТОВ «Екозон»

Поряд з визначеною діаграмою Ганта необхідно побудувати матрицю відповідальності (табл. 3.1).

Таблиця 3.1-Матриця відповідальності для ТОВ «Екозон»

Фаза	Відповідальний			
	А	В	С	Д
Залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» та спілкуватимуться з клієнтами через Інтернет	В	П		
Надання «змішаних будівельних послуг»	В1	П	П1	З
Розрахунок необхідних коштів та джерел для підвищення ефективності діяльності підприємства		В	П1	П
Раціональне використання маркетингових комунікацій для просування послуг		В1	В	П1
Оцінка прибутковості запропонованих заходів			В1	В1
Позначення: В – виконавець роботи; В1 – відповідальна особа; П – особа, що підписує документ; П1 – особа, що погоджує інформацію в документі; З – особа, що затверджує документ.				

Проведемо розрахунок витрат у результаті реалізації 2-х основних проектів підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Екозон».

І проект «Залучення 3-х досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» та спілкуватимуться з клієнтами через Інтернет».

Плануємо, що запропонована система підвищення ефективності діяльності підприємства буде сприяти зменшенню витрат на підприємстві (табл. 3.2), адже залучення 3-х досвідчених мерчандайзерів, які будуть

працювати «віддалено» та спілкуватимуться з клієнтами через Інтернет надасть можливість ТОВ «Ekozon» суттєво скоротити витрати (оренда офісу, допоміжний персонал тощо) та знизити ставки мерчандайзерів.

Таблиця 3.2-План економії витрат в результаті підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Ekozon» за I проектом (тис. грн.)

№ з/п	Показник витрат	Фактичне значення за 2017 рік	Розрахунок плану на 2018 р.	Згідно стратегічної карти прибутковості
1	Скорочення загального обсягу витрат за рахунок:	11251,0	10113,3	x
2	- зменшення витрат на оренду офісу	x	x	-341,4
3	- контролю витрат за роботою досвідчених мерчандайзерів	x	x	-796,3
4	Скорочення адміністративних витрат за рахунок:	1452,0	1096,2	x
5	- оптимізації витрат на відрядження	x	x	-118,6
6	- зменшені витрат на допоміжний персонал	x	x	-237,2
7	Скорочення витрат на просування будівельних послуг:	771,0	452,0	x
	- оцінка та скорочення неефективних засобів реклами	x	x	-319,0
	Загальна економія витрат	x	x	-1812,5

Проведемо розрахунок додаткових витрат підприємства внаслідок вдосконалення системи підвищення ефективності діяльності підприємства. Розрахунок додаткових витрат підприємства будуть носити одноразовий характер витрат та визначатимуться як інвестиційні (табл. 3.3).

Таблиця 3.3-Додаткові витрати на проект підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Ekozon» за I проектом (тис. грн.)

№ п/п	Статті витрат	Розрахунок плану на 2018 р.
1.	Витрати на добір досвідчених мерчандайзерів	70,0
2.	Витрати на доналагодження інформаційної системи	60,0
3.	Витрати на залучення нових маркетингових комунікацій та рекламної кампанії підприємства для ознайомлення	27,5

	клієнтів з новими будівельними послугами	
4.	Всього	157,5

При підвищенні прибутковості роботи підприємства у конкурентному середовищі плануємо створити нові робочі місця – залучити до роботи 3-х досвідчених мерчандайзерів. Середня заробітна плата спеціаліста ТОВ «Екозон» буде встановлена відповідно до Державного бюджету України, Закону України «Про оплату праці» від 24.03.1995 № 108/95-ВР, Закону України «Про встановлення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати» від 20.10.2009 № 1646-VI, Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI та інших законодавчих документів у сфері державного регулювання порядку нарахування та сплати заробітної плати в Україні. Кожного року плануємо збільшення заробітної плати на 10%. Нарухування на фонд оплати праці складає 22% (відповідно до Податкового кодексу України). Проведемо розрахунок операційних витрат для 1-го запропонованого проекту вдосконалення системи підвищення ефективності діяльності підприємства:

Таблиця 3.4-План додаткових витрат на фонд оплати праці та єдиний соціальний внесок в ТОВ «Екозон» на умовах залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» (тис. грн.)

№ з/п	Посада	Кількість посадових одиниць, осіб	2018 рік		2019 рік		2020 рік	
			Оклад за місяць, тис. грн.	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн.	Оклад за місяць, тис. грн.	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн.	Оклад за місяць, тис. грн.	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн.
1.	Провідний мерчандайзер	1	8,2	98,4	9,0	108,2	9,9	119,1
2.	Мерчандайзер	2	8,0	192,0	8,8	211,2	9,7	232,3
3.	Разом фонд оплати праці залучених до роботи досвідчених мерчандайзерів	x	24,2	290,4	26,6	319,4	29,3	351,4
4.	Витрати на соціальне страхування (ЄСВ – 22%)	x	x	63,9	x	70,3	x	77,3
5.	ФОП та ЄСВ	x	x	354,3	x	389,7	x	428,7

Отже, у 2018 р. плануємо витрати 351,4 тис. грн. на залучення нових досвідчених мерчандайзерів у ТОВ «Екозон».

Поряд із дослідженням статей витрат за 1-м проектом визначимо витрати за 2-м проектом підвищення ефективності діяльності ТОВ «Екозон». Другий проект полягає у вдосконаленні асортименту будівельних товарів ТОВ «Екозон». Назва другого проекту: «Підвищення ефективності діяльності ТОВ «Екозон» за рахунок вдосконалення асортименту будівельних послуг через надання «змішаних будівельних послуг».

Проведемо розрахунок додаткових витрат підприємства за рахунок вдосконалення асортиментної політики ТОВ «Екозон» (табл. 3.5).

Таблиця 3.5-Додаткові витрати на проект підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Екозон» за II проектом (тис. грн.)

№ п/п	Статті витрат	Розрахунок плану на 2018 р.
1.	Витрати на найм персоналу працівників для надання «змішаних будівельних послуг»	60,0
2.	Витрати на підвищення кваліфікації персоналу	80,0
3.	Витрати на організацію робочих місць, меблі, комп'ютери	140,0
4.	Всього	280,0

При підвищенні прибутковості роботи підприємства у конкурентному середовищі плануємо створити нові робочі місця – залучити 3-х мерчандайзерів з медичною, фінансовою, бухгалтерською освітою, 2 фахівців з інформаційних технологій. Проведемо розрахунок операційних витрат для 2-го запропонованого проекту вдосконалення системи підвищення ефективності діяльності підприємства:

Таблиця 3.6-План додаткових витрат на фонд оплати праці та єдиний соціальний внесок в ТОВ «Ekozon» за II проектом (тис. грн.)

№ з/п	Посада	Кількість посадових одиниць, осіб	2018 рік		2019 рік		2020 рік	
			Оклад за місяць, тис. грн.	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн.	Оклад за місяць, тис. грн.	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн.	Оклад за місяць, тис. грн.	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн.
1.	Директор відділу по наданню «змішаних будівельних послуг»	1	9,5	114,0	10,5	125,4	11,5	137,9
2.	Мерчандайзер з освітою маркетолога	1	8,2	98,4	9,0	108,2	9,9	119,1
3.	Мерчандайзер з фінансовою освітою	1	8,0	96,0	8,8	105,6	9,7	116,2
4.	Мерчандайзер з бухгалтерською освітою	1	8,0	96,0	8,8	105,6	9,7	116,2
5.	Фахівець з інформаційних технологій	2	7,8	187,2	8,6	205,9	9,4	226,5
6.	Обслуговуючи персонал у новому офісі	2	4,5	108,0	5,0	118,8	5,4	130,7
7.	Разом фонд оплати праці персоналу	x	58,3	699,6	64,1	769,6	70,5	846,5
8.	Витрати на соціальне страхування (ЄСВ 22%)	x	12,8	153,9	14,1	169,3	15,5	186,2
9.	ФОП та ЄСВ	x	71,1	853,5	78,2	938,9	86,1	1032,7

Отже, у 2018 р. плануємо витрати 535,5 тис. грн. на залучення нових досвідчених кадрів для підвищення ефективності діяльності ТОВ «Ekozon».

Поряд із вище проведеним дослідженням витрат на підвищення ефективності діяльності ТОВ «Ekozon» проведемо прогнозування чистої виручки підприємства (рис. 3.3).

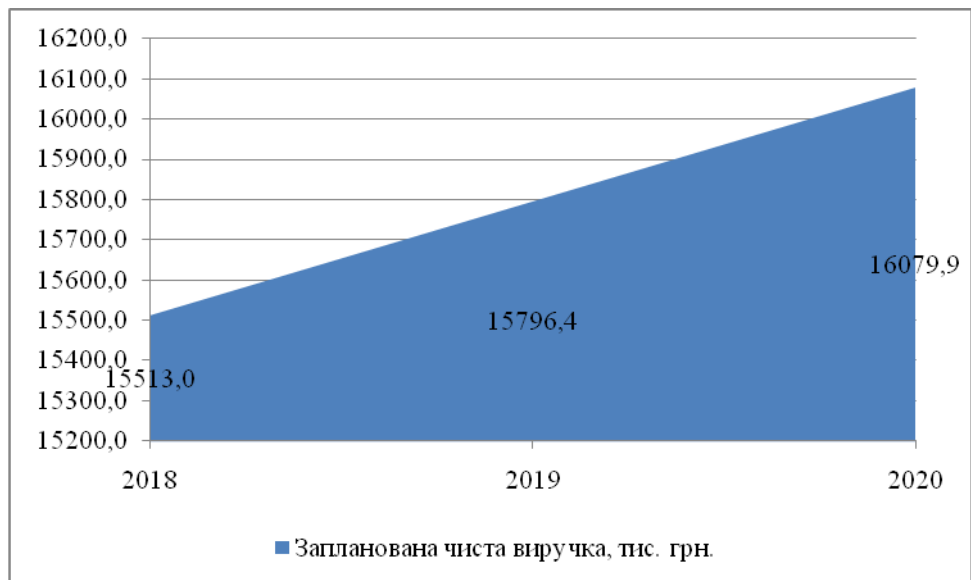


Рисунок. 3.3 - Динаміка запланованої чистої виручки ТОВ «Ekozon»
(тис. грн.)

Відповідно до проведеного розрахунку прогнозної моделі показника прибутковості доходу підприємства ТОВ «Ekozon», можна сказати, що прогнозується зростання величини чистого доходу підприємства ТОВ «Ekozon».

У Додатку Ж розробимо план доходів та витрат ТОВ «Ekozon» на 2018 рік з помісячним розподілом та на 2019-2020 рр. з щоквартальним розподілом на умовах залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено». У Додатку З розробимо план доходів та витрат ТОВ «Ekozon» на 2018 рік з помісячним розподілом та на 2019-2020 рр. з щоквартальним розподілом на умовах впровадження нових «змішаних будівельних послуг».

Отже, заплановані заходи щодо підвищення рівня прибутковості ТОВ «Ekozon» є економічно вигідними та сприятливими для їх практичної реалізації у господарській діяльності підприємства.

На основі вище розрахованих показників проведемо оцінку прибутковості альтернативного проекту вдосконалення системи підвищення ефективності діяльності підприємства на умовах залучення досвідчених

мерчандайзерів за трьома сценаріями розвитку. При розрахунку економічної прибутковості проектів використаємо такі формули:

Економічний прибуток [37, с. 121]:

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+k)^t} - \sum_{t=1}^n \frac{I_t}{(1+k)^t} \quad (3.1)$$

де NPV – чиста приведена вартість;

CF_t – дохід, отриманий в результаті реалізації програми розвитку підприємства у періоді t ;

I_t – величина витрат у періоді t ;

t – кількість періодів;

k – норма відсотка, або ставка дисконтування.

Індекс рентабельності інвестицій [37, с. 121]:

$$PI = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+k)^t} \div \sum_{t=1}^n \frac{I_t}{(1+k)^t} \quad (3.2)$$

Термін окупності проектів [37, с. 121]:

$$T = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{I_t}{(1+k)^t}}{\sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+k)^t}} \quad (3.3)$$

Розрахуємо показники реалістичного сценарію залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» (табл. 3.7). Отже, на умовах реалістичного сценарію розвитку за дисконтної ставки 20% отримали позитивне значення показника чиста теперішня вартість проекту (у 2018 р. показник складає 12127,0 тис. грн.), що свідчить про ефективність інвестицій.

Таблиця 3.7-Розрахунок показників економічної прибутковості проекту залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» за реалістичним сценарієм

№ з/п	Параметр	Роки			
		0 р.	1 р.	2 р.	3 р.
1	Обсяг грошового потоку, Рк, тис. грн.	0,0	15513,0	15796,4	16079,9
2	Обсяг інвестиційних вкладень, ІС, тис. грн.	157,5	х	х	х
3	Обсяг операційних витрат, тис. грн.	х	354,3	389,7	428,7
4	Коефіцієнт дисконтування, α_i	1,0	0,8	0,6	0,5
5	Дисконтовані грошові потоки, $CF^* \alpha_i$ тис. грн.	0,0	12410,4	10109,7	8200,7
6	Дисконтовані інвестиції, $I^* \alpha_i$ тис. грн.	157,5	283,4	249,4	218,6
7	Чиста приведена вартість проекту, кумулятивно, NPV_i тис. грн.	-157,5	12127,0	9860,3	7982,1
8	ЕВІТДА / Операційний прибуток, тис. грн.	-157,5	15158,7	15406,7	15651,2
9	Індекс рентабельності інвестицій	35,63	х	х	х
10	Термін окупності, місяці	3	х	х	х

Підсумовуючи вищенаведені розрахунки варто сказати: загальна сума грошового потоку у 1-й рік залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» перевищує інвестиційні витрати на 15158,7 тис. грн., що є позитивним явищем для діяльності підприємства. У результаті реалізації нового проекту ТОВ «Екозон» отримає прибуток; індекс рентабельності інвестицій становить 35,63. Так як розрахований індекс рентабельності інвестицій вище 1, то даний проект має бути прийнятий до уваги та реалізований в практичній діяльності підприємства, адже він є доцільним та вигідним для ТОВ «Екозон»; аналізуючи період окупності затрат, доходимо висновку, що інвестиційний проект залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» окупиться протягом 3-х місяців реалізації проекту.

Розрахуємо показники песимістичного сценарію залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено», за умови скорочення запланованого рівня доходів на 3% (табл. 3.8).

Таблиця 3.8 - Розрахунок показників економічної прибутковості проекту залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» за песимістичним сценарієм

Параметр	Роки			
	0 р.	1 р.	2 р.	3 р.
Обсяг грошового потоку, R_k , тис. грн.	0,0	15047,6	15322,5	15597,5
Обсяг інвестиційних вкладень, I_C , тис. грн.	157,5	x	x	x
Обсяг операційних витрат, тис. грн.	x	354,3	389,7	428,7
Коефіцієнт дисконтування, α_i	1,0	0,8	0,6	0,5
Дисконтовані грошові потоки, $CF^* \alpha_i$ тис. грн.	0,0	12038,1	9806,4	7954,7
Дисконтовані інвестиції, $I^* \alpha_i$ тис. грн.	157,5	283,4	249,4	218,6
Чиста приведена вартість проекту, кумулятивно, NPV_i тис. грн.	-157,5	11754,6	9557,0	7736,1
ЕВІТДА / Операційний прибуток, тис. грн.	-157,5	14693,3	14932,8	15168,8
Індекс рентабельності інвестицій	34,56	x	x	x
Термін окупності, місяці	3	x	x	x

Отже, на умовах песимістичного сценарію розвитку на основі залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» в ТОВ «Екозон» також плануємо отримати операційний прибуток (показник коливається з 14693,3 тис. грн. у 2018 р. до 15168,8 тис. грн. у 2020 р.). Індекс рентабельності більше 1, термін окупності складає 3 місяці.

У табл. 3.9 розрахуємо показники для оптимістичного сценарію залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» в ТОВ «Екозон» за умови збільшення доходів на 3% до відповідних показників реалістичного сценарію.

Таблиця 3.9-Розрахунок показників економічної прибутковості проекту залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» за оптимістичним сценарієм

Параметр	Роки			
	0 р.	1 р.	2 р.	3 р.
1	2	3	4	5
Обсяг грошового потоку, R_k , тис. грн.	0,0	15978,4	16270,3	16562,3
Обсяг інвестиційних вкладень, I_C , тис. грн.	157,5	x	x	x

Продовження табл. 3.9

1	2	3	4	5
Обсяг операційних витрат, тис. грн.	x	354,3	389,7	428,7
Коефіцієнт дисконтування, α_i	1,0	0,8	0,6	0,5
Дисконтовані грошові потоки, $CF^* \alpha_i$ тис. грн.	0,0	12782,7	10413,0	8446,8
Дисконтовані інвестиції, $I^* \alpha_i$ тис. грн.	157,5	283,4	249,4	218,6
Чиста приведена вартість проекту, кумулятивно, NPV_i тис. грн.	-157,5	12499,3	10163,6	8228,1
ЕВІТДА / Операційний прибуток, тис. грн.	-157,5	15624,1	15880,6	16133,6
Індекс рентабельності інвестицій	36,69	x	x	x
Термін окупності, місяці	3	x	x	x

Отже, на умовах оптимістичного сценарію розвитку на основі залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» в ТОВ «Екозон» плануємо отримати операційний прибуток (показник коливається з 15624,1 тис. грн. у 2018 р. до 16133,6 тис. грн. у 2020 р.). Індекс рентабельності більше 1, термін окупності складає 3 місяці.

Підсумовуючи різні можливі сценарії залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» в ТОВ «Екозон», слід відзначити економічну ефективність кожного із запропонованих варіантів розвитку першого проекту підвищення ефективності діяльності підприємства.

Проведемо оцінку прибутковості альтернативного проекту вдосконалення системи підвищення ефективності на умовах залучення досвідчених мерчандайзерів за трьома сценаріями розвитку. Розрахуємо показники реалістичного сценарію впровадження нових «змішаних будівельних послуг» (табл. 3.10).

Отже, на умовах реалістичного сценарію розвитку за дисконтної ставки 20% отримали позитивне значення показника чиста теперішня вартість проекту (у 2018 р. показник складає 11727,6 тис. грн.), що свідчить про ефективність інвестицій. Варто сказати: загальна сума грошового потоку у 1-й рік впровадження нових «змішаних будівельних послуг» перевищує інвестиційні витрати на 14659,5 тис. грн., що є позитивним явищем для діяльності підприємства.

Таблиця 3.10-Розрахунок показників економічної прибутковості проекту впровадження нових «змішаних будівельних послуг» за реалістичним сценарієм

№ з/п	Параметр	Роки			
		0 р.	1 р.	2 р.	3 р.
1	Обсяг грошового потоку, P_k , тис. грн.	0,0	15513,0	15796,4	16079,9
2	Обсяг інвестиційних вкладень, I_C , тис. грн.	280,0	x	x	x
3	Обсяг операційних витрат, тис. грн.	x	853,5	938,9	1032,7
4	Коефіцієнт дисконтування, α_i	1,0	0,8	0,6	0,5
5	Дисконтовані грошові потоки, $CF^* \alpha_i$ тис. грн.	0,0	12410,4	10109,7	8200,7
6	Дисконтовані інвестиції, $I^* \alpha_i$ тис. грн.	280,0	682,8	600,9	526,7
7	Чиста приведена вартість проекту, кумулятивно, NPV_i тис. грн.	-280,0	11727,6	9508,8	7674,1
8	ЕБІТДА / Операційний прибуток, тис. грн.	-280,0	14659,5	14857,5	15047,2
9	Індекс рентабельності інвестицій	15,26	x	x	x
10	Термін окупності, місяці	7	x	x	x

У результаті реалізації нового проекту ТОВ «Ekozon» отримає прибуток; індекс рентабельності інвестицій становить 15,28. Так як розрахований індекс рентабельності інвестицій вище 1, то даний проект має бути прийнятий до уваги та реалізований в практичній діяльності підприємства, адже він є доцільним та вигідним для ТОВ «Ekozon»; аналізуючи період окупності затрат, доходимо висновку, що інвестиційний проект впровадження нових «змішаних будівельних послуг» окупиться протягом 7-ми місяців реалізації проекту.

Розрахуємо показники песимістичного сценарію впровадження нових «змішаних будівельних послуг», за умови скорочення запланованого рівня доходів на 3% (табл. 3.11).

Таблиця 3.11-Розрахунок показників економічної прибутковості проекту впровадження нових «змішаних будівельних послуг» за песимістичним сценарієм

Параметр	Роки			
	0 р.	1 р.	2 р.	3 р.
Обсяг грошового потоку, R_k , тис. грн.	0,0	15047,6	15322,5	15597,5
Обсяг інвестиційних вкладень, I_C , тис. грн.	280,0	x	x	x
Обсяг операційних витрат, тис. грн.	x	853,5	938,9	1032,7
Коефіцієнт дисконтування, α_i	1,0	0,8	0,6	0,5
Дисконтовані грошові потоки, $CF^* \alpha_i$ тис. грн.	0,0	12038,1	9806,4	7954,7
Дисконтовані інвестиції, $I^* \alpha_i$ тис. грн.	280,0	682,8	600,9	526,7
Чиста приведена вартість проекту, кумулятивно, NPV_i тис. грн.	-280,0	11355,3	9205,5	7428,0
ЕВІТДА / Операційний прибуток, тис. грн.	-280,0	14194,1	14383,6	14564,8
Індекс рентабельності інвестицій	14,80	x	x	x
Термін окупності, місяці	7	x	x	x

Отже, на умовах песимістичного сценарію розвитку на основі впровадження нових «змішаних будівельних послуг» в ТОВ «Ekozon» також плануємо отримати операційний прибуток (показник коливається з 14194,1 тис. грн. у 2018 р. до 14564,8 тис. грн. у 2020 р.). Індекс рентабельності більше 1, термін окупності складає 7 місяців.

У табл. 3.12 розрахуємо показники для оптимістичного сценарію впровадження нових «змішаних будівельних послуг» в ТОВ «Ekozon» за умови збільшення доходів на 3% до відповідних показників реалістичного сценарію.

Отже, на умовах оптимістичного сценарію розвитку на основі впровадження нових «змішаних будівельних послуг» в ТОВ «Ekozon» плануємо отримати операційний прибуток (показник коливається з 15124,9 тис. грн. у 2018 р. до 15529,6 тис. грн. у 2020 р.). Індекс рентабельності більше 1, термін окупності складає 6 місяців.

Таблиця 3.12-Розрахунок показників економічної прибутковості проекту впровадження нових «змішаних будівельних послуг» за оптимістичним сценарієм

Параметр	Роки			
	0 р.	1 р.	2 р.	3 р.
1	2	3	4	5
Обсяг грошового потоку, P_k , тис. грн.	0,0	15978,4	16270,3	16562,3
Обсяг інвестиційних вкладень, I_C , тис. грн.	280,0	x	x	x
Обсяг операційних витрат, тис. грн.	x	853,5	938,9	1032,7
Коефіцієнт дисконтування, α_i	1,0	0,8	0,6	0,5
Дисконтовані грошові потоки, $CF^* \alpha_i$ тис. грн.	0,0	12782,7	10413,0	8446,8
Дисконтовані інвестиції, $I^* \alpha_i$ тис. грн.	280,0	682,8	600,9	526,7
Чиста приведена вартість проекту, кумулятивно, NPV_i тис. грн.	-280,0	12099,9	9812,1	7920,1
ЕВІТДА / Операційний прибуток, тис. грн.	-280,0	15124,9	15331,4	15529,6
Індекс рентабельності інвестицій	15,72	x	x	x
Термін окупності, місяці	6	x	x	x

Підсумовуючи різні можливі сценарії впровадження нових «змішаних будівельних послуг» в ТОВ «Ekozon», слід відзначити економічну ефективність кожного із запропонованих варіантів розвитку другого проекту підвищення ефективності підприємства.

Порівняємо кожен із запропонованих альтернативних проектів підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Ekozon», порівнюючи показники за реалістичним сценарієм розвитку (табл. 3.13).

Таблиця 3.13-Порівняння альтернативних варіантів підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Ekozon»

Параметр	1-й проект			2-й проект		
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
1	2	3	4	5	6	7
Чистий дохід, тис. грн.	15513,0	15796,4	16079,9	15513,0	15796,4	16079,9
Загальні витрати, тис. грн.	11762,8	12765,8	14042,4	12262,0	13315,0	13613,7

Продовження табл. 3.13

1	2	3	4	5	6	7
Чистий прибуток, тис. грн.	4561,4	2485,1	1670,7	2665,8	2034,7	1175,5
Чиста приведена вартість проекту, тис. грн.	12127,0	9860,3	7982,1	11727,6	9508,8	7674,1
Індекс рентабельності інвестицій	35,63	х	х	15,26	х	х
Термін окупності, місяців	3	х	х	7	х	х

Отже, у результаті порівняння запропонованих заходів щодо підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Ekozop» варто відзначити, що запропоновані проекти є економічно ефективними, оскільки вони максимізують чистий приведений дохід та дають змогу підвищити конкурентоспроможність підприємства за рахунок залучення досвідчених мерчандайзерів та впровадження нових видів будівельних послуг. Але, варто відзначити, що 1-й проект підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Ekozop» на основі залучення 3-х досвідчених мерчандайзерів, які працюватимуть вдома на основі їх роботи з клієнтами через Інтернет є більш прибутковим, адже він передбачає залучення меншого обсягу витрат.

Висновки до розділу III

Отже, за результатами проведеного дослідження варто зробити відповідні висновки:

– Зазначено, що формування та розвиток обліку фінансової політики ТОВ «Ekozop» на основі слабких сигналів забезпечує підприємству завчасне нарощування запасу гнучкості для усунення небезпек на ранніх стадіях: чим слабкішим сигнал із зовнішнього або внутрішнього середовищ сприйнято та ідентифіковано, тим більший часовий ресурс має підприємство для прийняття та реалізації відповідних заходів на загрози, які насуваються.

– Обґрунтовано, що політика підвищення ефективності діяльності ТОВ «Ekozop» повинна бути спрямована на максимізацію розміру позитивного фінансового результату через виконання комплексу завдань щодо забезпечення зростання обсягів його діяльності, ефективного управління витратами, підвищення ефективності використання матеріально-технічної бази, оптимізації складу та структури обігових коштів, підвищення продуктивності праці та системи управління суб'єктом господарювання.

– Розроблено заходи щодо підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Ekozop». Плануємо практичну реалізацію таких заходів у ТОВ «Ekozop»: залучення 3-х досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» та спілкуватимуться з клієнтами через Інтернет. Це надасть можливість суттєво скоротити витрати та знизити ставки мерчандайзерів; надання «змішаних будівельних послуг». У результаті порівняння запропонованих заходів щодо підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Ekozop» варто відзначити, що запропоновані проекти є економічно ефективними, оскільки вони максимізують чистий приведений дохід та дають змогу підвищити конкурентоспроможність підприємства за рахунок залучення досвідчених мерчандайзерів та впровадження нових видів будівельних послуг. Але, варто

відзначити, що 1-й проект підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Екозон» на основі залучення 3-х досвідчених мерчандайзерів, які працюватимуть вдома на основі їх роботи з клієнтами через Інтернет є більш прибутковим, адже він передбачає залучення меншого обсягу витрат.

ВИСНОВКИ

Отже, за результатами проведеного дослідження варто зробити відповідні висновки:

1. Визначено, що фінансова політика підприємства – це визначення довгострокових фінансових цілей та завдань підприємства, що включають в себе формування, управління та планування його фінансових ресурсів з метою підвищення вартості підприємства за умови забезпечення фінансової рівноваги. Варто відзначити, що фінансова політика підприємства включає в себе: аналіз фінансового стану; оптимізацію основних та оборотних засобів; розподіл прибутку.

2. Досліджено, що досвід роботи підприємств Франції, Німеччини та Англії показує, що найбільш ефективне використання фінансових ресурсів отримують там, де організований чіткий облік і постійний контроль не в кінці року, а систематично протягом року за їх використанням. Без налагодження належним чином кількісного обліку економічні показники втрачають свою об'єктивну основу та економічне значення, перестають бути важелями управління. Контроль лише за річними даними недостатній, несвоєчасний і мало ефективний, оскільки не дає можливості виправити помилки, які мали місце протягом року.

3. Зазначено, що необхідність і практична значущість систематичної оцінки ефективності фінансової політики підприємства спрямована на забезпечення систематичного надходження і ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства і впливає на забезпечення стабільного фінансового стану того чи іншого підприємства.

4. Розглянуто особливості управління фінансовою політикою на підприємстві ТОВ «Ekozon». ТОВ «Ekozon» – будівельна компанія з досвідом роботи в сфері альтернативної енергетики та очищення води. Аналіз показав, що організаційна структура управління є лінійною і може становити загрози оперативному управлінню підприємством через фактично наявні, але не формалізовані інформаційні потоки.

5. На підставі документів фінансової звітності побудовано матрицю ефективності управління фінансовою політикою. Застосування матриці вказує на зміщення акценту в управлінні підприємством з концентрації на власному капіталі у бік запозичень.

6. Проведено оцінку фінансових результатів у ТОВ «Ekozon» за період 2014-2017 роки. У період 2015-2017 рр. відбулося зменшення чистого прибутку підприємства на 1717 тис. грн. або на 8,33%, що стало наслідком скорочення валового прибутку ТОВ «Ekozon» на 336 тис. грн. або на 2,16%. У цей же час зросла собівартість реалізованої продукції на 3730 тис. грн. або на 12,86%, збільшилися витрати на збут на 3245 тис. грн. або на 14,39%, скоротилися інші фінансові доходи на 2488 тис. грн. або на 18,47%.

7. Оцінено ефективність управління фінансовою політикою ТОВ «Ekozon». Варто відзначити, що в 2017 р., порівняно з 2015 р., коефіцієнт чистого прибутку в ТОВ «Ekozon» зменшився на 0,07, що сталося у зв'язку із скороченням чистого прибутку підприємства на 1717 тис. грн. Оскільки для цього показника немає стандартних значень, очевидно, що менеджери підприємства зацікавлені в отриманні максимально можливого його значення за умови дотримання бажаного рівня ризику.

8. Зазначено, що формування та розвиток обліку фінансової політики ТОВ «Ekozon» на основі слабких сигналів забезпечує підприємству завчасне нарощування запасу гнучкості для усунення небезпек на ранніх стадіях: чим слабкішим сигнал із зовнішнього або внутрішнього середовищ сприйнято та ідентифіковано, тим більший часовий ресурс має підприємство для прийняття та реалізації відповідних заходів на загрози, які насуваються.

9. Обґрунтовано, що політика підвищення ефективності діяльності ТОВ «Екозон» повинна бути спрямована на максимізацію розміру позитивного фінансового результату через виконання комплексу завдань щодо забезпечення зростання обсягів його діяльності, ефективного управління витратами, підвищення ефективності використання матеріально-технічної бази, оптимізації складу та структури обігових коштів, підвищення продуктивності праці та системи управління суб'єктом господарювання.

10. Розроблено заходи щодо підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Екозон». Плануємо практичну реалізацію таких заходів у ТОВ «Екозон»: залучення 3-х досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» та спілкуватимуться з клієнтами через Інтернет. Це надасть можливість суттєво скоротити витрати та знизити ставки мерчандайзерів; надання «змішаних будівельних послуг». У результаті порівняння запропонованих заходів щодо підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Екозон» варто відзначити, що запропоновані проекти є економічно ефективними, оскільки вони максимізують чистий приведений дохід та дають змогу підвищити конкурентоспроможність підприємства за рахунок залучення досвідчених мерчандайзерів та впровадження нових видів будівельних послуг. Але, варто відзначити, що 1-й проект підвищення ефективності системи управління підприємством ТОВ «Екозон» на основі залучення 3-х досвідчених мерчандайзерів, які працюватимуть вдома на основі їх роботи з клієнтами через Інтернет є більш прибутковим, адже він передбачає залучення меншого обсягу витрат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст. 144 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Податковий кодекс України від 02.12.2012 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2013. – № 13-14, № 15-16, № 17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст. 356 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
6. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, N 49, ст.682 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
7. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, N 36, ст. 266 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
8. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, N

29, ст. 377 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

9. Про відновлення платоспроможності боржника чи визнання його банкрутом : Закон України від 14.05.1992 № 2343-ХІІ // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 31, ст.440 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>

10.Абрютина М. С., Грачов А. В. Аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства: Навчально-практичний посібник / М. С. Абрютина, А. В. Грачов – 2-е вид., Испр. – М.; Вид-во «Дело и сервис», 2013. – 256 с.

11. Азарова А. О. Математичні моделі та методи оцінювання фінансового стану підприємства : монографія / А. О. Азарова, О. В. Рузакова. –Вінниця : Вид-во Вінницького НТУ, 2010. – 172 с.

12. Алексеєнко Л.М. Управління структурою капіталу підприємства / Л.М. Алексеєнко, Д.М. Любінецький // Наука й економіка. – 2011. – № 2 (22). – С. 132-136.

13.Александрова М. М., Виговська Н. Г., Кірейцев Г. Г., Петрук О. М., Маслова С. О. Фінанси підприємств:Навч. посіб. для студ. екон. спец. всіх форм навч. / Г.Г. Кірейцева (ред.). – 2.вид., перероб. та доп. – К.: ЦУЛ,2013. – 268 с.

14. Анисимова Г. С. Вплив структури капіталу на фінансово-економічний станпромислового підприємства / Г. С. Анисимова // Економічний станпідприємства – 2010. – № 1. – С. 96 – 102.

15. Аранчій В. І. Фінансова стратегія у системі управління фінансами підприємства / В. І. Аранчій, О. П. Зоря // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2010. – № 2. – С. 156–159.

16.Басовский Л.Є., Басовська Є.М. Комплексний економічний аналіз господарської діяльності: Навчальний посібник. / Л.Є. Басовский, Є.М. Басовська – М.: ИНФРА-М, 2014. – 366 с.

17. Безручко О. О. Сутність фінансової стратегії діяльності підприємства [Електронний ресурс] / О. О. Безручко. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/23_NTP_2010/Economics/70140.doc.htm

18. Бень Т. Г. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства / Т. Г. Бень, С. Б. Довбня // Фінанси України. – 2002. – № 6. – С. 53 – 61.

19. Білик М. Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / МД. Білик // Фінанси України. – 2005. – № 3. – С. 117 – 129

20. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М. Фінансовий аналіз: навч. посібн. / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк та ін. – К.: КНЕУ, 2015. – 592 с.

21. Блакита Г. В. Систематизація видів фінансової стратегії вітчизняних підприємств / Г. В. Блакита // Вісн. Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. – 2009. – № 6. – С. 67–77.

22. Блакита Г.В. Фінансова стратегія торговельних підприємств: методологічні та прикладні аспекти: монографія / Г.В. Блакита. – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2010. – 244 с.

23. Блакита Г. Методологія виду фінансової стратегії на підприємствах торгівлі / Г. Блакита // ВІСНИК КНТЕУ. – 2010. – № 6. – С. 47-60.

24. Бланк І. А. Фінансова стратегія підприємства / І. А. Бланк. – К.: Ніка – Центр, 2008. – 520с.

25. Бутенко А. В. Формування фінансової стратегії поліграфічного підприємства [Електронний ресурс] / А. В. Бутенко. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4528/1/Бутенко%20А.В.%20ФОРМУВАННЯ%20ФІНАНСОВОЇ%20СТРАТЕГІЇ%20%20ПОЛІГРАФІЧНОГО%20ПІДПРИЄМСТВА.pdf>

26. Васильчук І. В. Фінансова стратегія в системі вартісно-орієнтованого управління підприємством. – Рукопис. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит. ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Київ, 2015. – 18 с.

27.Віленський Є.Б. Фінансовий стан підприємства / Є.Б.Віленський // Фінансовий директор. – 2014. – № 2. – С. 53-63.

28.Гапак Н.М., Капштан С.А. Особливості визначення фінансової стійкості підприємств // Науковий вісник Ужгородського університету. – Серія Економіка.– Вип. (42). –2014. – С. 191-196.

29.Гізатулліна О. М. Фінансова стійкість підприємства: економічна сутність та методика оцінки / О. М. Гізатулліна // Прометей. – 2010. – № 2. – С. 239-244.

30. Глазко Н.Д., Грубеляс О.І. Порівняльна характеристика фінансової стійкості підприємства // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки . – 2012. – №1 (56) Том 3. – С. 37-42.

31.Гончарова А.І. Відновлення платоспроможності підприємства: модель оздоровлення фінансів / А.І. Гончарова // Фінанси.– 2014.– № 8.– С.68-78.

32. Гончаренко О. М. Фінансова стратегія : теоретичні питання розробки і реалізації / О. М. Гончаренко // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. праць; за ред.: М. І. Зверькова (голов. ред.) та ін. – Одеса: Одеський національний економічний університет. – 2017. – Вип. 1. – № 56. – С. 35-40.

33. Грабовецький Б. Є. Фінансовий аналіз та звітність. Частина 2 : навчальний посібник / Б. Є. Грабовецький, І. В. Шварц. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 161 с.

34. Гринкевич С.С. Економічні основи стратегічного управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах ринкових перетворень /С.С. Гринкевич// Науковий вісник НЛТУ України. – 2008, вип. 18.5 – С. 110-114.

35. Гриньова В. М. Фінанси підприємств : навчальний посібник / В. М. Гриньова, В. О. Коюда. – 3-тє вид., стереот. – К. : Знання-Прес, 2006. – 423 с.

36. Грідчіна М. В. Управління фінансами акціонерних товариств : навчальний посібник / М. В. Грідчіна. – К. : А.С.К., 2005. – 384 с.

37. Дем'яненко М.Я. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств України: теорія і практика : монографія / М.Я. Дем'яненко, О.І. Зуєва. – К. : ННЦ ІАЕ, 2010. – 190 с.

38. Дем'яненко І.В. Фінансова стійкість підприємства та її регулювання / І.В. Дем'яненко // Фінанси України. – 2012. – № 5. – С. 127-129.

39. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства / С. Б. Довбня, Н. Ю. Гічова // Фінанси України : Науково-теоретичний та інформаційно-практичний журнал . – 2008. – № 4. – С. 88-97.

40. Єлецьких С. Я. Оцінювання фінансової стійкості підприємства на основі темпових показників ефективності його розвитку / Світлана Яківна Єлецьких // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 18. – № 1. – С. 183-187.

41. Забарна Е. М. Специфіка малого підприємництва в соціально-економічному розвитку регіонів України / Е. М. Забарна // Економічний форум. – 2016. – № 2. – С. 101-109.

42. Земляков Ю. Д. Общая постановка задачи прогнозирования финансовой устойчивости предприятий / Ю. Д. Земляков // Финансы и кредит. – 2004. – N 27. – С. 69 – 76.

43. Зянько В. В. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України : моногр. / В. В. Зянько, І. Ю. Єпіфанова, В. В. Зянько. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2015. – 172 с.

44. Ковальова А.М., Лапуста М.Г., Скамай Л.Г. Фінанси фірми: Підручник. / А.М. Ковальова, М.Г. Лапуста, Л.Г. Скамай – 3-е изд., Испр. і доп. – М.: ИНФРА-М, 2013. – 496 с. – (Серія «Вища освіта»).

45. Колеснік Т. С. Особливості формування фінансової стратегії підприємства роздрібної торгівлі на різних стадіях його життєвого циклу / Т. С. Колеснік // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2015. – № 7. – С. 225-230.

46. Колеснік Т. С. Ключові напрями фінансової стратегії підприємства / Т. С. Колеснік // Інноваційна економіка. – 2015. – № 8 (46). – С. 131-134.

47. Королюк Т. Оцінка фінансової стійкості та визначення платоспроможності акціонерних товариств пивоварної промисловості / Т. Королюк // Галицький економічний вісник. – 2009. – № 1. – С. 130 – 135

48. Корецький М. Х., Дегтяр А. О., Дацій О. І. Стратегічне управління : навч. посіб. / М. Х. Корецький, А. О. Дегтяр, О. І. Дацій. – К. : Центр учбової літератури, 2015. – 240 с .

49. Корпан О. С. Методичні основи формування фінансової стратегії підприємства / О. С. Корпан // Проблеми і перспективи розвитку обліково-аналітичного забезпечення системи управління підприємствами в умовах євроінтеграції : зб. наук. праць / ДонДУУ. – Донецьк. – ДонДУУ, 2012. – Т. XIII. – С. 157–169.

50. Котляр М. Аналіз ліквідності як важливий етап оцінки фінансової стійкості підприємства / М. Котляр // Вісник ТНЕУ. – 2008. – № 4. – С. 120 – 124.

51. Котляр М. Л. Аналіз фінансового стану підприємства / М. Л. Котляр // Фінанси України. – 2004. – № 5. – С. 99-105.

52. Котляр М. Л. Оцінка фінансової стійкості підприємства на базі аналітичних коефіцієнтів / М. Л. Котляр // Фінанси України. – 2005. – № 1. – С. 113 – 118.

53. Кремень В. М. Оцінювання фінансової стійкості підприємства / В. М. Кремень, С. Я. Щепетков // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 1. – С. 107-115.

54. Куцик В. І. Суть і аналіз фінансово-економічного стану підприємства в сучасних умовах / В. І. Куцик, Н. В. Борисенко // Науковий

вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.13. – С. 274-278.

55. Лісовий А. В. Аналіз фінансових ресурсів як базис формування фінансового потенціалу / А. В. Лісовий, І. І. Чуницька // Бізнес Навігатор. – 2010. – Спецвип.21. – С. 96-101.

56. Ломачинська І. А. Формування джерел фінансового забезпечення розвитку суб'єктів малого підприємництва / І. А. Ломачинська // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. – 2012. – Т. 17. – Вип. 3-4. – С. 37-43.

57. Лукіна Ю. В. Формування та реалізація стратегії управління фінансами підприємства / Ю. В. Лукіна // Фінанси України. – 2008. – № 3. – С. 113.

58. Лупак Р. Л. Економічне обґрунтування стратегічного управління конкурентоспроможністю підприємства / Р. Л. Лупак // Бізнес Інформ. – 2015. – №4. – С. 320–325.

59. Масленніков О. Ю. Фінансова стратегія та планування в умовах становлення ринку / О. Ю. Масленніков, А. Я. Шпачук // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Л. : НЛТУ України. – 2007. – Вип. 17.3. – С. 260–262.

60. Мельник Г.Г. Методи та моделі оцінки фінансової стійкості підприємств регіону в антикризовому управлінні / Г.Г. Мельник // Економічний вісник Донбасу. – 2011. – №3(25). – С. 108-111.

61. Ніколаєнко Л. Ф. Розробка фінансової стратегії як елемент антикризової програми підприємства / Л. Ф. Ніколаєнко, І. О. Геращенко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2010. – № 1. – Т.1. – С. 11-15.

62. Партин Г.О. Фінансова стратегія у системі управління фінансами / Г.О. Партин, О.Я. Митрухіна // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Л. : НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.6. – С.208–214.

63. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: Підручник / Л. Д. Буряк, А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2010. –384с.

64. Рябкіна І.В. Оцінка фінансової складової економічної безпеки підприємства / І.В. Рябкіна, Ф.І. Євдокимов // Матеріали V междунар. студ. науч. конф. «Економіка и маркетинг XXI века». – Донецк : РВА ДонНТУ, 2012. – С. 218-220.

65. Сабліна Н. В., Кузенко Т. Б. Формування стратегічних карт у рамках реалізації процесу управління фінансовою безпекою підприємства / Н. В. Сабліна, Т. Б. Кузенко // Бізнес Інформ. – 2015. – №4. – С. 326–331.

66. Сафронська І.М. Методичні підходи до комплексної оцінки фінансового стану підприємства / І.М. Сафронська, Г.С. Белай // Економіка та держава. – 2009. – № 11. – С. 104-105.

67. Сиротяк Р. М. Методичні підходи до аналізу фінансового стану підприємства / Р. М. Сиротяк, Л. І. Сопільник // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – Сер.: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Львів : Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2010. – № 691. – С. 95-99.

68. Теслюк Н. П. Концепція фінансової стратегії підприємства / Н. П. Теслюк // Економіка: проблеми теорії та практики: Зб. наук. пр. Дніпропетр. нац. ун-ту. – 2005. – Вип. 206. – Т. IV – С. 1207 – 1212.

69. Фінанси підприємств : підручник / Мін-во освіти і науки України, КНЕУ ; ред. А. М. Поддєрьогін. – 6-е вид., перероб. та доп. – К. : КНЕУ, 2006. – 552 с.

70. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. – 2-е вид., без змін. – К. : КНЕУ, 2007. – 592 с.

71. Фінанси підприємств : Підручник / Кер. авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 5-те вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ. – 2004. –526 с.Финк Т. А. Малый и средний бизнес: зарубежный опыт развития / Т. А. Финк // Молодой ученый. – 2012. – № 4. – С. 177-181.

72. Фінансова стратегія та її роль у розвитку підприємства/ В. А. Янковська // Вісник НТУ «ХП». Серія: Актуальні проблеми управління та

фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХП». – 2015. – № 50(1023). – С. 182–187.

73. Хаванова М. С. Зв'язок фінансової стратегії з іншими ключовими стратегіями корпорації / М. С. Хаванова // Бізнес Інформ. – 2012. – №12. – С. 229–233.

74. Химич І. Фінансова стратегія як елемент фінансової стабільності підприємства / І.Химич // Галицький економічний вісник. – 2015. – №4(43). – С.158-164.

75. Янковська В.А. Фінансова стратегія та її роль у розвитку підприємства / В.А. Янковська // Вісник НТУ «ХП». – 2015. – № 50. – С. 182-187.

76. Офіційний сайт ТОВ «Екозон» [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://ekozon.com.ua/index.php>

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1 - Методичне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства

Напрямок фінансового аналізу	Показники (коефіцієнти)	Сутність та порядок розрахунку	Результати оцінювання
Оцінка майнового стану підприємства (дає змогу визначити абсолютні й відносні зміни статей балансу за визначений період, відслідкувати тенденції їхньої зміни та визначити структуру фінансових ресурсів підприємства)	коефіцієнт зносу основних засобів	характеризує стан та ступінь зносу основних засобів і розраховується як відношення суми зносу основних засобів до їхньої первісної вартості	За результатами аналізу робиться висновок щодо абсолютної величини та структури балансу, динаміки зміни вартості активів підприємства, окремих статей балансу підприємства порівняно з попередніми періодами, зазначивши позитивні та негативні тенденції таких змін. Особливу увагу слід приділити наявності та структурі простроченої заборгованості підприємства.
	коефіцієнт оновлення основних засобів	показує, яку частину від наявних на кінець звітного періоду становлять нові основні засоби, і розраховується як відношення первісної вартості основних засобів, що надійшли за звітний період, до первісної вартості основних засобів, наявних на балансі підприємства на кінець звітного періоду	
	коефіцієнт вибуття основних засобів	показує, яка частина основних засобів вибула за звітний період, та розраховується як відношення первісної вартості основних засобів, що вибули за звітний період, до первісної вартості основних засобів, наявних на балансі підприємства на початок звітного періоду	
Дослідження динаміки та структури фінансових результатів діяльності (підприємства), дозволяє визначити фактори, що вплинули на формування величини чистого прибутку (збитку) підприємства		За результатами аналізу робиться висновок щодо прибутковості або збитковості діяльності підприємства, тенденцій зміни фінансових результатів діяльності підприємства порівняно з попередніми періодами, основних факторів, що вплинули на формування кінцевих результатів господарської діяльності підприємства.	
Аналіз ліквідності підприємства здійснюється за даними балансу та дозволяє визначити спроможність підприємства сплачувати свої поточні зобов'язання	Коефіцієнт покриття	розраховується як відношення оборотних активів до поточних зобов'язань підприємства та показує достатність ресурсів підприємства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань	
	Коефіцієнт швидкої ліквідності	розраховується як відношення найбільш ліквідних оборотних засобів (грошових засобів та їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості) до поточних зобов'язань підприємства; він відображає платіжні можливості підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного	

		проведення розрахунків з дебіторами
	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Обчислюється як відношення грошових засобів та їхніх еквівалентів і поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань; показує, яка частина боргів підприємства може бути сплачена негайно.
	Чистий оборотний капітал	Розраховується як різниця між оборотними активами підприємства та його поточними зобов'язаннями; його наявність та величина свідчать про спроможність підприємства сплачувати свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність
Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства здійснюється за даними балансу підприємства (характеризує структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, ступінь фінансової стійкості і незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування діяльності).	Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	Розраховується як відношення власного капіталу підприємства до підсумку балансу підприємства і показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність
	Коефіцієнт фінансування	Розраховується як співвідношення залучених та власних засобів і характеризує залежність підприємства від залучених засобів
	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	Розраховується як відношення величини чистого оборотного капіталу до величини оборотних активів підприємства і показує забезпеченість підприємства власними оборотними засобами
	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в оборотні засоби, а яка – капіталізована; розраховується як відношення чистого оборотного капіталу до власного капіталу
Аналіз ділової активності дозволяє проаналізувати ефективність основної діяльності підприємства, що характеризується швидкістю обертання фінансових ресурсів підприємства	Коефіцієнт оборотності активів	обчислюється як відношення чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньої величини підсумку балансу підприємства і характеризує ефективність використання підприємством усіх наявних ресурсів, незалежно від джерел їхнього залучення
	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	розраховується як відношення чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини дебіторської заборгованості і показує швидкість обертання дебіторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємством
	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Розраховується як відношення чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини кредиторської заборгованості і показує швидкість обертання кредиторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємству
	Строк погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей	Розраховується як відношення тривалості звітного періоду до коефіцієнта оборотності дебіторської або кредиторської заборгованості і показує середній період погашення дебіторської або кредиторської заборгованостей підприємства
	Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	Розраховується як відношення собівартості реалізованої продукції до середньорічної вартості матеріальних запасів і характеризує швидкість реалізації товарно-матеріальних запасів підприємства
	Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	Розраховується як відношення чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної вартості основних засобів. Він показує ефективність використання основних засобів підприємства
	Коефіцієнт оборотності	Розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг)

	власного капіталу	до середньорічної величини власного капіталу підприємства і показує ефективність використання власного капіталу підприємства
Аналіз рентабельності підприємства дозволяє визначити ефективність вкладення коштів у підприємство та раціональність їхнього використання	Коефіцієнт рентабельності активів	розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості активів і характеризує ефективність використання активів підприємства
	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	Розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості власного капіталу і характеризує ефективність вкладення коштів до даного підприємства
	Коефіцієнт рентабельності діяльності	Розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) і характеризує ефективність господарської діяльності підприємства
	Коефіцієнт рентабельності продукції	Розраховується як відношення прибутку від реалізації продукції (робіт, послуг) до витрат на її виробництво та збут і характеризує прибутковість господарської діяльності підприємства від основної діяльності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2015 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	59	47	59
первісна вартість	1001	308	237	308
накопичена амортизація	1002	249	190	249
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	17372	18537	17372
первісна вартість	1011	35180	35478	35180
знос	1012	17808	16941	17808
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	472	0
первісна вартість	1016	0	1070	0
знос	1017	0	598	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	17431	19056	17431
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	15765	16105	0
Виробничі запаси	1101	414	501	414
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	0	0	0
Товари	1104	15351	15604	15351
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	31	0	31
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	687	0
з бюджетом	1135	0	321	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	321	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3793	3044	3793
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	0	0	0
Готівка	1166	35	66	35
Рахунки в банках	1167	74912	75161	0

Витрати майбутніх періодів	1170	0	51	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	30	30	30
Усього за розділом II	1195	94566	95465	94566
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	111997	114521	111997

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2707	2707	2707
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	8991	8991	8991
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	677	677	677
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	74291	79911	74291
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	86666	92286	86666
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	2975	3000	2975

Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	18821	17102	18821
за розрахунками з бюджетом	1620	2486	979	2486
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	202	192	202
за розрахунками з оплати праці	1630	353	296	353
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	131	219	131
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	47	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	363	400	363
Усього за розділом III	1695	25331	22235	25331
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	111997	114521	111997

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2015 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	44555	48189
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2015	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2016	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(29002)	(31095)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	15553	17094
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	24031	22961
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(-4212)	(-4803)
Витрати на збут	2150	(-22550)	(-23880)
Інші операційні витрати	2180	(0)	(0)

Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	12822	11372
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	13473	13056
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(-559)	(-474)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	25736	23954
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-5114	-5433
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	20622	18521
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	20622	18521
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	5317	5242
Витрати на оплату праці	2505	8431	9287
Відрахування на соціальні заходи	2510	2963	3214
Амортизація	2515	1577	1257
Інші операційні витрати	2520	8986	10157
Разом	2550	27274	29157
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2016 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	47	32	59
первісна вартість	1001	237	226	308
накопичена амортизація	1002	190	194	249
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	18537	18961	17372
первісна вартість	1011	35478	39847	35180
знос	1012	16941	20886	17808
Інвестиційна нерухомість:	1015	472	0	0
первісна вартість	1016	1070	0	0
знос	1017	598	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	19056	18993	17431
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	16105	14512	0
Виробничі запаси	1101	501	429	414
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	0	0	0
Товари	1104	15604	14083	15351
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	0	255	31
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	687	850	0
з бюджетом	1135	321	1359	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	321	1359	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3044	2837	3793
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	0	0	0
Готівка	1166	66	82	35

Рахунки в банках	1167	75161	70222	0
Витрати майбутніх періодів	1170	51	74	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	30	69	30
Усього за розділом II	1195	95465	90230	94566
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	114521	109223	111997

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2707	2707	2707
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	8991	8991	8991
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	677	677	677
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	79911	77905	74291
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	92286	90280	86666
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0	0

III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	3000	0	2975
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	17102	16465	18821
за розрахунками з бюджетом	1620	979	1000	2486
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	192	228	202
за розрахунками з оплати праці	1630	296	366	353
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	219	309	131
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	47	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	400	575	363
Усього за розділом III	1695	22235	0	25331
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	18943	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	114521	109223	111997

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2016 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	42131	44555
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2015	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2016	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(27922)	(29002)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	14209	15553
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	24005	24031
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених	2130	(0)	(0)

від оподаткування			
Адміністративні витрати	2130	(3615)	(4212)
Витрати на збут	2150	(23327)	(22550)
Інші операційні витрати	2180	(0)	(0)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	11272	12822
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	11099	13473
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(295)	(559)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	22076	25736
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	4128	5114
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	17948	20622
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	17948	20622
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	6255	5317
Витрати на оплату праці	2505	7952	8431
Відрахування на соціальні заходи	2510	2877	2963
Амортизація	2515	2085	1577
Інші операційні витрати	2520	8068	8986
Разом	2550	27237	27274
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0

Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0
--------------------------------	------	---	---

Додаток Д

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	32	33	59
первісна вартість	1001	226	232	308
накопичена амортизація	1002	194	199	249
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	2757	0
Основні засоби:	1010	18961	23223	17372
первісна вартість	1011	39847	45785	35180
знос	1012	20886	22562	17808
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	18993	26013	17431
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	14512	21108	0
Виробничі запаси	1101	429	409	414
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	0	0	0
Товари	1104	14083	20699	15351
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	255	505	31
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	850	0	0
з бюджетом	1135	1359	120	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	1359	118	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0

із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2837	1495	3793
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	70304	76697	0
Готівка	1166	82	120	35
Рахунки в банках	1167	70222	76697	0
Витрати майбутніх періодів	1170	44	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	69	178	30
Усього за розділом II	1195	90230	100223	94566
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	109223	126236	111997

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2707	2707	2707
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	8991	8991	8991
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	677	677	677
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	77905	86808	74291
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	90280	99183	86666
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0	0

резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	2975
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	16465	24444	18821
за розрахунками з бюджетом	1620	1000	1003	2486
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	228	151	202
за розрахунками з оплати праці	1630	366	275	353
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	309	347	131
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	32	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	575	801	363
Усього за розділом III	1695	18943	27053	25331
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	109223	126236	111997

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	47949	42131
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2015	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2016	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(32732)	(27922)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0

Валовий: прибуток	2090	15217	14209
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	26491	24005
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(3824)	(3615)
Витрати на збут	2150	(25795)	(23327)
Інші операційні витрати	2180	(0)	(0)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	12089	11272
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	10985	11099
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(295)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	23074	22076
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	4169	4128
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	18905	17948
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	18905	17948
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			

Матеріальні затрати	2500	7532	6255
Витрати на оплату праці	2505	8546	7952
Відрахування на соціальні заходи	2510	3121	2877
Амортизація	2515	2160	2085
Інші операційні витрати	2520	8260	8068
Разом	2550	29619	27237
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Таблиця Ж.1 - План доходів та витрат ТОВ «Екозон» за 2018 рік з помісячним розподілом на умовах залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» (тис. грн.)

Показники	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Всього за рік
Чистий дохід	1476,8	1393,1	1120,0	964,9	1256,6	1321,7	1276,7	1123,1	1531,1	1573,0	1321,7	1154,2	15513,0
Економія від залучення досвідчених мерчандайзерів, які працюватимуть вдома	1812,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1812,5
Інвестиційні витрати	157,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	157,5
Поточні витрати	1071,1	1010,3	812,3	699,8	911,3	958,6	926,0	814,6	1110,5	1140,9	958,6	837,1	11251,0
Операційні витрати	33,7	31,8	25,6	22,0	28,7	30,2	29,2	25,7	35,0	35,9	30,2	26,4	354,3
Разом витрати	1262,3	1042,2	837,9	721,8	940,0	988,8	955,1	840,2	1145,4	1176,8	988,8	863,4	11762,8
Прибуток до оподаткування	2027,0	350,9	282,1	243,1	316,5	332,9	321,6	282,9	385,7	396,2	332,9	290,7	5562,7
Податок на прибуток	364,9	63,2	50,8	43,8	57,0	59,9	57,9	50,9	69,4	71,3	59,9	52,3	1001,3
Чистий прибуток	1662,2	287,7	231,4	199,3	259,5	273,0	263,7	232,0	316,3	324,9	273,0	238,4	4561,4

Таблиця Ж.2 - План доходів та витрат ТОВ «Екозон» на 2019-2020 рр. із щоквартальним розподілом на умовах залучення досвідчених мерчандайзерів, які будуть працювати «віддалено» (тис. грн.)

Показники	2019 рік				Всього за 2019 р.	2020 рік				Всього за 2020 р.
	1-й квартал	2-й квартал	3-й квартал	4-й квартал		1-й квартал	2-й квартал	3-й квартал	4-й квартал	
Чистий дохід	4062,8	3607,9	4002,8	4122,9	15796,4	4135,7	3672,6	4074,6	4196,9	16079,9
Операційні витрати	100,2	89,0	98,7	101,7	389,7	110,3	97,9	108,6	111,9	428,7
Поточні витрати	3183,1	2826,7	3136,1	3230,2	12376,1	3501,4	3109,4	3449,7	3553,2	13613,7
Разом витрати	3283,4	2915,7	3234,9	3331,9	12765,8	3611,7	3207,3	3558,3	3665,1	14042,4
Прибуток до оподаткування	779,5	692,2	768,0	791,0	3030,6	524,0	465,4	516,3	531,8	2037,5
Податок на прибуток	140,3	124,6	138,2	142,4	545,5	94,3	83,8	92,9	95,7	366,7
Чистий прибуток	639,2	567,6	629,7	648,6	2485,1	429,7	381,6	423,4	436,1	1670,7

Таблиця 3.1 - План доходів та витрат ТОВ «Екозон» за 2018 рік з помісячним розподілом на умовах впровадження нових «змішаних будівельних послуг» (тис. грн.)

Показники	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Всього за рік
Чистий дохід	1476,8	1393,1	1120,0	964,9	1256,6	1321,7	1276,7	1123,1	1531,1	1573,0	1321,7	1154,2	15513,0
Інвестиційні витрати	280,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	280,0
Поточні витрати	1071,1	1010,3	812,3	699,8	911,3	958,6	926,0	814,6	1110,5	1140,9	958,6	837,1	11251,0
Операційні витрати	81,3	76,6	61,6	53,1	69,1	72,7	70,2	61,8	84,2	86,5	72,7	63,5	853,5
Разом витрати	1432,3	1087,0	873,9	752,9	980,5	1031,3	996,2	876,4	1194,7	1227,4	1031,3	900,6	12384,5
Прибуток до оподаткування	44,5	306,1	246,1	212,0	276,1	290,4	280,5	246,8	336,4	345,6	290,4	253,6	3128,5
Податок на прибуток	8,0	55,1	44,3	38,2	49,7	52,3	50,5	44,4	60,6	62,2	52,3	45,6	563,1
Чистий прибуток	36,5	251,0	201,8	173,8	226,4	238,1	230,0	202,4	275,9	283,4	238,1	207,9	2565,4

Таблиця 3.2 - План доходів та витрат ТОВ «Екозон» на 2019-2020 рр. із щоквартальним розподілом на умовах впровадження нових «змішаних будівельних послуг» (тис. грн.)

Показники	2019 рік				Всього за 2019 р.	2020 рік				Всього за 2020 р.
	1-й квартал	2-й квартал	3-й квартал	4-й квартал		1-й квартал	2-й квартал	3-й квартал	4-й квартал	
Чистий дохід	4062,8	3607,9	4002,8	4122,9	15796,4	4135,7	3672,6	4074,6	4196,9	16079,9
Операційні витрати	241,5	214,4	237,9	245,1	938,9	265,6	235,9	261,7	269,5	1032,7
Поточні витрати	3183,1	2826,7	3136,1	3230,2	12376,1	3501,4	3109,4	3449,7	3553,2	13613,7
Разом витрати	3424,6	3041,1	3374,0	3475,2	13315,0	3767,1	3345,2	3711,4	3822,7	14646,4
Прибуток до оподаткування	638,2	566,8	628,8	647,6	2481,4	368,7	327,4	363,2	374,1	1433,5
Податок на прибуток	114,9	102,0	113,2	116,6	446,7	66,4	58,9	65,4	67,3	258,0
Чистий прибуток	523,3	464,7	515,6	531,1	2034,7	302,3	268,5	297,9	306,8	1175,5